

IO

R

IZVJEŠĆE O
ODRŽIVOM
RAZVOJU
2013.

SADRŽAJ

Uvodna riječ	04
Mišljenje Komisije UV-a HR PSOR-a	10
Organizacijski profil	14
• Strategija i analiza	24
• Najznačajnije aktivnosti	26
• DOP projekti u kontekstu odnosa sa zajednicom	46
Upravljanje, obveze i uključenost	68
Ekonomska dimenzija	82
Okolišna dimenzija	98
Društvena dimenzija	118
Budući razvoj	146
Parametri izvješća	152

UVODNA RIJEČ

01

Poštovani dionici, poštovani čitatelji,

u vremenu u kojemu gospodarska kriza narušava društvene odnose i ruši povjerenje među skupinama, svijest o značaju i odgovornosti koju organizacije imaju na suvremeno društvo važnija je no ikad prije. Pritom, biti društveno odgovoran ne znači samo ispunjavati zakonske obveze, već znači ići dalje i ulagati još više u ljudski kapital, okruženje i odnose sa svim zainteresiranim stranama.

JGL iz godine u godinu nastoji imati što otvoreniji odnos prema zaposlenima, omogućiti poticajnu radnu atmosferu, njegovati zdrave međuljudske odnose i održavati dobru komunikaciju s vanjskim i unutarnjim dionicima, a sve s ciljem stvaranja klime koja podupire kreativnost, slobodno iznošenje mišljenja, raspravu o problemima.

Svjesni smo da je društveno odgovorno poslovanje značajna aktivnost tvrtke koja utječe na vrednovanje poslovne uspješnosti.

Stoga nastavljamo usvajati i nove ekološke standarde, djelovati proaktivno u smjeru očuvanja okoliša, zdravog osobnog razvoja i afirmativnog društvenog djelovanja. Od 2013. godine, primjerice, tvrtka na svim lokacijama u Hrvatskoj koristi isključivo energiju proizvedenu iz obnovljivih izvora, a u smjeru izvještavanja o održivom razvoju posebno nas je motiviralo dosezanje više, B razine izvještavanja prema smjernicama GRI-ja vezano uz naš Izvještaj o održivom razvoju za 2012. godinu.

Velika potvrda i priznanje našem radu bila je i druga nagrada Indeks DOP-a, ovoga puta u kategoriji velikih poduzeća, dodijeljena nam u ožujku 2014. od strane Hrvatske gospodarske komore i Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj. Ukazano povjerenje, kao i činjenica da spomenute organizacije podržavaju i prepoznaju rad JGL-a, dodatno nas obvezuju da ustrajemo i napredujemo na putu DOP-a u svim segmentima poslovanja. Taj je put, ponovit ću, danas teži nego ikad prije – hrvatsko se društvo već petu godinu suočava s gospodarskom krizom i stagnacijom, no izrazito sam ponosan što je JGL u istom vremenskom razdoblju uspio propulzivno rasti, izvoziti, investirati i zapošljavati.

Tvrtka je u pet godina sveopće recesije udvostručila ukupne prihode. Nakon vrlo uspješne 2012. godine koju je obilježila snažna stopa rasta na inozemnim tržištima te investicijski ciklus u proizvodne prostore i opremu, u 2013. godini uslijedio je daljnji rast poslovnih rezultata, posebice rast izvoza od 16%, što je ključno za uspjeh JGL-a. S prihodima Grupe od 872 milijuna kuna, u proteklom smo razdoblju postali druga najveća domaća farmaceutska tvrtka, te time prešli još jednu simboličnu stepenicu rasta.

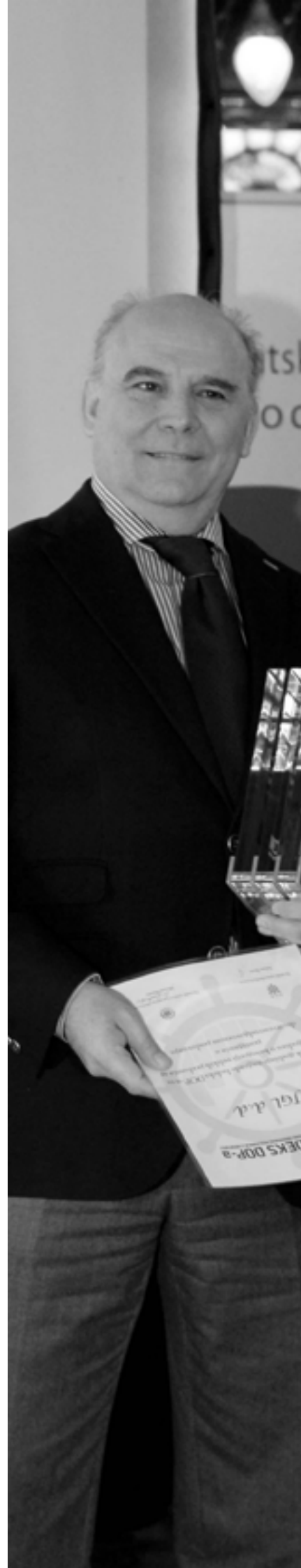
Zahvaljujući timskom i predanom radu, kontinuiranom ulaganju u razvoj inovativnih proizvoda te širenju prodajne mreže, uspjeli smo ostvariti odlične rezultate u mnogim segmentima. Pažljivo osluškujući reakcije naših korisnika, nastavili smo im pružati prilagođena rješenja i povećavati dostupnost naših proizvoda kroz internacionalno širenje i otvaranje novih tržišta.

Ukupni prihodi JGL-a d.d. (core business) u 2013. rasli su po stopi od 11% i iznosili 685 milijuna kuna, od čega je 510 milijuna kuna realizirano na izvoznim tržištima. U strukturi ukupnih prihoda izvoz je tako dosegao čak 77%. Pritom, najznačajniji rezultati prodaje postignuti su u Regiji ZND-a, prvenstveno na tržištu Rusije (rast od 24%), te Regiji Globalna tržišta (rast od 22%).

Prošla je godina završila i s rekordnom neto dobiti u visini 72 milijuna kuna. Što se tiče hrvatskog tržišta, tvrtkinog drugog najvećeg tržišta, realizirana je prodaja na razini 99% u odnosu na godinu ranije, što upućuje na daljnju stagnaciju i recesiju u domaćim okvirima. Broj zaposlenih na kraju 2013. godine bio je 660, a zaposleno je 58 novih djelatnika.

Posebno zadovoljstvo u izvještajnoj su godini izazvale registracije proizvoda na tržištu SAD-a, a s obzirom da se radi o visokoregularanom i najvećem farmaceutskom tržištu svijeta. Također, za istaknuti je i prvi izvoz Aqua Maris linije na susjedno tržište Italije posredstvom partnerske kompanije Bruno Farmaceutici.

Nastavljen je i niz investicijskih JGL projekata. Najznačajniji pritom je svakako „Pharma Valley” vrijedan 45 milijuna eura koji će tvrtki osigurati značajne kapacitete u razvoju, proizvodnji i skladištenju, a s

Biti društveno odgovoran ne znači samo ispunjavati zakonske obveze, već znači ići dalje i ulagati još više u ljudski kapital, okruženje i odnose sa svim zainteresiranim stranama.

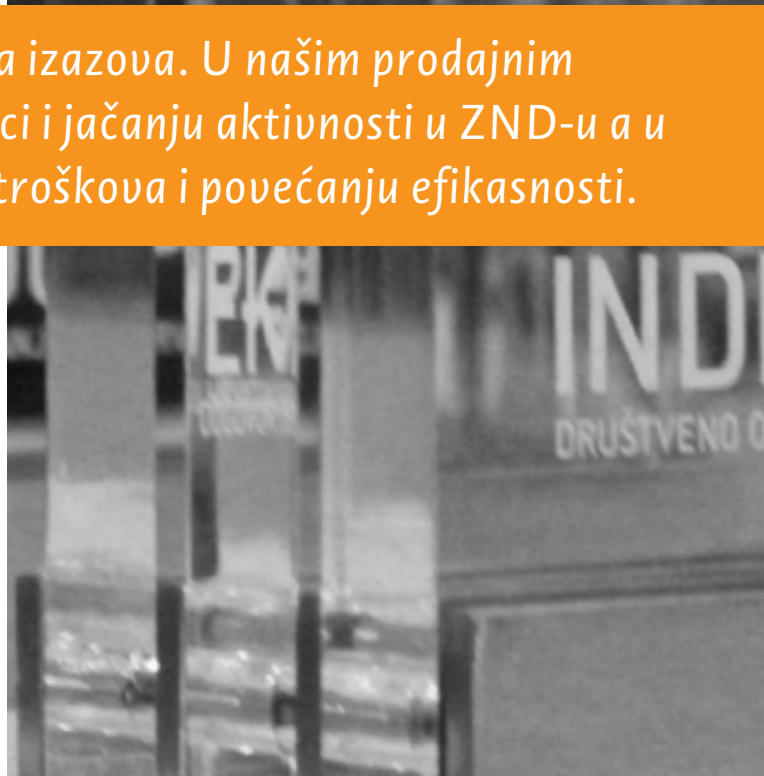
kojima će biti osigurani i ključni resursi za realizaciju planiranog održivog, profitabilnog rasta u horizontu od deset godina i dulje.

Prošle smo godine realizirali i značajnu akviziciju na susjednom tržištu Srbije preuzimanjem proizvodnih pogona, intelektualnog vlasništva i opreme srpske kompanije BG-Pharm. Kupnjom dvadesetak registriranih licenci otvorena je perspektiva za snažniji iskorak na tržište Srbije. Uz konkuriranje na pozitivnoj listi lijekova, formiranjem tvrtke JGL d.o.o. Beograd Sopot u kojoj će se proizvoditi suhi oralni oblici, nastaviti ćemo širenje portfelja Rx i OTC proizvoda, moći uživati preferencijalni carinski tretman te dobiti poticaje za novozaposlene.

Također, prošle smo godine osnovali i tvrtku u 100% vlasništvu JGL-a – Adrialab koja će se fokusirano baviti razvojem i rastom tradicionalnog portfelja. Adrialab od 2014. na tržištu počinje konkurirati kroz proizvodnju, prodaju i promociju lijekova po GMP standardima, medicinskih proizvoda, kozmetike i dodataka prehrani, a u tehnološkom smislu proizvodi polučvrste

Pred nama je još jedna godina puna izazova. U našim prodajnim operacijama fokus će biti na podršci i jačanju aktivnosti u ZND-u a u internim procesima na smanjenju troškova i povećanju efikasnosti.

oblike i nesterilne otopine. Prepoznavši tržišne potencijale naših proizvoda s dugogodišnjom tradicijom i reputacijom iznimne kvalitete, a s ciljem nastavka pružanja raznolikog asortimana i davanja mogućnosti izbora našim klijentima, pokrenuli smo ovaj snažan sinergijski model i formirali još jednu ozbiljnu

farmaceutsku tvrtku kojom širimo poslovanje na domaćem i stranom tržištu.

Pred nama je još jedna godina puna izazova. U našim prodajnim operacijama fokus će biti na podršci i jačanju aktivnosti u ZND-u a u internim procesima na smanjenju troškova i povećanju efikasnosti, za što vjerujem da ima prostora.

Svi aktivirani projekti, kao i oni koji još čekaju da budu lansirani, predstavljaju vrlo važan korak ka uspostavljanju modernog i razvijenog poslovnog sustava, povećavaju konkurentnost tvrtke i vode nas ka ostvarenju dugoročnih ciljeva. Naši su planovi za budućnost i dalje ambiciozni, idu u smjeru daljnje internacionalizacije i globalizacije poslovanja.

Ukupno ocjenjujem 2013. godinu uspješnom godinom. Iskreno zahvaljujem zaposlenicima bez čije predanosti i entuzijazma ovi rezultati ne bi bili mogući. Također, na podršci i povjerenju zahvaljujem svim dioničarima, financijskim institucijama i poslovnim partnerima JGL-a, te sa zadovoljstvom predstavljam šesti Izvještaj o održivom razvoju za 2013. godinu u kojemu smo se nastavili voditi smjernicama GRI (*Global Reporting Initiative*), kao i temeljnim načelima UN Global Compact mreže u područjima ljudskih prava, radnih prava, okoliša i antikorupcije.

Ivo Usmiani,
Predsjednik Uprave i direktor JGL-a

Svibanj, 2014.

MIŠLJENJE KOMISIJE UV-a HR PSOR-a

Hrvatski poslovni savjet za održivi razvoj
Croatian Business Council for Sustainable Development

Komisija upravnog vijeća Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj, razmotrila je Izvješće o održivosti JGL-a za 2013. godinu te je donijela zaključak da predmetno Izvješće sadrži sve potrebne elemente te zadovoljava kriterije B razine izvještavanja sukladno smjernicama G3, Globalne inicijative za izvještavanje. JGL d.d. je veliko poduzeće s izrazitim rastom i utjecajem, a time i velikom odgovornošću prema svim dionicima. Iako u temeljnim dokumentima nije izričito iskazana orijentacija na društveno odgovorno poslovanje, izvještavanje o održivosti izražava jasnu opredijeljenost poduzeća za preuzimanje odgovornosti za svoje nefinancijske učinke. Odabirom materijalnih tema i pokazatelja te određivanjem granice izvješća, JGL omogućava dionicima dostupnost informacija i mogućnost procjene nefinancijskog učinka poduzeća u izvještajnom razdoblju.

Iz izvješća je vidljivo da JGL i u ovom izvještajnom periodu bilježi daljnji rast prihoda, rast izvoza i širenje tržišta što pokazuje da JGL danas ima status međunarodnog poduzeća u usponu. Dodatno, ambicioznim planovima za budućnost u rastu prihoda i povećanju broja zaposlenika, JGL postaje nositelj razvoja regije, što njegovu opredijeljenost za održivi razvoj čini još važnijom. JGL svojim primjerom dobre prakse u primjeni društvene odgovornosti vraća ugled privatnim poduzećima u Hrvatskoj i svijetu, koji je unatrag desetak godina znatno narušen neodgovornim postupcima nekih privatnih poduzetnika koji nisu bili spremni odgovoriti izazovima održivog razvoja.

Inicijativa koja se ističe u ovom periodu jest prelazak JGL-a na električnu energiju proizvedenu isključivo pomoću obnovljivih izvora. Time JGL šalje vrlo snažnu poruku javnosti te daje konkretan doprinos razvoju alternativnih tehnologija proizvodnje energije. To je hvalevrijedna inicijativa koja iskazuje strateško promišljanje poduzeća i razumijevanje trendova budućeg razvoja.

Također je vrijedno istaknuti JGL-ovu opredijeljenost za razvoj temeljen na inovacijama i razvoju proizvoda koja se iskazuje kroz značajne investicije u istraživanje, suradnju sa znanstvenim institucijama te obrazovanje vlastitih stručnjaka s ciljem povećanja kompetencija. Sve su to pokazatelji želje poduzeća da raste na vlastitom znanju te da osvaja tržišta naprednim rješenjima i novim proizvodima koji unapređuju kvalitetu života.

JGL svojom razinom primjene koncepta održivosti u poslovnoj strategiji i sadržanim načelima određivanja sadržaja i kvalitete izvještavanja pokazuje zavidnu društvenu odgovornost i primjer dobre prakse koje mogu slijediti mnoga poduzeća. Posebno se može pohvaliti inicijativa usmjerena na obrazovanje najmlađih o očuvanju čistoće i života u Jadranskom moru te podizanja svijesti javnosti o povezanosti kvalitete života i očuvanja okoliša te važnosti zaštite zdravlja.

Budući da je izvještavanje o održivosti oblik komunikacije poduzeća s najširim krugom dionika, bilo bi korisno kada bi se pri određivanju sadržaja o tome vodilo računa. Smatramo da bi se interes dionika za izvješće mogao povećati prilagodbom duljine teksta i količine iznesenih informacija na način da se objavljuju samo važne informacije o ključnim aspektima održivosti. Također se dio finansijskih informacija može referirati na postojeća finansijska izvješća. Jezik koji se koristi u izvješću također bi bilo dobro prilagoditi dionicima kojima je izvješće namijenjeno, te objavljivati informacije koje su razumljive prosječnom čitatelju.

S obzirom da je očekivani skori prelazak na novu verziju smjernica za izvještavanje, G4, bilo bi dobro već za naredno izvješće planirati mjere koje će pripremiti prelazak na nove smjernice. S tim u vezi predlažemo da JGL poradi na jasnijem prikazu procesa upravljanja nefinansijskim učincima te njihovu povezanost s procesom odlučivanja najvišeg tijela upravljanja kao što je npr. uloga politike zaštite okoliša u procesu odlučivanja najvišeg tijela upravljanja. Pored toga, bilo bi dobro razmatrati uvođenje procjene i odabira dobavljača na temelju njihovih učinaka na okoliš i društvo što su neki od novih, pojačanih zahtjeva smjernica G4.

ORGANIZACIJSKI PROFIL

02

KLJUČNE INFORMACIJE O TVRTCI

NAZIV TVRTKE

Tvrtka posluje pod dugim nazivom JADRAN-GALENSKI LABORATORIJ d.d., te kratkim JGL d.d.

MB: 03715957

OIB: 20950636972

VELIČINA TVRTKE I TIP VLASNIŠTVA

Velika privatna tvrtka pretežno u domaćem vlasništvu

SJEDIŠTE TVRTKE

Dosadašnja adresa sjedišta tvrtke JGL d.d. Pulac bb Rijeka, 6. studenog 2013. godine promijenjena u:

JGL d.d.

Svilno 20

51 000 Rijeka

PRIMARNA DJELATNOST

Aktivnosti razvoja i proizvodnje u farmaceutskoj tvrtki JGL obuhvaćaju različite vrste proizvoda, obzirom na legislativni status:

- lijekove
- medicinske proizvode
- kozmetičke proizvode (predmete opće namjene)
- kozmetiku s posebnom namjenom
- dodatke prehrani
- hranu za posebne medicinske potrebe.

Navedeni proizvodi izrađuju se u različitim farmaceutskim oblicima što uključuje:

- tablete
- pastile
- tvrde i meke želatinske kapsule
- sterilne otopine
- praške za injekcije
- praške za oralne otopine
- nesterilne otopine
- masti, kreme i gelove
- čajeve.

Veći dio proizvoda se proizvodi u pogonima JGL-a, dok se dio proizvodi ugovorno od strane ugovorih proizvođača. Isto tako, JGL ugovorno proizvodi određene proizvode te ih potom isporučuje kupcu koji ih na tržište stavlja pod svojim nazivom.

UKUPAN BROJ ZAPOSLENIH NA DAN 31.12.2013.

660

UKUPAN PRIHOD U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU

HRK 684.877.980

MISIJA

Unapređujemo kvalitetu života brigom o vašem zdravlju.

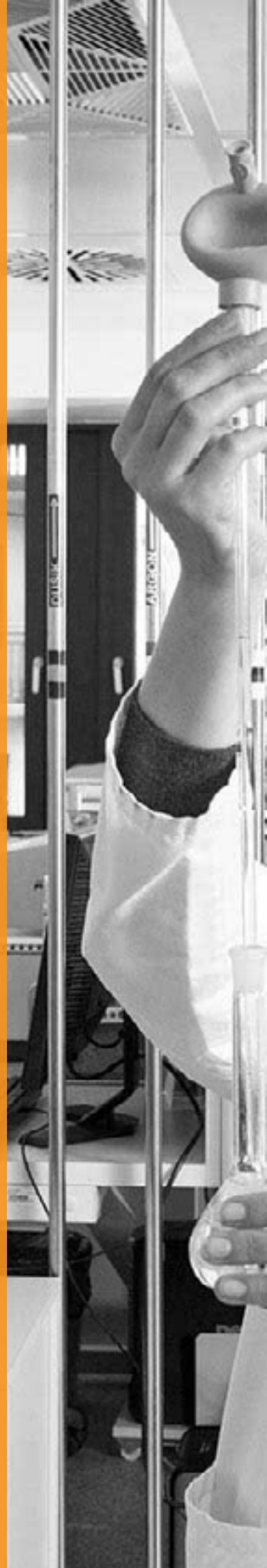
VIZIJA

JGL je internacionalna farmaceutska tvrtka orijentirana na razvoj i proizvodnju lijekova u ciljanim terapijskim područjima s fokusom na osjetila. Želimo biti globalni lider u korištenju blagodati morske vode u svrhu zdravlja.

VRIJEDNOSTI

Timski rad

Da bismo postigli zajednički cilj, surađujemo na svim razinama organizacije. Dijelimo informacije i resurse, komuniciramo otvoreno, neposredno, iskreno, s poštovanjem i gradimo dugoročne partnerske odnose.

Izvrsnost

Imamo jasne i visoke ciljeve i standarde kvalitete i izvedbe. Odvažni smo i strastveni u ostvarivanju rezultata. Sebe i druge potičemo na kontinuirano učenje i razvoj, kao i na preuzimanje odgovornosti i inicijative.

Bliskost

Prepoznajemo potrebe svojih partnera i brinemo o njima te radimo na obostranoj dobrobiti uvažavajući različitosti. U komunikaciji smo jednostavni, otvoreni i topli.

STRATEŠKE ODREDNICE

Bliskost s kupcima

Tvrtka u središte svih svojih odluka stavlja kupca shvaćajući da on ima širi spektar potreba i očekivanja od samog proizvoda. Želimo biti partner kupcu i njegovo prvo rješenje u poslovnim izazovima.

Operativna efikasnost

Želimo rasti i dalje, no to moramo učiniti tako da naša profitabilnost i efikasnost ne budu ugrožene. Moramo naći pravu ravnotežu između investicija i troškova te ciljati na nešto manji, no održiv i dugoročan, rast.

Tehnološka usmjerenost

Želimo iskoristiti svoje jake strane i znanja te se usmjeriti na ona područja u kojima se možemo diferencirati i ostvariti konkurentsku prednost. Tu ponajprije mislimo na razvoj i proizvodnju sterilnih farmaceutskih oblika u indikacijskom ORL području i oftalmici.

Internacionalizacija poslovanja

Želimo postići još veću afirmaciju na inozemnim tržištima. Procjenjujemo da najveću snagu za to ima linija proizvoda Aqua Maris koja se već dokazala kao iznimno uspješan i konkurentan brend, osobito na tržištima ZND-a.

DRUŠTVA U SASTAVU JGL GRUPE

TVRTKA	DRŽAVA	% UDJELA
Farmis d.o.o. Sarajevo	Bosna i Hercegovina	100
Jadran - Galenski laboratorij d.o.o. Ljubljana	Slovenija	100
Jadran - Galenski Laboratorij d.o.o. Beograd	Srbija	100
Pablo d.o.o. - Ljekarna Pablo - Poliklinika Pablo - Omega d.o.o.	Hrvatska	100
JGL North America LLC	USA	100
Adrialab d.o.o. Rijeka	Hrvatska	100

SUSTAV UPRAVLJANJA

Tvrtkom rukovodi Uprava u osobi generalnog direktora. Uprava je za svoj rad odgovorna Nadzornom odboru koji ju i bira. Uprava je odgovorna za vođenje, strategiju, administraciju i skladnu organizaciju svih poslovnih procesa i organizacijskih cjelina menadžmenta. Dužnost Predsjednika Uprave obnaša Ivo Usmiani, mr. pharm. spec.

Odlukom redovne glavne Skupštine, od 2. lipnja 2011. godine, izabrani su članovi Nadzornog odbora za period od 27. listopada 2011. godine do 26. listopada 2015. godine.

Nadzorni odbor sastavljen je od 5 članova. Četiri člana Nadzornog odbora bira glavna skupština, a jednog člana imenuju zaposleni na način i po postupku propisanom Zakonom o radu. Članovi Nadzornog odbora, koje bira glavna skupština, u načelu se biraju iz redova stručnjaka iz područja bitnih za poslovanje tvrtke.

Članovi Nadzornog odbora od listopada 2011. do listopada 2015.

IME I PREZIME	DUŽNOST U NADZORNOM ODBORU
Zdravko Saršon, mr. pharm.	Predsjednik
Eva Usmiani Capobianco, mr.spec.	Zamjenica predsjednika
Marina Pulišić, mag. pharm.	Članica
Grozdana Božić, dipl.iur.	Članica

VLASNIČKA STRUKTURA I TEMELJNI KAPITAL

Temeljni kapital JGL d.d. Rijeka iznosi 58.310.000 kuna i podijeljen je na 583.100 dionica nominalne vrijednosti od 100 kuna po svakoj dionici i to serije A 7.500, serije B 30.000, serije C 18.750 komada, serije D 2.060 i serije E 524.790.

Dana 16. siječnja 2013. upisana je u Trgovački sud nova emisija dionica - serija D u iznosu od 510 dionica (uplata je izvršena 27. prosinca 2012. u iznosu od 2.379.425 kuna), a temeljem Odluke redovne Glavne Skupštine. Dana 26. ožujka 2013. u Trgovački je sud upisano povećanje serije D u iznosu od 1.550 dionica (uplate su izvršene u periodu od 19. - 22. ožujka 2013. u iznosu od 7.231.587 kuna), a temeljem Odluke redovne Glavne Skupštine.

Dana 16. svibnja 2013. u Trgovački je sud upisana nova emisija dionica - serija E, povećanje temeljnog kapitala iz reinvestirane dobiti u iznosu od 52.479.000 kuna. Za svaku postojeću dionicu emitirano je 9 dionica reinvestirane dobiti, a temeljem Odluke redovne Glavne Skupštine.

Vlasnička struktura na dan 31. prosinca 2013.

IME I PREZIME	BROJ DIONICA	% U KAPITALU
Ivo Usmiani	177.060	30,365
Zdravko Saršon	117.250	20,108
Marina Pulišić	26.200	4,493
Grozdana Božić	14.380	2,466
Sanja Vujić Šmaguc	12.250	2,101
Vesna Črnjarić	11.870	2,036
Đurđica Miletović Forempoher	9.900	1,698
Majid Hejja	7.300	1,252
Jasmin Huljaj	6.970	1,195
JGL d.d.	4.138	0,710
Mali dioničari (200 osoba)	195.782	33,576
UKUPNO	583.100	100,000

Na početku razdoblja Društvo je posjedovalo 200 vlastitih dionica. Nakon provođenja postupka reinvestirane dobiti u portfelju je bilo 2.000 vlastitih dionica (200 dionica + 1.800 dionica iz reinvestirane dobiti). Tijekom 2013. godine Društvo je steklo 4.638 vlastitih dionica, nakon čega je u portfelju ostalo 6.638 vlastitih dionica.

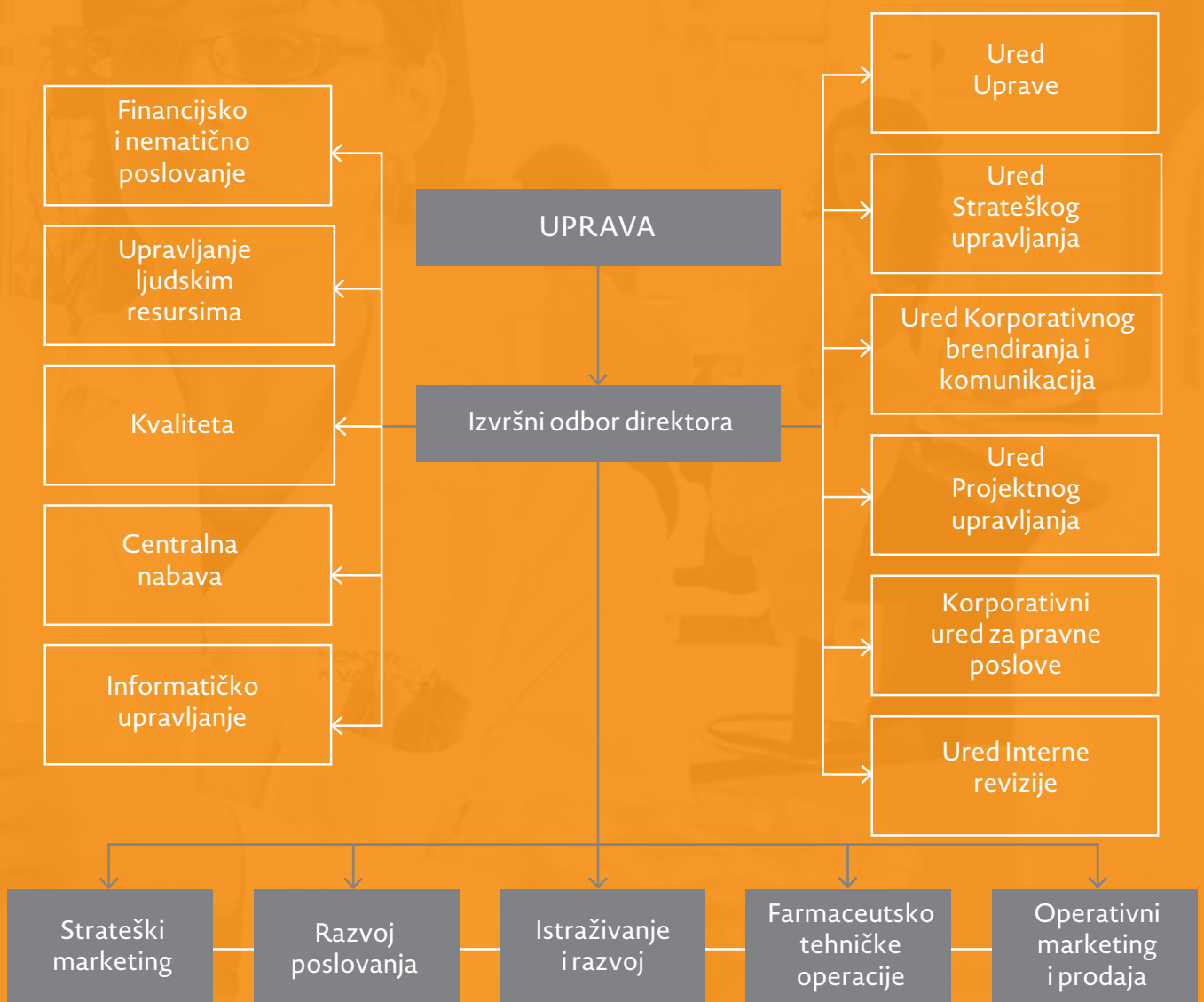
Odlukom redovne Glavne Skupštine članovima Izvršnog odbora dodijeljeno je bez naknade 2.500 vlastitih dionica (2012. godine 97 dionica). Nakon dodjele, u portfelju se nalazi 4.138 dionica, evidentiranih na dan 31. prosinca 2013. godine.

Društvo je, sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima, formiralo rezerve za vlastite dionice koje na dan 31. prosinca 2013. godine iznose 2.269.752 kune (2012. godine 928.818 kuna).

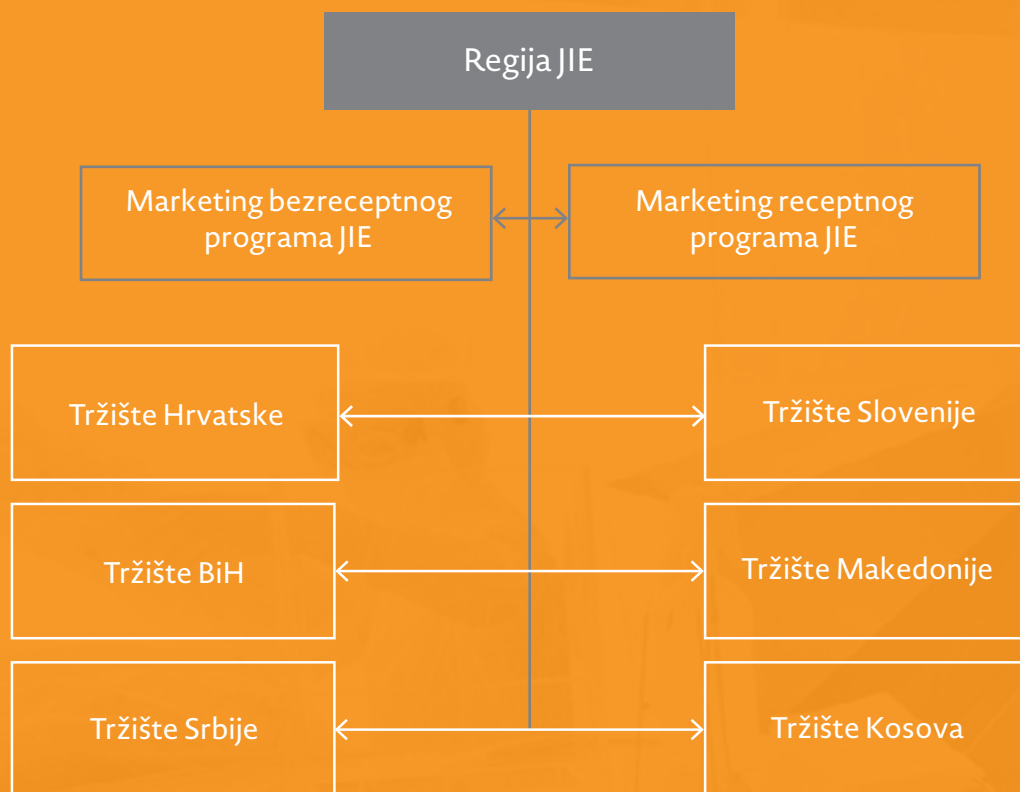
OPERATIVNA STRUKTURA

U 2013. godini nije došlo do većih strukturnih promjena unutar organizacijske strukture tvrtke. Tek je u skladu sa zahtjevima nadležnih regulatornih tijela u funkciji procjene usklađenosti s određenim standardima kvalitete izvršena integracija svih odjela u funkciji kvalitete (Kontrola kvalitete, Osiguranje kvalitete i Puštanje proizvoda u promet) u zajedničku korporativnu funkciju podrške pod nazivom Kvaliteta kako bi se osigurala njihova potpuna upravljačka neovisnost naspram menadžmenta središnjih poslovnih funkcija u podršci operativnih procesa realizacije proizvoda.

Vršna organizacijska struktura tvrtke u 2013. godini

Struktura regije Jugoistočna Europa (JIE) u 2013. godini

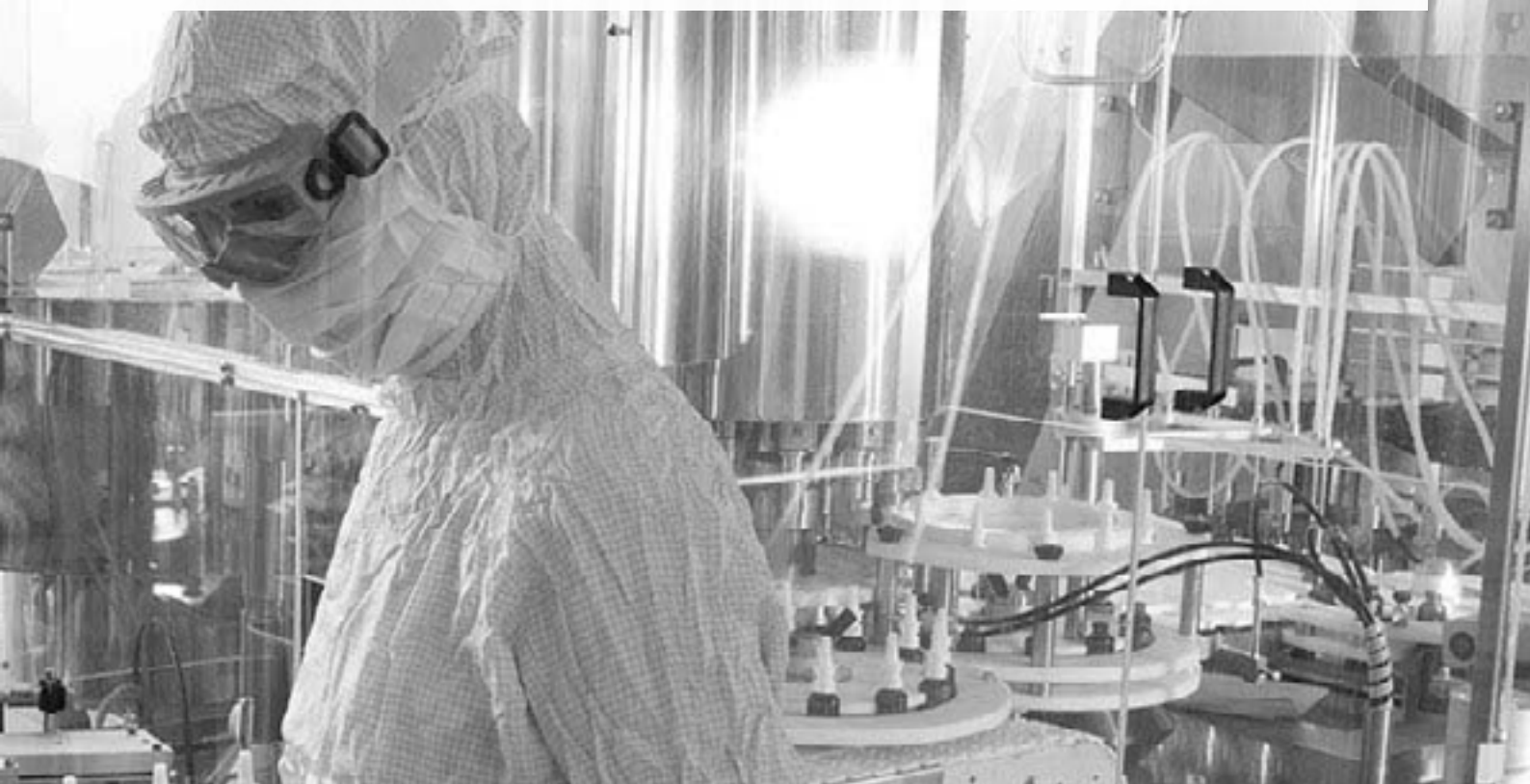

Struktura regije Zajednica neovisnih država (ZND) u 2013. godini

PRIMARNE ROBNE MARKE, PROIZVODI, USLUGE

JGL danas tržištu nudi širok proizvodni portfelj u kojemu se nalazi gotovo 100 brendova, 540 proizvoda i 1.100 varijacija koji su razvrstani u programske cjeline – Receptni program, Bezreceptni program te Program Aqua Maris. U nekoliko posljednjih godina isprofiliralo se nekoliko najjačih brendova JGL-a – Aqua Maris, Meralys, Pigrel, Ranix, Escontral, Latanox, Dramina, Pantexol, Lactogyn, Normia, Vitalia i Holyplant.

TRŽIŠTA NA KOJIMA TVRTKA DJELUJE

Internacionalizacija poslovanja i globalizacija ključnih robnih marki strateški su prioriteti JGL-a. Proces internacionalizacije započet je početkom devedesetih godina prošloga stoljeća teritorijalnim širenjem na tržišta Jugoistočne Europe, odnosno SEE-a (*engl. South East Europe*), nastavio se otvaranjem tvrtke prema Rusiji, a zatim, koncentrično, i prema ostalim državama ZND-a, odnosno CIS-a (*engl. the Commonwealth of Independent States*). Danas ove dvije regije (zemlje Rusija, Hrvatska, Ukrajina, Kazahstan, Slovenija, Bosna i Hercegovina, Srbija i Makedonija), dominantno doprinose prodaji.

Tvrtka, međutim, vlastite proizvode izvozi, ili je u pripremi izvoza, i na mnogobrojna ostala tržišta svijeta. Zahvaljujući ugovornoj proizvodnji i partnerskim suradnjama u području razvoja, proizvodnje i marketinga, JGL je preko partnera prisutan u još dvadesetak zemalja svijeta.

STRATEGIJA I ANALIZA 2013. GODINE

Trend rasta konkurencije na svim važnijim tržištima regija poslovanja JGL-a nastavio se i u 2013. Pritom, najznačajniji je na tržištima Regije CIS na kojima tvrtka ostvaruje velik dio svojih izvoznih prihoda. Stoga su iz potrebe dugoročnog smanjenja poslovnog rizika u 2013. uloženi značajni naponi u otvaranje novih tržišta B2B (*Business to Business*) modelom poslovanja. Ovi naponi, inače posljedica realizacije strategije Internacionalizacije poslovanja, objedinjeni su u projektu razvoja nove regije pod nazivom Globalna tržišta s tri subregije: Bliski istok i Afrika, SAD te Azija, Pacifik i Latinska Amerika (APL).

Nastavljeni su i naponi na razvoju upravljačkih procesa JGL-a kroz dalju implementaciju XPP (*Execution Premium Process*) sustava koji uspješno integrira razvoj i planiranje strategije s njenom operativnom realizacijom. Implementacija upravljačkog sustava koji svojom strukturom pruža veću fleksibilnost u upravljanju strategijom, bržu reakciju interne organizacije na promjene iz vanjskog okruženja, postaje jedan od ključnih faktora u održavanju tržišne konkurentnosti JGL-a.

Nakon ažuriranja baza podataka aktualnim informacijama iz vanjskog i unutarnjeg okruženja, slijedom aktivnosti zapisanih u strateškom kalendaru razmatrani su i strateški fundamenti tvrtke - misija i vizija. Za potrebe boljeg upravljanja njihovom implementacijom izvršena je i adaptacija struktura definicija na način da iste budu dugoročno mjerljive kako bi se na godišnjoj razini, pomoću prikladnih alata, mogao pratiti napredak u njihovoj realizaciji.

Po razmatranju vizije tvrtke i izvršenih strateških analiza strateški menadžment je donio odluku o potrebi intenzivnijeg fokusiranja na ključne segmente kupaca u narednom, srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, a sve u svrhu povećanja konkurentnosti u odabranim tržišnim segmentima, kao i daljeg povećanja efikasnosti odnosno optimizacije sustava. Ovakva odluka je objektivizirana i formalizirana kroz procese formulacije strategije tvrtke.

Za potrebe planiranja revidirane strategije odnosno planiranja njene implementacije, izvršena je i revizija strateške mape tvrtke.

Revizija nije bila radikalna, glavne strateške teme ostale su iste:

- **fokus na kupca,**
- **internacionalizacija poslovanja,**
- **efikasna realizacija proizvoda i**
- **strateško usklađivanje ljudskog kapitala.**

No, izvršene su manje adaptacije unutar pojedinih strateških tema kako bi scenarije istih bolje uskladili s novijim pogledima na izbor i kombiniranje poslovnih modela (B2C, B2B) za tržišnu realizaciju na područjima poslovanja (Regije CIS, SEE i GLO) a sve u svrhu doseganja planiranog rasta tvrtke.

Aktualizirane su i neke strateške inicijative (projekti/programi) iz temeljne strateške teme „Strateško usklađivanje ljudskog kapitala“. U tom kontekstu donesena je odluka o pokretanju projekta implementacije korporativne kulture, revidirane u skladu s novim uvidima u temeljne vrijednosti tvrtke kao i potrebama implementacije revidirane strategije.

Pored toga, revizija strategije iziskivala je i pokretanje inicijative za strateško usklađivanje sustava nagrađivanja zaposlenika. Potrebno je revidirati postojeći sustav nagrađivanja s ciljem da posebno uspješno motivira zaposlenike na strateškim radnim mjestima, ali ima i senzibilnost za nagrađivanje ponašanja svih zaposlenika u skladu s proklamiranim temeljnim vrijednostima.

U konačnici, ovakvi napori razvoju ljudskih resursa finalizirat će se kroz razvoj kompetencija koje trebaju podići efikasnost strateških internih procesa u smjeru planirane isporuke vrijednosnih propozicija prema ciljanim kupcima i partnerima, kao i ostalim dionicima JGL-a. U tu svrhu, donesena je odluka o pokretanju projekta razvoja strateških kompetencija zaposlenika, u skladu s renomiranim vanjskim partnerom.

Mnogi od iniciranih strateških projekata, iskazanih unutar strateške mape tvrtke, zahtjevaju dalju adaptaciju organizacije ili poslovnog sustava tvrtke. U skladu s revizijom strategije, 2013. je posebno aktualizirala potrebu revizije scenarija središnjih procesa tvrtke odnosno

njihovo intenzivnije usmjeravanje ka zadovoljavanju očekivanja sve zahtjevnijih kupaca i partnera. S tim u vezi, realizirane su nove faze BPM (Business Process Management) projekta u svrhu razvoja i implementacije E2E (End to End) središnjih operativnih procesa uz primjenu suvremenih analitičkih alata za odabir najoptimalnijeg procesnog scenarija.

Plan implementacije nove organizacije zahtjeva i adaptaciju informacijskog sustava koji treba podržati izmjenjen procesni scenarij. S tim u vezi izvršena je revizija ICT strategije JGL-a. U svrhu podrške realizaciji strateških ciljeva planirane za 2013. uvedeno je i niz novih softverskih i hardverskih rješenja u podršci ključnim procesima u realizaciji tih ciljeva. Poseban fokus bio je na uvođenju IT infrastrukture i internet aplikacija u svrhu bolje informacijske povezanosti JGL Matice i prodajnih operacija na izvoznim tržištima.

Učinjeni su i znatni napori na promociji kulture kontinuiranih organizacijskih promjena unutar tvrtke. Podizanje svijesti zaposlenika o potrebi prihvaćanja organizacijskih promjena postaje jedan od ključnih faktora razvoja poslovnog sustava u skladu sa sve dinamičnijim tržišnim okruženjem.

Zaključno u kontekstu strategije, 2013. je u svrhu održavanja dalje tržišne konkurentnosti intenzivirala zahtjeve prema fokusiranju poslovanja JGL-a na manji broj tržišnih segmenata, kao i većoj efektivnosti te efikasnosti operativnog sustava u isporuci vrijednosti koje trebaju osigurati tu konkurentnost.

NAJZNAČAJNIJE AKTIVNOSTI U 2013. GODINI

TRADICIONALNI PORTFELJ JGL-a POD OKRILJEM ADRIALAB-a

Prepoznavši tržišne potencijale proizvoda s dugogodišnjom tradicijom i reputacijom iznimne kvalitete, a s ciljem nastavka pružanja raznolikog asortimana i davanja mogućnosti izbora našim klijentima, tvrtka je krajem 2013. formirala spin off kompaniju Adrialab u 100%-tnom vlasništvu JGL-a. Novoosnovana tvrtka kćer sa sjedištem na Pulcu, u prvoj polovini 2014. bavit će se isključivo promocijom JGL-ovih proizvoda ili proizvoda treće strane, dok u drugih šest mjeseci samostalno počinje proizvoditi, prodavati i promovirati vlastite i/ili tuđe proizvode na tržištu.

Adrialab će biti fokusiran na tradicionalni dio JGL-ovog portfelja, te će pružiti priliku zaposlenicima koji su se godinama bavili upravo ovim brendovima da s njima nastave zajedno rasti.

S druge strane, prilika je to i za JGL, odnosno viziju lidera u generičkoj proizvodnji sterilnih kapi za oči i nos. S obzirom da su core procesi tvrtke već neko vrijeme „zagušeni“ širokim portfeljem proizvoda različitih registracijskih kategorija i regulatornih zahtjeva – odvajanje dijela proizvodnog portfelja značajno će osloboditi kapacitete i dati prostora razvijanju ostalih programa kojima tvrtka želi konkurirati na globalnom tržištu zdravlja.

JGL PREUZEO SRPSKU KOMAPNIJU BG PHARM

Preuzimanjem proizvodnih pogona, intelektualnog vlasništva i opreme srpske kompanije u stečaju BG Pharm, JGL je krajem 2013. godine nastavio s ciklusom razvoja i širenja poslovanja, te ulaganja u nove proizvodne pogone. Naime, prepoznavanje akvizicijskog potencijala na susjednom tržištu na kojemu kroz tvrtku kćer JGL posluje već 12 godina, dogodilo se paralelno s aktualnim investicijskim projektom "Pharma Valley".

JGL preuzeo je proizvodni i skladišni prostor BG Pharme u Sopotu kraj Beograda, dio opreme, kao i dvadesetak registriranih licenci. Uz konkuriranje na pozitivnoj listi lijekova, formiranjem tvrtke JGL d.o.o. Beograd Sopot u kojoj će se za sada proizvoditi suhi oralni oblici, tvrtka će nastaviti širiti portfelj Rx i OTC proizvoda.

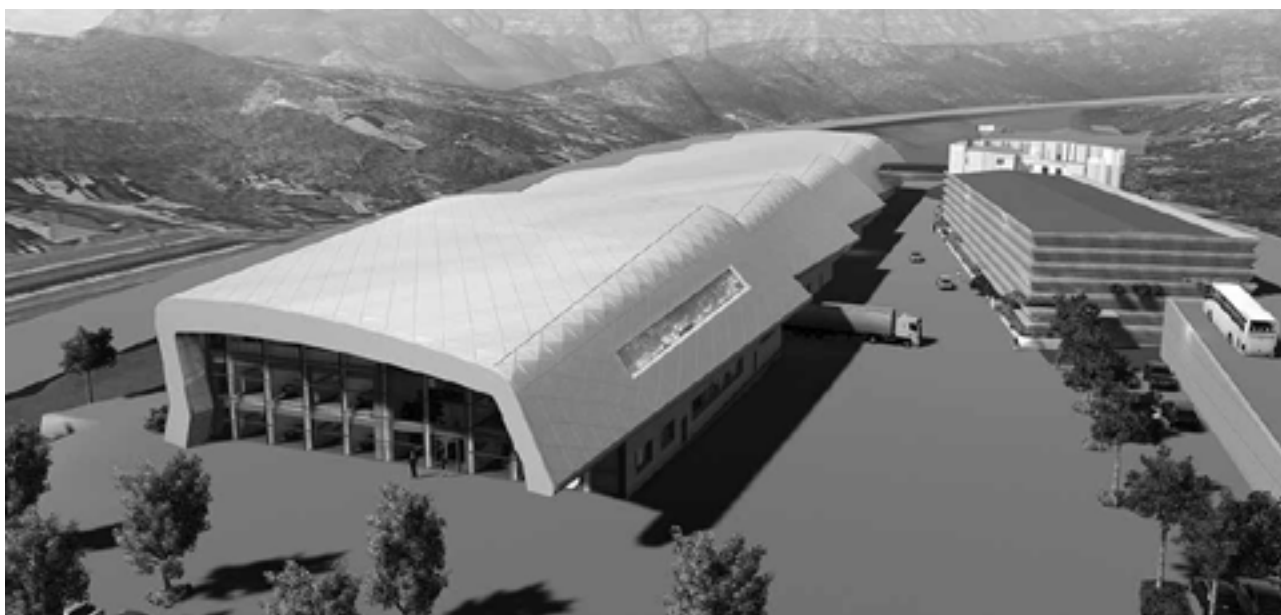

S obzirom na pokretanje proizvodnje koja će velikim dijelom biti orijentirana na domaće, a djelomično na izvozna tržišta, JGL time postaje domaći proizvođač koji će značajno investirati u tehnologiju, ali u Srbiji otvoriti i nova radna mjesta.

KOMPLEKS PHARMA VALLEY PREDSTAVLJEN HRVATSKOJ JAVNOSTI

U sklopu dolaska na ProInvest, petorica ministara uz svoje popratne delegacije i druge predstavnike Vlade, ministarstava, HBOR-a, HGK, Grada i Županije, 15. travnja 2013. posjetila su tvrtku. Uz obilazak postojećih pogona gostima, među kojima su bili i mnogobrojni predstavnici medija, je predstavljen najveći i aktualni investicijski projekt JGL-a - izgradnja kompleksa Pharma Valley, koji će se nadovezivati na postojeće proizvodne pogone tvrtke, povećati kapacitete razvoja, proizvodnje i skladištenja te osigurati ključne resurse za održivi i profitabilan rast u predstojećim godinama.

Tijekom izveštajnog razdoblja napravljeni su ključni dijelovi prve faze koji uključuju izgradnju vodospreme, energane i trafostanice, GMP skladišta, a započelo se i s izgradnjom ureda, GMP garderoba, kantina, IT sala... Već 2014. godina donosi nove pothvate koji će sve jasnije i brže voditi prema našoj budućoj JGL poslovnoj zoni!

Predsjednik Republike Hrvatske Ivo Josipović na predstavljanju projekta Pharma Valley

Ministri i predstavnici Vlade, Grada Rijeke i Županije PGŽ u posjeti JGL-u

ISTRAŽIVANJE I RAZVOJ

INTENZIVAN RAD NA 12 PROJEKATA VLASTITOG RAZVOJA

Poslovi istraživanja i razvoja u 2013.-oj godini obuhvaćali su:

- razvoj i optimizaciju novih analitičkih metoda u JGL-u (npr. in vitro otpuštanje; farmakokinetika in vitro; analize kiralnih spojeva i sl.) za potrebe istraživanja i razvoja, te kontrole kvalitete i praćenja proizvodnje,
- razvoj analitičkih metoda za: sadržaj aktivnice, sadržaj onečišćenja, sadržaj konzervansa, viskoznost, oslobađanje aktivnice iz gotovog ljekovitog oblika i druge, a sve vezano za razvoj novog proizvoda JGL-a,
- razvoj formulacija proizvoda iz kategorije lijekova, dijetetskih i medicinskih proizvoda,
- poboljšanje postojećih formulacija na bazi novih smjernica ili zakonske regulative HR/EU,
- istraživanje sirovina, razvoj analitičkih metoda za njihovo ispitivanje i dr.

Dovršeni su i neki od razvojnih projekata iz prethodnog perioda, a intenzivnije se radilo na 12 projekata vlastitog razvoja, od kojih su 3 uspješno završena, a 2 su prekinuta jer su planirani ciljevi riješeni bez potrebe daljnjeg projektnog vođenja. Osim na razvojnim projektima, tijekom izvještajnog razdoblja dio resursa bio je angažiran na osuvremenjivanju postojećeg portfelja proizvoda JGL-a:

- razvoj novih metoda za postojeći portfelj,
- unapređivanje proizvodnih postupaka,
- validacije i optimizacije procesa,
- podizanje razine registracijskih dossiera.

Realizirana satna struktura po orijentaciji posla:

- vanportfolijske aktivnosti – 41%,
- rad na unapređenju proizvoda iz postojećeg portfolija – 22%,
- rad na novim proizvodima – 37%.

Od toga, najveći angažman jedinice bio je na:

- Receptnom programu – 30%,
- Bezreceptnom programu – 22%,
- Programu Aqua Maris – 12%.

Unutar navedenih programa, uz ostale proizvode/brendove JGL-a, ukupno je bilo obuhvaćeno 60 različitih proizvoda/brendova. Unutar tehnoloških oblika, bili su zastupljeni svi farmaceutski oblici koje JGL ima u svom portfelju, s većim naglaskom na sterilne otopine kada je riječ o razvoju formulacije, suhe oralne oblike kada je riječ o unapređenjima postojećeg portfelja, te na polučvrste oblike (upgrade aktivnosti).

Strateški cilj poslovne funkcije Istraživanja i razvoja u narednom periodu jest još veće usmjeravanje na nove proizvode. Odnos novi/stari portfelj sa 40:60 u 2011. te 55:45 u 2012. godini, svakako bi se trebao još pomaknuti u smjeru novih proizvoda, a budući da u 2013. trend nije značajnije pomaknut.

PROIZVODNJA

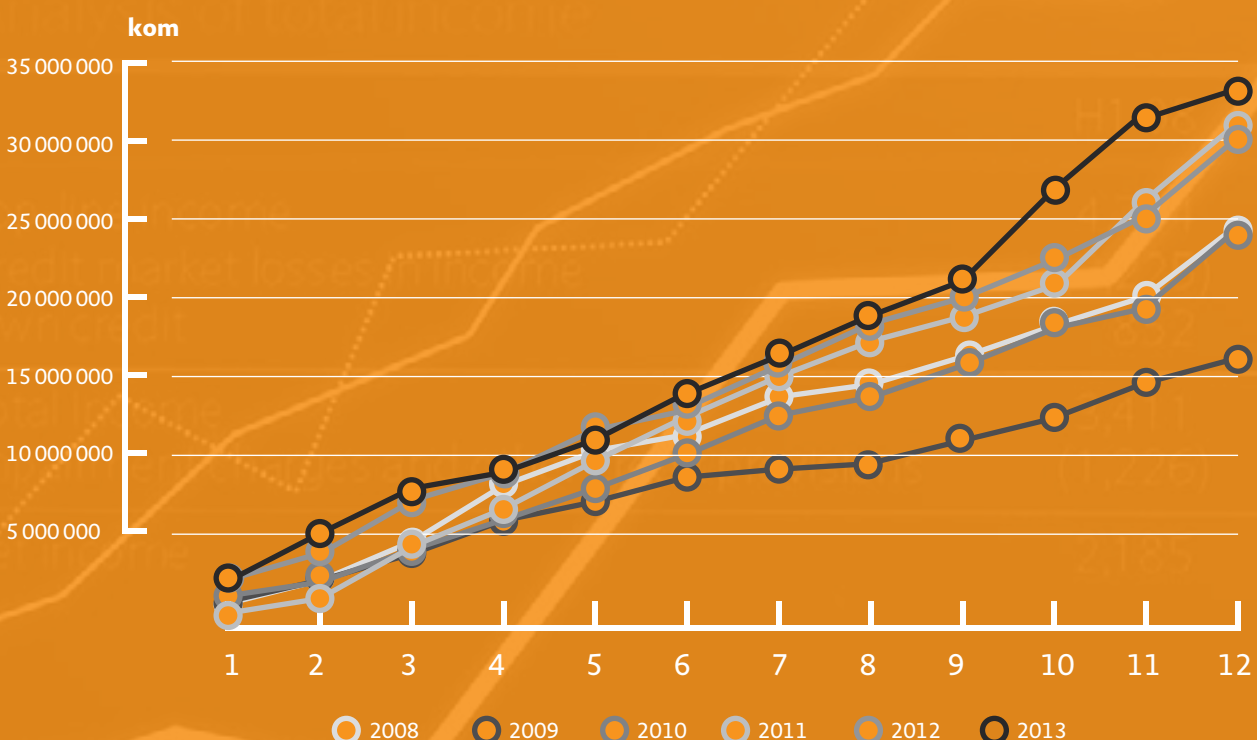
OBORENI BROJNI PROIZVODNI REKORDI

Unapređenje procesa u svim segmentima Farmaceutsko-tehničkih operacija (FTO) - od planiranja, preko nabave, sve do proizvodnje – u 2013. godini rezultiralo je povećanjem produktivnosti od 3,6 posto, u odnosu na godinu ranije. Naime, u ovoj je godini fokus bio stavljen na konsolidaciju procesa proizvodnih odjela, prvenstveno na kadrovskom popunjavanju i osposobljavanju za vođenje proizvodnih procesa, u svrhu podizanja produktivnosti i unapređenja GMP sustava u proizvodnji.

Planiranje proizvodnje je, zahvaljujući unapređenju sustava kroz MePIS, IPS i organizaciju odjela rezultiralo iznimno preciznim i točnim tjednim planovima osoba po smjenama i linijama, a upravo zbog vrijednih timova proizvodnje i proizvodnog održavanja postignuti su rekordi u proizvodnji Sterilnih otopina 1 te Sterilnih otopina 2.

Usporedba proizvedenih jedinica unatrag šest godina svjedoči kako su upravo u 2013. nadmašene sve godišnje razine, proizvedeno je 34.383.982 komada proizvoda (u 2012. – 29.688.591 komada proizvoda). Pritom po najvećem broju komada po odjelima prednjači Sterila 1 s ukupno 10.352.068 komada, slijedi Sterila 2 s 8.994.546 pa linija Uhlmann sa 6.884.378 proizvedenih komada. Prosječno je proizvedeno oko 240 tisuća komada proizvoda po zaposleniku.

Prikaz količina proizvedenih komada proizvoda u razdoblju 2008.-2013.

KVALITETA

TRINAEST VANJSKIH TIJELA INSPICIRALO JGL

JGL-ova politika upravljanja kvalitetom i okolišem razrađena je u Priručniku za kvalitetu. Tijekom 2013. godine primjenjivalo se njegovo osmo i, najsvježije, deveto izdanje od 20. prosinca 2013. (3. poglavlje ističe opredjeljenost Uprave za razvoj, primjenu i poboljšanje sustava kvalitete, očuvanje okoliša te zdravlje i sigurnost osoba; poglavlje 3.3. navodi načela koja upućuju na precizno definiranu organizaciju tvrtke, kao i ovlasti i odgovornosti zaposlenika kako bi se svi procesi sustava provodili učinkovito i na odgovarajući način) te dokumentu pod nazivom Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša.

Sustav upravljanja kvalitetom u JGL-u temelji se na osam ključnih načela:

- usmjerenost na kupca – tvrtka mora razumjeti potrebe kupaca i na osnovu toga zadovoljiti ili čak premašiti njihove zahtjeve;
- vodstvo – osigurava postizanje okruženja u kojem postoji zajednička usmjerenost prema strateškim ciljevima tvrtke;
- uključivanje ljudi – svi zaposlenici moraju biti motivirani i predani kako bi u potpunosti bili uključeni u ostvarivanje ciljeva tvrtke;
- procesni pristup – aktivnosti i resursi povezuju se u procese kako bi se učinkovitije dolazilo do željenih rezultata;
- sustavni pristup upravljanju – razumijevanje cjelokupnog sustava, kao i međuovisnosti pojedinih procesa osigurava bolje upravljanje, a time i učinkovitije postizanje željenih rezultata;
- neprekidno poboljšavanje – kako bi se postigao stalni rast i napredak tvrtke, potrebno je neprestano poboljšavati sve procese;
- činjenični pristup donošenju odluka – sve se odluke moraju donositi na osnovu analiziranih podataka i vjerodostojnih informacija;
- obostrano koristan odnos s dobavljačima – tvrtka i dobavljači moraju biti u takvom partnerskom odnosu koji će rezultirati obostranom koristi.

JGL KVALITETA ODNOSI SE NA:

- siguran, učinkovit, zdravstveno ispravan proizvod u roku valjanosti;
- procese u skladu sa zahtjevima regulative;
- proizvode/procese u skladu sa specifikacijama;
- stalno poboljšavanje sustava kvalitete.

ISO 22000

BUREAU VERITAS
Certification

ISO 13485

BUREAU VERITAS
Certification

ISO 9001

BUREAU VERITAS
Certification

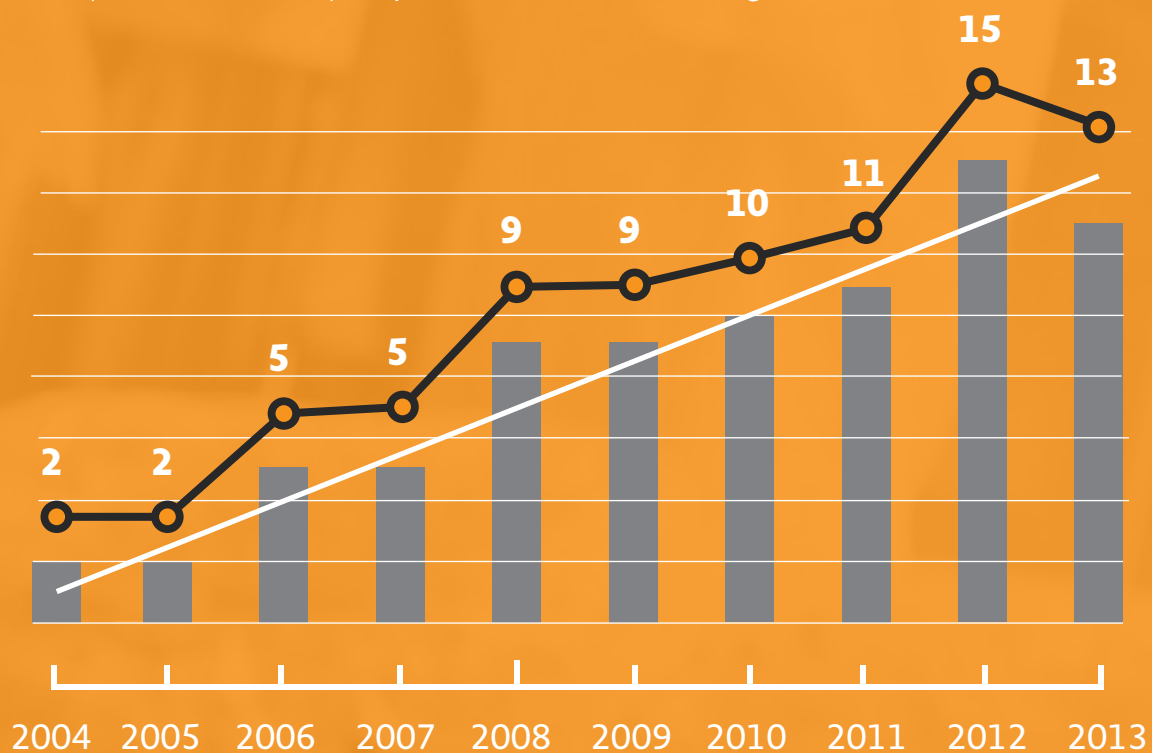
Tijekom 2013. godine JGL je bio inspiciran od 13 vanjskih tijela (nadležnih institucija i partnera). Tvrтка je prošla sve inspekcije što je svakako potvrda svima u sustavu za uspješan rad. Pritom, za istaknuti je šestodnevnu inspekciju slovenske agencije JAZMP, koja je od 2012. članica PIC/S (*The Pharmaceutical Inspection Convention and Pharmaceutical Inspection Co-operation Scheme*) što daje dodatnu vrijednost GMP statusu JGL-a.

Važno je spomenuti i kako je jedna od najvećih globalnih kompanija procijenila sustav kvalitete JGL-a adekvatnim te je u posljednjim mjesecima potpisan ugovor o kvaliteti vezan za proizvodnju JGL lijeka. Započete su i pripreme za FDA inspekciju što je izuzetno važno za daljnje unaprjeđenje i jačanje sustava kvalitete. Također, značajno za optimizaciju procesa i troškova svakako je činjenica kojom je tvrtka, ulaskom u EU postala dozvoljeno mjesto kontrole i puštanja serija lijeka u promet za sve zemlje članice.

Tijekom 2013. godine JGL je bio inspiciran od strane:

- Bureau Veritas Certification, ISO 22000
- Bureau Veritas Certification, ISO 9001
- Bureau Veritas Certification, ISO 13485
- Weifa, Norveška
- Pharmascience, Kanada
- Agencija za lijekove i medicinske proizvode, Hrvatska, GMP
- Siegfried, Švicarska
- Agencija za lijekove/medicinske proizvode, Slovenija, GMP
- Teva/Pliva Hrvatska za Ratiopharm
- Mylan, Poljska
- Federal service on surveillance in healthcare and social development (Roszdravnadzor), Rusija
- Richter, Mađarska
- SIQ, Slovenija, Sustav kvalitete za medicinske proizvode

Broj audita nadležnih tijela i partnera od 2004. do 2013. godine

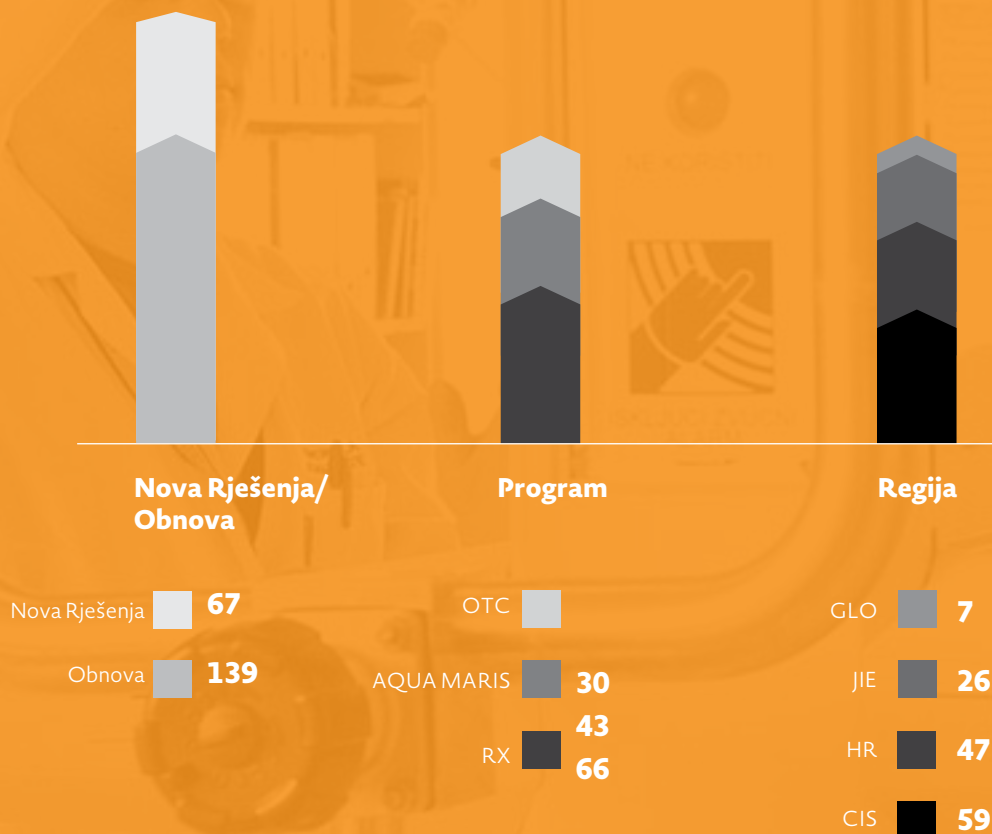

REGISTRACIJE

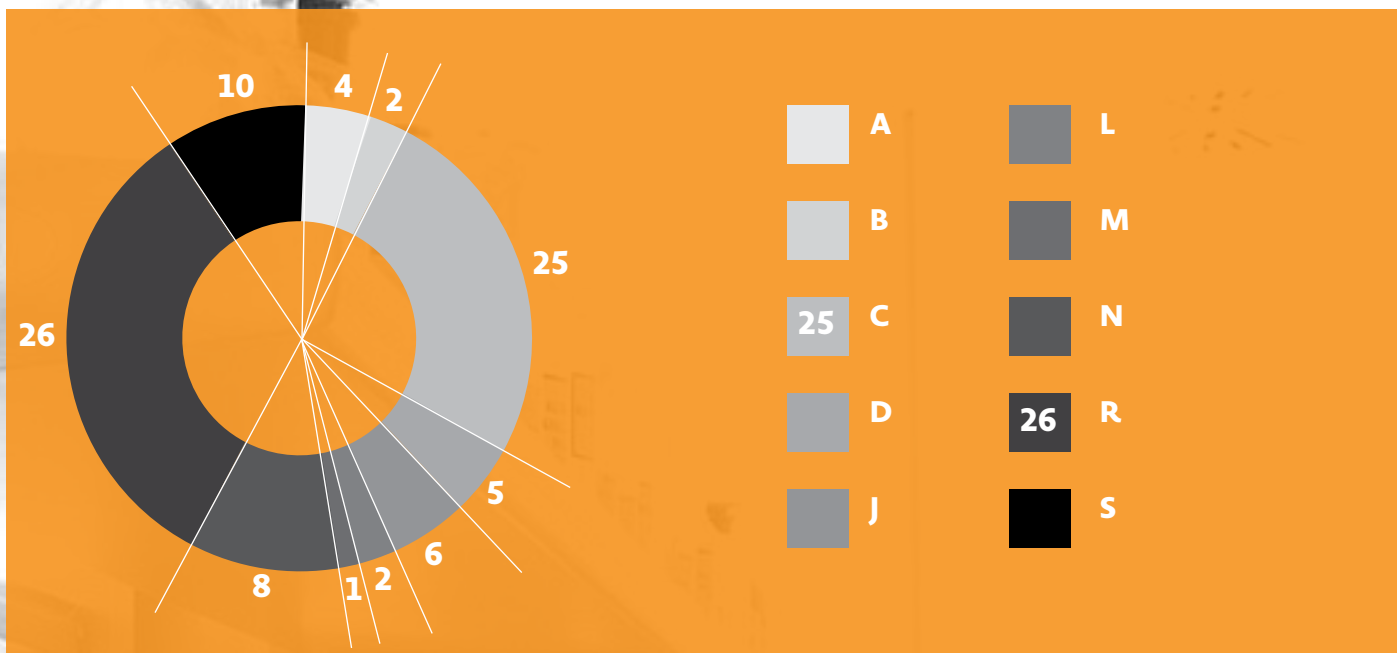
REKORDAN BROJ ISHODOVANIH RJEŠENJA

Nakon što je tijekom 2012. godine, slijedom usklađivanja hrvatske regulative sa zakonima EU realizirana aplikacija 41 lijeka na Agenciju za lijekove, u koordinaciji s odjelima Istraživanja i razvoja te Razvoja poslovanja, Odjel registracija JGL-a ponovno je nadmašio očekivanja – **ishodovana su rekordna 204 Rješenja.**

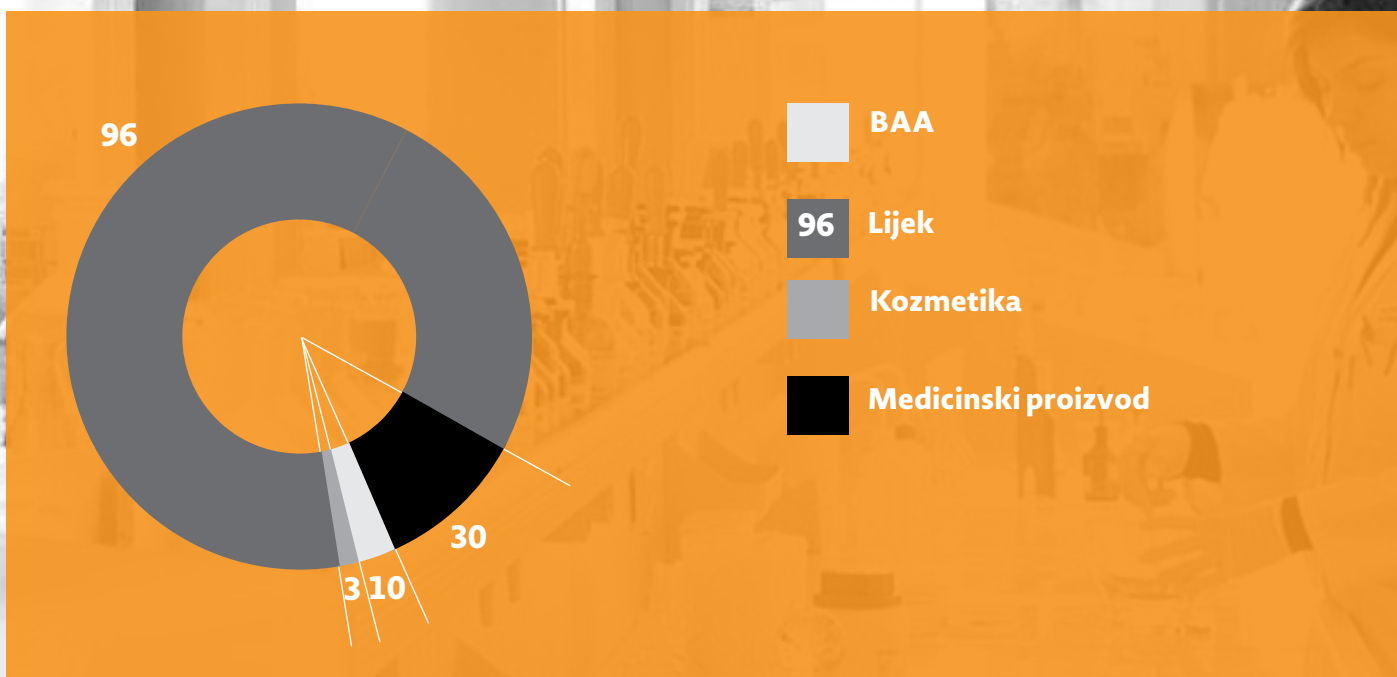
Izvrstan je to rezultat JGL tima koji, osim na domaćem tržištu, procese novih aplikacija, obnova, izmjena, nalaza, uvoznih dozvola i ostalih vrsta registracijskih nadogradnji paralelno provodi na **46 tržišta svijeta.** S obzirom da je u većini slučajeva registracija u Hrvatskoj osnovni preduvjet za pokretanje onih na inozemnim tržištima, po broju **novih Rješenja** očekivano **prednjači naša zemlja s ukupno njih 47.** Pritom, važno je naglasiti i kako su u prošloj godini u Hrvatskoj usvojeni novi **Zakon o lijekovima i Zakon o medicinskim proizvodima**, uz još 11 novih Pravilnika s kojima je bilo obavezno uskladiti rad.

Osim tradicionalnih terapijskih grupa u kojima JGL ima značajan portfelj, tijekom godine su uspješno realizirane i nove, brzorastuće terapije poput onkologije. Međutim, **najveći broj registracija JGL i dalje ima u skupinama C (kardiološki) i R (respiratorni).**

Gledajući kroz kategorije proizvoda, **najveći broj registracija čine lijekovi, i to s više od 90 posto.**

Podatak o svakom novom Rješenju za lijekove od sada je dostupan i u bazi Europske agencije za lijekove (EMA) koja ujedno prati i svaku prijavljenu nuspojavu.

NOVI PROIZVODI I AKTIVNOSTI UNUTAR PROIZVODNIH PROGRAMA

RECEPTNI PROGRAM

Čak osam lansiranja iz JGL-ovog Receptnog programa obilježilo je 2013. godinu na tržištu Hrvatske. Bili su to redom:

- **MAKROMICIN**, prvi od šest planiranih antibiotika za tržište Hrvatske;
- **BLOCAR**, generička inačica ramiprila, najpropisivaniji među ACE-inhibitorima;
- **ZIORA**, portfelj antipsihotika proširen je i raspadljivim tabletama za usta;
- **ESCONTRAL DIREKT raspadljiva tableta za usta i oralna otopina**, lansiranje dva nova oblika, pored postojećih filmom obloženih tableta;
- **DORZOL I GLAUMAX**, novi proizvodi iz skupine antiglaukomskih kapi za oči;
- **MOKSACIN**, kapi za oči popunile su prazninu u liječenju bakterijskog konjunktivitisa;
- **BIKALUTAMID JGL**, koristi se u liječenju karcinoma prostate. S njime JGL ulazi u novi, onkološki segment lijekova.

BEZRECEPTNI PROGRAM

Osim novog proizvoda, godinu je obilježio niz plodnih i atraktivnih aktivnosti.

- **VIZOL S**, sastoji se od dva proizvoda - Vizol S umjetne suze s 0,21% i 0,4% hijaluronata;
- **SPOJ LACTOGYNA I ZNANOSTI**, u prestižnom časopisu „European Journal of Obstetrics & Gynecology and Reproductive Biology“ objavljen je rad pod naslovom „Učinkovitost oralno administriranih probiotičkih kapsula na bakterijsku vaginozu i druge vaginalne infekcije: dvostruko-slijepa, randomizirana, placebom kontrolirana studija“;
- **ROZA, BOJA ZDRAVLJA ŽENE**, ovogodišnja, roza kampanja kojom su promovirani ključni probiotički brendovi JGL-a - Lactogyn i Normija obojila je gradove širom Hrvatske i BiH.

PROGRAM AQUA MARIS

- **AQUA MARIS EKTOIN**, lansiran četrnaesti član AM obitelji za borbu protiv alergija;
- **PROMOCIJE ZA POTROŠAČE**, prezentacije Meralysa i Aqua Maris Ektoin spreja u gradskim zonama;
- **INSTITUT AQUA MARIS**, neprofitna udruga osnovana s ciljem prikupljanja i promicanja znanja o ljekovitosti mora, u 2013. je gradio svoju bazu, prikupivši čak 80 referenci i znanstvenih radova na temu mora;
- **POTVRĐENA KVALITETA MORA**, prema ovogodišnjem izvješću Europske agencije za zaštitu okoliša kvaliteta hrvatskog mora je, pored Malte i Cipra, ocijenjena kao najbolja u Europi.

INTERNACIONALIZACIJA I STRUKTURA TRŽIŠTA

S obzirom da je internacionalizacija poslovanja u svim segmentima farmaceutskog biznisa strateška odrednica JGL-a, tvrtka fokus s Centralne Istočne Europe sve intenzivnije širi na ostala tržišta svijeta. Tijekom 2013. godine tim Globalnih tržišta započeo je veliki ekspanzijski projekt Europa s ciljem udeseterostručenja prihoda od partnerstava do 2020. Na projektu radi dvadesetak stručnjaka iz JGL-a, kao i brojni europski eksperti iz jedne od najpoznatijih svjetskih konzultantskih kuća. Za JGL ovaj korak označava ulazak na brojna europska tržišta s ključnim izvoznim proizvodima.

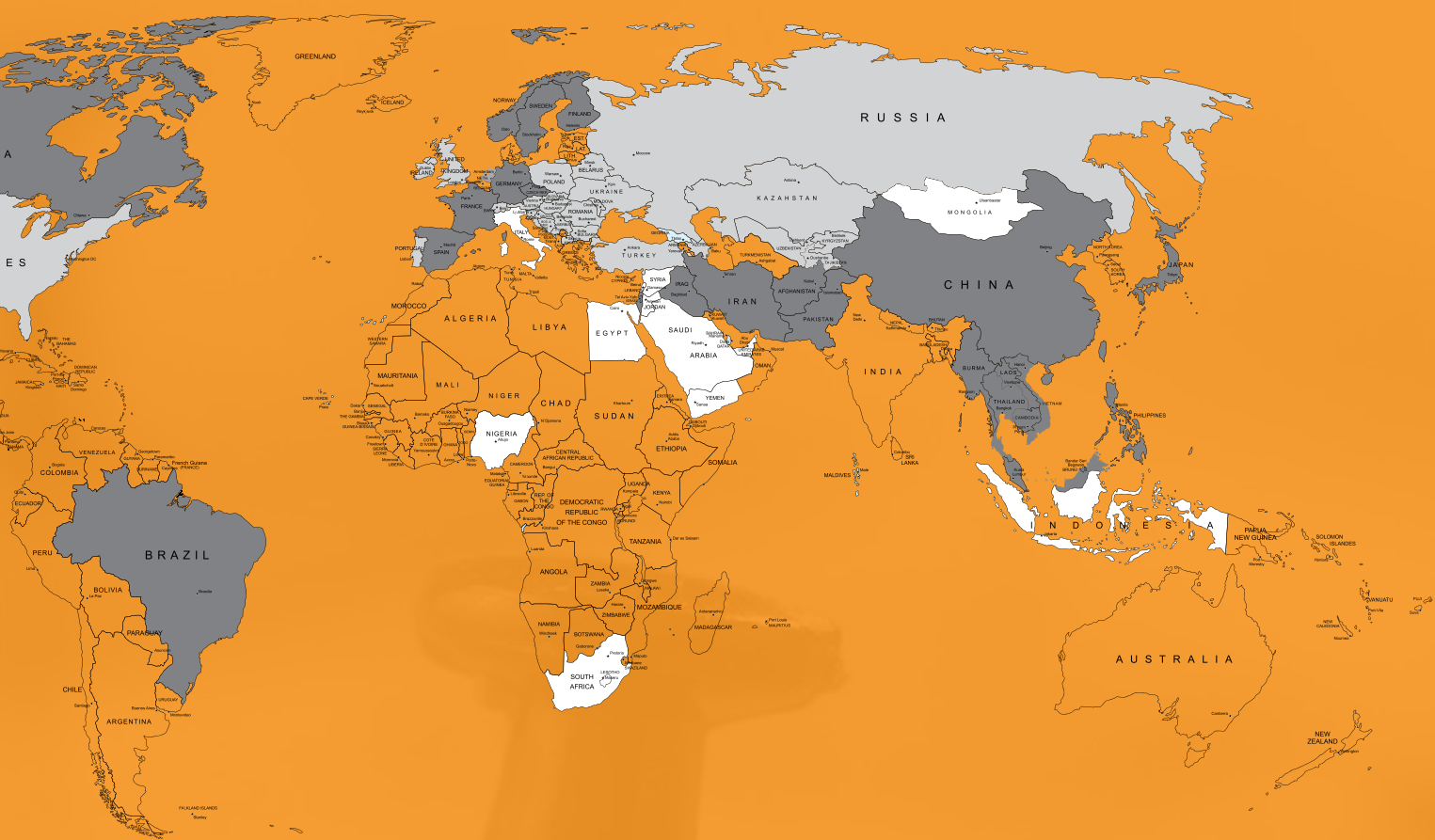
Aktivno je tijekom godine bilo i na američkom tlu – do sada je regrutirano i educirano 16 sales brokera koji trenutno aktivno prodaju Aqua Maris u SAD-u, a prodaja se realizirala i kroz američki e-commerce site www.aquamaris.com. Krajem godine ondje je pokrenut i poslovni model ulaska u maloprodajne aktivnosti kroz nezavisne ljekarne, a paralelno je, kao podrška spomenutim aktivnostima, započeto i s odašiljanjem marketinških kampanja.

Nakon potpisa ugovora s partnerom Bruno Farmaceutici, uslijedilo je i lansiranje Aqua Maris proizvoda u Italiji. Glavni cilj u protekloj je godini bio upoznati talijansku stručnu javnost i potencijalne kupce s brendom Aqua Maris, te osigurati dostupnost i kvalitetno pozicioniranje proizvoda u ljekarnama diljem Italije.

Zahvaljujući postojećim ugovorima i ugovorima u pripremi, JGL se intenzivno fokusira na širenje na tzv. „emerging marketse“ u koje spadaju zemlje BRIC-a (Brazil, Rusija, Indija i Kina) i MIKT-a (Meksiko, Indonezija, Južna Koreja i Turska).

Sljedeći prikaz pokazuje tri segmenta internacionalnog prisutstva JGL-a (*aktivna tržišta, tržišta u fazi otvaranja i tržišta budućnosti*).

- AKTIVNA TRŽIŠTA
- TRŽIŠTA U FAZI OTVARANJA
- TRŽIŠTA BUDUĆNOSTI

DOP PROJEKTI U KONTEKSTU ODNOSA SA ZAJEDNICOM

Jedan od ključnih dijelova priče o društvenoj odgovornosti JGL-a svakako je suradnja, aktivno uključivanje i potpomaganje zajednice u kojoj živi i djeluje. I u aktualnoj godini tvrtka je surađivala s akademskom zajednicom i pružala potporu novim generacijama mladih stručnjaka na mnogim nivoima, podizala svijesti o važnosti brige o zdravlju sudjelujući u javno-zdravstvenim akcijama, a posebnu brigu, ljubav i sredstva usmjeravana su prema mališanima, bespomoćnima, bolesnima i potrebitima. Pomoć i potporu tijekom godine su dobili i mnogi sportaši – karatisti, maratonci, triatlonci, mali i veliki nogometaši, judaši, a kao i uvijek JGL je posebno bio okrenut moru, plivačima, roniocima, jedriličarima...

Prema moru, njegovim stanovnicima i priobalju nastavljena je briga tradicionalnim akcijama čišćenja plaža, praćene su sredozemne medvjedice, a nacionalni projekt „More je živo“ okrunjen je nagradama za najmlađe talente.

Kroz niz sponzorsko-donacijskih inicijativa prema klubovima, udrugama, manifestacijama koje ponajprije skrbe o bolesnoj djeci i moru, i u 2013. godini tvrtka se trudila zajednici vratiti dio onoga što od nje uzima.

Iznos izdvojen za sponzorstva i donacije (HRK) u 2012. i 2013. godini

	2012.	2013.
SPONZORSTVA (HRK)	757.913,07	406.350,16
DONACIJE (HRK)	751.964,96	563.265,51
UKUPNO	1.509.878,03	969.615,67

AUQA

MARIS

153

MARIS

EDUKACIJA DJECE O POTREBI OČUVANJA JADRANSKOG MORA

Budući da JGL za svoje Aqua Maris proizvode crpi najčistije Jadransko more, tvrtka je 2011. godine odlučila započeti s provođenjem nacionalnog projekta „Edukacija djece predškolske i školske dobi u Hrvatskoj o potrebi očuvanja i zaštite Jadranskog mora“ uz stručnu pomoć udruge PAKS. Cilj projekta je edukacija djece, mladih i roditelja te poticanje brige o očuvanju Jadranskog mora, a isti se bazira na radionicama koje se održavaju u vrtićima i osnovnim školama. Uz radionice tijekom sata biologije, osnovnoškolci jedan dan izlaze i na plaže, te uz ronioce upoznaju žive, morske organizme. Do sada je održano 12 radionica u Rijeci, Opatiji, Kostreni, Lovranu, na Cresu, Rabu, Malom i Velom Lošinju, u njima je sudjelovalo oko 1.000 djece. Uz to je tiskano i 1.500 priručnika i edukativnih DVD-a od kojih je glavina podijeljena profesorima biologije i ravnateljima škola. Kako bi projekt zainteresirao što više osnovnoškolaca, krajem 2012. godine odlučeno je da se održi i državno natjecanje pod nazivom „More je živo“.

Natjecanjem se željela postići što veća zainteresiranost za edukaciju, a natjecatelji su se privlačili nagradama. Poruka je bila: I ti se prijavi na natjecanje „More je živo“. Najbolji dobivaju put u Monaco, Gardaland i Pulu. Natjecanje je trebalo pokazati i što su sve o očuvanju Jadranskog mora naučili oni koji su prošli edukaciju. Provođenje istog, kao i sastavljanje pitanja za on-line testiranje održavalo se uz potporu Ministarstva znanosti, sporta i obrazovanja (MZOS). Rezultati su se predstavljali na dodjeli nagrada uz nazočnost predstavnika vladinih institucija, profesore, roditelje i medije. Na taj način htjela se privući pažnja na projekt, kod učenika, ali i znanstvene, stručne i opće javnosti.

Za učenike do četvrtog razreda natjecaj se provodio temeljem poslanih likovnih radova na temu „More je živo - životna područja na morskom dnu Jadrana“, a za one do osmog razreda organizirano je on-line testiranje putem elektronskog sustava. Natjecanjem je bilo obuhvaćeno 100 škola, a zaprimljene su 1.294 prijave učenika (600 likovnih radova, na on-line testiranju 694 učenika). Komisija za ocjenu likovnih radova bila je sastavljena od akademskih slikara i profesora PMF-a, a za testiranje od doktora znanosti i profesora. Proglašenje pobjednika i podjela diploma i nagrada održani su 20. svibnja 2013. na biološkom odsjeku PMF-a.

Ukupno su ostvarene i 22 medijske objave, a JGL je ostvario bolju povezanost sa znanstvenom zajednicom, te je podigao društvenu odgovornost o čemu svjedoče pozivi na stručne skupove na kojima je projekt predstavljen (HAZU, te Konferencija „Izložba dobre prakse društveno odgovornog poslovanja“). Putem internih novina projekt je dobro prihvaćen i među zaposlenicima. Vrijednost medijskih objava pokrila je troškove projekta. Projekt se nastavlja i 2014. godine u Istri, Splitu i Omišu, te ponovnim državnim natjecanjem u svibnju.

OSNOVNA ŠKOLA PEĆINE KAKO JE NA KRAJU ŠKOLSKE GODINE NASTALA PRESJELA NA PLAŽU

More se mora čuvati

Iskustvenica je osmišljena kako bi se djeca obavijestila da je more življi organizam nego što se vidi - ribe, morske alge, trave i meduze, prenosi peku. Ovi radionice je najmlađe poučilo i da se more, kao i svaki življi organizam na planetu, mora zaštititi.

Učenicima je predstavljena iskustvenica koja im je omogućila da se upozna s životom na morskom dnu. Učenicima je predstavljena iskustvenica koja im je omogućila da se upozna s životom na morskom dnu. Učenicima je predstavljena iskustvenica koja im je omogućila da se upozna s životom na morskom dnu.

Učenicima je predstavljena iskustvenica koja im je omogućila da se upozna s životom na morskom dnu. Učenicima je predstavljena iskustvenica koja im je omogućila da se upozna s životom na morskom dnu.

„NAŠE MORE - IZVOR ZDRAVLJA“ U KONTEKSTU GLOBALNOG ONEČIŠĆENJA

Početak prosinca 2013., u organizaciji JGL-a, u Hrvatskom se novinarskom društvu održao stručni skup na temu „Naše more - izvor zdravlja u kontekstu globalnog onečišćenja“ s kojeg su široj javnosti odaslane dvije ključne poruke:

- ljudsko zdravlje nije prihvatljiva kolateralna žrtva zagađenja prvenstveno iz etičkih, ali i financijskih javnozdravstvenih razloga,
- nezagađeni Jadran još uvijek je strateški resurs Republike Hrvatske kako u kontekstu javnog zdravlja, tako i u kontekstu na tome razvijenih gospodarskih aktivnosti kao što je zdravstveni turizam, produkti s obala poput vrhunskih i ljekovitih maslinovih ulja, te onih iz mora kao što je naš Aqua Maris.

Na istom su sudjelovali mnogi stručnjaci s područja ekologije, biologije mora, fizike, zdravstva koji su okupljene upoznali s edukativnim programom „More je živo“ (Maja Novosel); blagotvornošću boravka na Jadranu u kontekstu prevencije mnogih bolesti respiratornih sustava (Silvije Šegulja); zatim rezultatima istraživanja koja ukazuju da je sterilnost prostora kontraindikativna pojavama alergija (Asja Stipičić Marković); s brendom Aqua Maris i njegovom preventivnom ulogom kod alergija, viroza, gripa i ostalih bolesti dišnih putova (Anna Maria Donadić); te novim fizikalnim spoznajama o molekuli vode i važnosti vode u ljudskom organizmu (Davor Pavuna).

Na skupu je zaključeno kako je potrebno nastaviti s promocijom Jadrana kao izvorom zdravlja u permanentnom radu s mladim generacijama te kroz daljnje stručne i znanstvene skupove.

MONITORING SREDOZEMNE MEDVJEDICE I STANIŠTA

Program Aqua Maris i tijekom 2013. godine podržavao je rad Grupe Sredozemna medvjedica, i to kroz nastavak podupiranja projekta monitoringa sredozemne medvjedice putem kamera MULTIPIR 12. Ciljevi su Grupe:

- poticati istraživanja za unapređenje poznavanja, očuvanja i zaštitu sredozemne medvjedice te bivših i potencijalnih staništa;
- predlagati mjere za zaštitu sredozemne medvjedice;
- aktivno sudjelovati u promatranju sredozemne medvjedice u njezinu prirodnom okolišu;
- podupirati istraživanja kojima je cilj obogatiti znanstveno poznavanje biologije sredozemne medvjedice i sudjelovati u njima;
- organizirati centar za razmjenu podataka o sredozemnoj medvjedici kako bi se u javnosti stvorila svijest o medvjedičinoj bitki za preživljavanje;
- istražiti područja koja nastanjuju pojedine jedinke i podupirati proglašenje tih regija zaštićenim područjima;
- s drugim grupama koje se bave zaštitom prirode i okoliša surađivati na državnim i međunarodnim projektima koji obrađuju istu problematiku.

SURADNJA JGL-a I ODJELA ZA BIOTEHNOLOGIJU SVEUČILIŠTA U RIJECI

Jedan od ključnih dijelova priče o društvenoj odgovornosti JGL-a, svakako je suradnja s akademskom zajednicom i potpora novim generacijama mladih stručnjaka. Naime, JGL je od svog osnutka, pa i ranije u sklopu Ljekarne „Jadran“, aktivno sudjelovao u edukacijama na nivou srednjih škola i sveučilišta. Stručnjaci tvrtke već su osamdesetih godina prošlog stoljeća sudjelovali u nastavi za farmaceutske tehničare Srednje medicinske škole u Rijeci, a nedugo iza toga i u nastavi diplomskih i poslijediplomskih studija Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

Prije četiri godine, JGL se uključio i u program novog studija riječkog sveučilišta – „Biotehnologija i istraživanje lijekova“ pokrenutog od strane Odjela za Biotehnologiju Sveučilišta u Rijeci, a u suradnji s Medicinskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci, Institutom „Ruđer Bošković“ iz Zagreba i Galapagos Istraživačkim Centrom u Zagrebu. Svaka od navedenih institucija/tvrtki u projekt nastave ulaže znanje i vrijeme svojih najboljih stručnjaka, znanstvenika i nastavnika, ali i najkvalitetnije specijalizirane laboratorije i opremu. Posebnosti studija su interdisciplinarnost i inovativnost: stječu se znanja iz kemije, biologije i medicine, pruža znanstveni pristup u istraživanju novih lijekova te dobivaju istraživačke kompetencije. Povodom potpisivanja sporazuma između Odjela Biotehnologije Sveučilišta u Rijeci i JGL-a o izvođenju nastave i stručne prakse u akademskoj godini 2012/13 s ciljem uzajamnog pružanja znanstvenih, nastavnih, stručnih, poslovnih i organizacijskih usluga, JGL sudjelovao je u nastavi na prve dvije razine akademskih programa - preddiplomskom studiju i dva diplomska studija (Biotehnologija i istraživanje lijekova, Istraživanje i razvoj lijekova, te Biotehnologija u medicini). Na prvoj i trećoj godini preddiplomskog studija unutar laboratorija i odjela JGL-a provodile su se pokazne vježbe u analitičkim laboratorijima odjela Kontrole kvalitete i Razvojne analitike s posebnim naglaskom na ispitivanje kvalitete ljekovitog bilja i proizvoda na biljnoj osnovi.

Na trećoj se godini preddiplomskog studija organizirala i praksa u trajanju od dva tjedna u odjelima JGL-a.

HUMANITARNA AKCIJA „I TVOJA KAP...“

Osmišljavanje, dizajn i konstrukcija izložbenih štandova za kongrese na kojima JGL svake godine kontinuirano sudjeluje iziskuje puno vremena i novca. U tvrtci se početkom 2012. godine u tom smislu pojavilo pitanje: Je li moguće učiniti nešto drukčije, nešto što će ispuniti srca zaposlenika i srca sudionika kongresa? Vrlo brzo pokrenuta je humanitarna akcija koja je uključila JGL, organizatore kongresa i liječnike pod nazivom „I tvoja kap ...“!

Budžet koji se obično troši na promociju tijekom kongresa uplaćen je u dobrotvorne svrhe neprofitnim udrugama koje su na neki način bile povezane uz temu kongresa, a podrška nije izostala niti od strane organizatora kongresa.

Konceptom humanitarne akcije „I tvoja kap...“ JGL sudjelovao je na sljedećim kongresima:

- 12. Kongres hrvatskog oftalmološkog društva s međunarodnim sudjelovanjem (Bol 10.-13.05.2012.) i (Umag 9.-12.05.2013.);
- Savjetovanje farmaceuta hrvatske (Šibenik 24.-26.06.2012.);
- 6. Kongres hrvatskog gastroenterološkog društva s međunarodnim sudjelovanjem (Zagreb 3.-6.10.2012.);
- 9. Kongres hrvatskog kardiološkog društva (Opatija 13.-16.10.2012.).

I to na sljedeći način: na izložbenom je prostoru prezentirana akcija kao i Udruga kojoj se sredstva doniraju. U kongresnim torbama koje dobivaju svi sudionici kongresa nalazio se informativni letak, te set od dva magneta s otisnutim logotipom akcije i JGL-a. Magneti su bili dio velike kapi koja se nalazila na izložbenom prostoru JGL-a. Informativni letak informirao je sudionike da donošenjem magneta na izložbeni prostor JGL-a te njegovim stavljanjem na poziciju u velikoj kapi na magnetnoj ploči, povećavaju vrijednost donacije koju će JGL uplatiti odabranoj Udruzi. Kao uspomena i podsjetnik na humanitarnu akciju, svim sudionicima ostao je drugi magnet iz torbe i zahvalnica za podržavanje humanitarne inicijative.

Liječnici i farmaceuti su prepoznali vrijednost akcije i na svim kongresima su se rado u nju uključivali.

A novčana su sredstva potpomogla rad sljedećih Udruga:

- »Hrvatsku zakladu za školovanje slijepih Marko Brkić« - djelatnost usmjerena na dodjelu stipendija darovitim slijepim učenicima i studentima - ukupno 42.000 kuna
- Zaklada „Hrvatska kuća srca“ - djelatnost unapređenja kardiovaskularnog zdravlja građana Republike Hrvatske - 50.000 kuna
- Klub roditelja djece oboljele i liječene od malignih bolesti “Sanus“ - djelatnost poboljšanja kvalitete života djece oboljele i liječene od malignih bolesti i njihovih obitelji - 25.000 kuna

UKLJUČENOST DIONIKA

KOMUNIKACIJA S DIONICIMA

Zaposlenici	Istraživanje organizacijske klime i zadovoljstva - jednom godišnje Interni server za dijeljenje poslovnih informacija - svakodnevno Newsletter - jednom mjesečno Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Krajnji potražatelj	Ankete o zadovoljstvu - jednom godišnje Specijalizirani dijelovi službene mrežne stranice - svakodnevno Facebook stranice - svakodnevno Savjetovanja kroz JGL Savjetovanište – svakodnevno
Kupac	Ankete o zadovoljstvu - jednom godišnje Specijalizirani dijelovi mrežne stranice - svakodnevno Facebook stranice - svakodnevno Savjetovanja kroz JGL Savjetovanište - svakodnevno Obilaženja kupaca - kontinuirano Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Dioničari i vlasnici	Skupština - jednom godišnje Dopisi - prema potrebi Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Partneri i dobavljači	Posjete - prema potrebi Međusobni auditi - prema potrebi Službene mrežne stranice - svakodnevno Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Tijela državne vlasti	Sudjelovanje na konferencijama - prema potrebi Članstva - kontinuirano Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Kreditori	Godišnji izvještaji - jednom godišnje Ugovori - prema potrebi Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Lokalna zajednica	Posjete - prema potrebi Službene mrežne stranice - svakodnevno Izvešće o održivom razvoju - jednom godišnje
Mediji	Objave u tisku - prema potrebi Konferencije za medije - prema potrebi Neformalna druženja - prema potrebi

ZADOVOLJSTVO KUPACA U 2013. GODINI

Istraživanje zadovoljstva ključnih kupaca JGL-a provodi se četvrtu godinu zaredom. Tijekom svibnja 2013. godine, prikupljeno je i evaluirano 46 anketa, a ukupno ispitano 88 ispitanika, na tržištima regija Jugoistočne Europe i Regije CIS, na kojima djeluje JGL.

Ukupno zadovoljstvo ispitanika svih veledrogerija, s ovogodišnjom prosječnom ocjenom 4,44 i najčešće korištenom ocjenom 5, ostaje konstantno i na visokoj razini već treću godinu zaredom (+0,65% rasta u odnosu na 2012. godinu).

Rezultati nabavnih odjela ukazuju na, iako neznatno, veće zadovoljstvo u odnosu na prošlu godinu (+0,45%) s konstantnom prosječnom ocjenom od 4,50, a najčešća ocjena je i dalje ocjena 5. I ove godine najveće zadovoljstvo pokazano je komunikacijom sa zaposlenicima JGL-a, visoko prosječno ocijenjeno s 4,80. Iako bilježi rast iz godine u godinu (2013./2012. stopa rasta je +2,67%), zadovoljstvo komercijalnim uvjetima i dalje predstavlja segment s kojim su ispitanici nabavnih odjela najmanje zadovoljni (prosječna ocjena 3,92).

Značajnih odstupanja u zadovoljstvu prodajnih odjela u odnosu na 2012. godinu nije bilo, svoje ukupno zadovoljstvo poslovanjem s JGL-om ocijenili su prosječnom ocjenom 4,37 (rast od +0,85%). Pri tome, najlošije ocijenjeni segment i dalje ostaju prodajne akcije, s prosječnom ocjenom od 3,90, kao i lani. Kao i prošle godine, pozitivni aspekt jest da reklamacija na JGL proizvode uglavnom nije bilo ili su bile rijetke (jednom u nekoliko mjeseci), što je ocijenjeno na razini 4,71. Zadovoljstvo generalnom suradnjom prodajnih odjela i JGL-a poraslo je za +5,36%.

U području vjerojatnosti preporuke (NPS), JGL bilježi dodatni rast.

Kao područje koje zahtijeva najviše poboljšanja, 32% ispitanika nabavnih odjela ističe segment komercijalnih uvjeta, što, međutim, znači pomak u odnosu na prethodni val istraživanja, kada je čak 42% ispitanika izrazilo nezadovoljstvo navedenim segmentom. Dodatno područje koje pruža prostor za unapređenje, s 25% (u odnosu na prošlogodišnjih 21%) predstavlja izvještavanje o dostupnosti proizvoda. Prodajni odjeli, kao i protekle godine, izdvajaju daleko najčešće prodajne akcije (50%) kao segment koji je potrebno unaprijediti, te su manje zadovoljni dostupnošću i kvalitetom informacija o novim proizvodima, za koje je 14% ispitanika ocijenilo da su potrebna poboljšanja.

Promatrajući rezultate zadovoljstva kroz cijelo četverogodišnje razdoblje istraživanja, na ukupnoj razini (Jugoistočna Europa + Regija CIS), može se uočiti konstantna visoka razina s laganim uzlaznim trendom od 2010.-2013. godine.

JGL SAVJETOVALIŠTE

U tvrtki i dalje uspješno funkcionira JGL Savjetovalište u vidu zasebne telefonske linije i adrese e-pošte, a sve s ciljem prikupljanja što točnijih podataka i informacija o potrebama i mišljenjima kupaca. Tijekom 2011., 2012. i 2013. godine telefonska i internetska služba primile su ukupno 868 upita, od čega 342 u izvještajnoj godini. Struktura upita tijekom 2013. nalazi se u tablici u nastavku.

Pregled upita u JGL Savjetovalištu tijekom 2011./2012. i 2013.

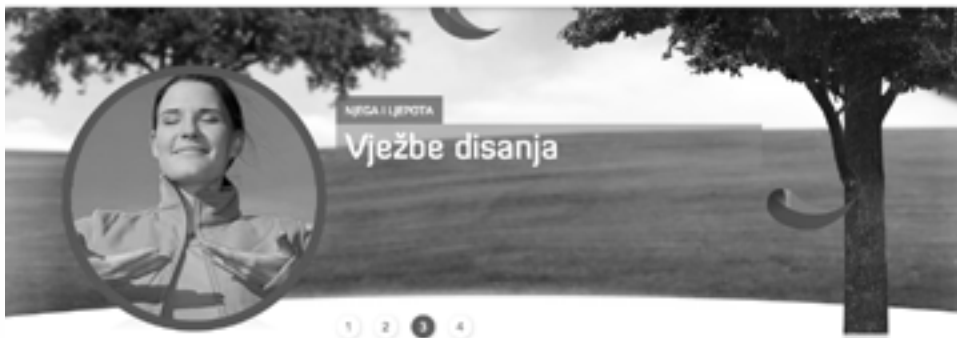
	2011./2012.	2013.
Ciljana pitanja o bolestima o upućena specijalistima	127	139
Pitanja o proizvodima	280	163
Pitanja o zdravlju i prevenciji	7	26
Pritužbe	14	8
Pohvale	12	10
Cijena proizvoda	37	9
Traženje besplatnih uzoraka	7	5
Ostalo (uglavnom defektore)	37	45

KORPORATIVNI ON-LINE SVIJET OKUPIO OKO 200.000 KORISNIKA

Službenoj web stranici tvrtke (www.jgl.hr) i morskom on-line svijetu za djecu (www.morskisvijet.hr), krajem 2012. godine pridružena je i najveća i najpopularnija zajednica na svijetu – JGL obitelj na Facebooku, a zatim i istoimeni, magazinski tip web site-a na www.jglobitelj.hr. JGL-ov on-line svijet kroz 2013. godinu posjetio je respektabilan broj od oko 200.000 jedinstvenih korisnika, *community* je demografski vrlo raznolik, ali i jako dobro targetiran s obzirom na JGL-ovo poslovanje. Akcijama i zanimljivostima nastoji se unaprijediti i obogatiti znanje o proizvodima, moru, zdravlju...

1 2 3 4

KUĆNA LJEKARNA

Sindrom policistčnih jajnika
Sindrom policistčnih jajnika jedan je od najčešćih hormo...

[Klikni više](#)

AKTIVNA OBITELJ

Nordijsko hodanje
Misite da je nordijsko hodanje samo obična šetnja sa šta...

[Klikni više](#)

NJEGA I LJEPIOTA

Gimnastika lica
Svi znamo da je tijelu potrebna tjelesna vježba, zašto bi end...

[Klikni više](#)

PRINOVA U OBITELJI

Kontracepcija nakon trudnoće
Većina mladih majki želi se osloniti na kontracepciju naj...

[Klikni više](#)

Kućni doktor

Bolujem od sistemskog lupusa. Imam 51 godinu i 2 mjeseca nemam menstruaciju. Ultrazvuk pokazuje da se zased neće ni pojaviti. Ginekolog mi je preporučio Feminal, a od reumatologa saznajem da ne smijem uzimati ženski hormon. Zanima me ima li u tom preparatu ženskog hormona i mogu li ga uzimati?

21,021 osoba like JGL Obitelj

Facebook.com/jgl.obitelj

JGL Obitelj
Home

Mame za mame

Svoje savjete podijelite s mami, jer njeke stvari zna samo mama!
Najbolje savjete svaki tjedan nagradujemo.

JGL Obitelj
21,021 likes · 641 talking about this

[Like](#) [Follow](#) [Message](#)

Health/Medical/Pharmaceuticals

Delovoditelj u našu JGL obitelj! Tijekom cijele godine donosimo vam informacije i savjete za zdravlje vaše obitelji. <http://www.jgl.hr/>, <http://www.jglobitelj.hr/>

[About](#) · [Suggest an edit](#)

Photos

21,021 Likes

Mame za mame

JGL obitelji album

Highlights

Post Photo / Video

Write something on JGL Obitelj's Page...

Recent activity on JGL Obitelj

Milena Miki Hrstic [Sign up now please!](#)
Prig 30 minuta

Natalia Lenčarić [hvala JGL-u na poljnoj poklonu...jako smo zadovoljni p...](#)

ODNOSI S DOBAVLJAČIMA

Odobren i pouzdan dobavljač preduvjet je za nabavu kvalitetne sirovine, usluge ili opreme pod utvrđenim uvjetima i time osnova uspješne realizacije proizvoda ili projekata. Zbog toga JGL uspostavlja partnerske odnose sa svojim dobavljačima.

Načela:

- Sa svakim dobavljačem potrebno je utvrditi zajedničke ciljeve koji će dovesti do stvaranja vrijednosti za obje strane.
- Kad god je moguće, dobavljači trebaju biti uključeni u razvojne projekte JGL-a kako bi od samog početka bili upoznati sa zahtjevima tvrtke. Za ostvarivanje obostrane dobrobiti potrebno je razmotriti mogućnosti korištenja dobavljačevih resursa u ostvarenju projekata JGL-a.
- Potrebno je utvrditi način komunikacije s dobavljačem za ključna pitanja suradnje: ugovaranje i naručivanje, pitanja kvalitete i nesukladnosti, podrška nakon isporuke, financijska pitanja i razvoj zajedničke strategije suradnje.
- Uvijek treba težiti dugoročnom povezivanju s određenim dobavljačem.
- Kod odabira dobavljača za neku novu sirovinu ili uslugu treba dati prednost već odobrenom (postojećem) dobavljaču ili dobavljaču s kojim postoje odgovarajuća pozitivna iskustva.
- JGL daje prednost dobavljačima koji imaju implementiran odgovarajući sustav upravljanja kvalitetom. Također, JGL će svoje dobavljače poticati na razvoj sustava upravljanja kvalitetom i, kad je prikladno, davati doprinos svojim iskustvom i znanjem.

Tvrtka surađuje s brojnim dobavljačima, domaćim i inozemnim – nabavlja sirovine i repromaterijale uglavnom iz zemalja Europske unije, dok se potrošni materijali i ambalaža pretežito nabavljaju od domaćih dobavljača. Oprema i strojevi se u podjednakom omjeru nabavljaju od domaćih i od inozemnih dobavljača, ovisno o potrebama. JGL je, kao i tijekom 2012., i u ovom izvještajnom razdoblju ostvario 54% prometa prema inozemnim i 46% prometa prema domaćim dobavljačima.

Inozemni
dobavljači

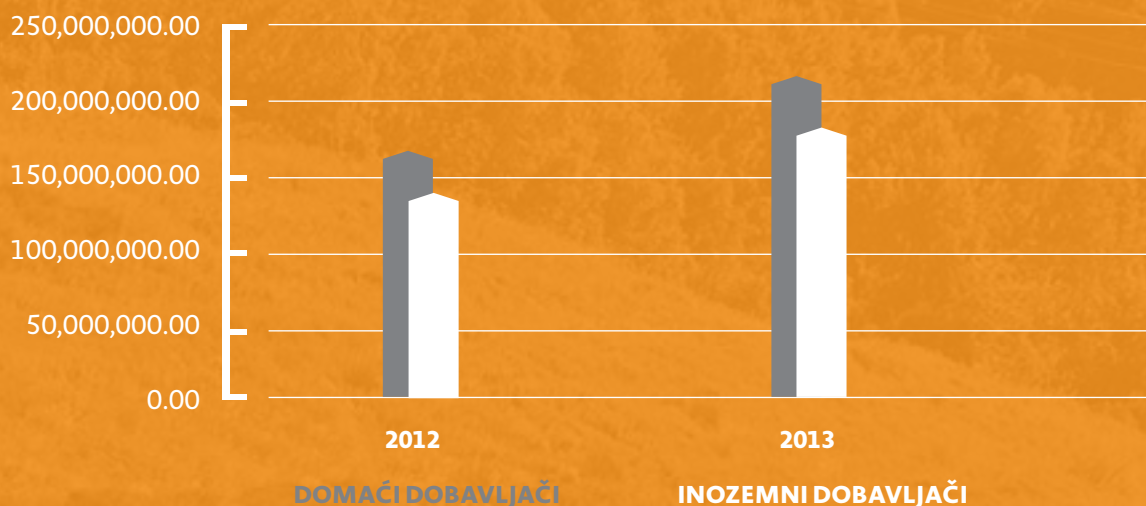
53,87%

46,13%

Domaći
dobavljači

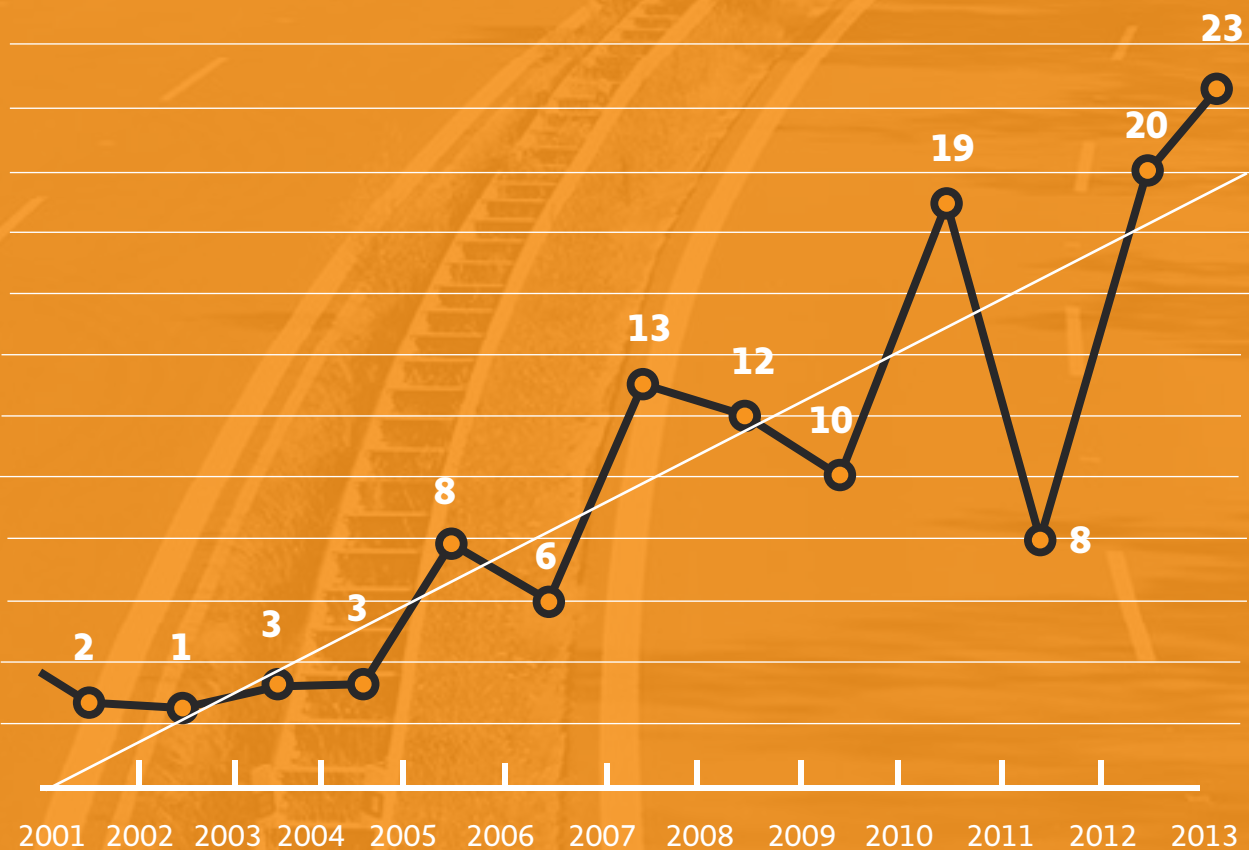
Promet po dobavljačima u 2012. i 2013. godini

Auditiranje dobavljača:

JGL redovito provodi audite kojima pokriva i pregledava sustav kvalitete i kvalitetu samog proizvoda određenih dobavljača. Auditi su obavezni zbog regulatornih zahtjeva, sigurnosti i upoznavanja procesa contractora.

Broj provedenih audita od strane JGL-a prema dobavljačima u proteklih 13 godina

ODNOSI S MEDIJIMA

JGL održava partnerske odnose s medijima radi korektnog obavještanja o poslovanju Grupe JGL i JGL d.d., te promicanja transparentnosti svoje poslovne politike. U dvanaest mjeseci 2013. godine o tvrtki, njenom poslovanju i brendovima u medijima je ukupno bilo nešto manje od 600 objava, od čega ponajviše u tisku, zatim na web portalima, televiziji i radiopostajama.

Kao što je već rečeno, najviše medijske pažnje u 2013. privuklo je predstavljanje najvećeg investicijskog projekta tvrtke „Pharme Valley“, a interes sedme sile nije izostao i kod objavljivanja petog Izvještaja o održivom razdoblju za 2012. godinu te obavještanju javnosti o prelasku na B razinu izvještavanja.

Reputacija tvrtke i njenih brendova te predstavljanje aktualnosti iz bogatog portfelja proizvoda, što kroz televizijske promotivne aktivnosti, što kroz konferencije za novinare i PR, vrlo se uspješno gradila i na mnogim regionalnim tržištima tvrtke.

JGL NA DOBROM putu da dostigne A razinu izvještavanja

Tvrtka JGL objavila je svoje peto po redu, izvješće o održivom razvoju koje obilježava jednogodišnji izvještajni ciklus, od 1. siječnja do 31. prosinca 2012. godine. Također je prema smjernicama za izvještavanje o održivosti Globalne inicijative za izvještavanje (GRI).

Ocjene komisije

Izvješće je doseglo višu razinu izvještavanja u odnosu na prethodna izdanja, a razina C prešla se na B razinu izvještavanja. Komisija upravnog vijeća Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (OIR,

IZVJEŠTAJ JGL izdao Izvješće o održivom razvoju za 2012. godinu

PSO) je projevom zapaženosti pokazateljima učinkovitosti, stupnja jasnoće, detaljnosti i ravnoteže unutar granica izvješća za 2012. potvrdila da je ono sukladno samoočuvanoj razini B prema GRI, ali i da je ista značajno prevladala te smatra da je JGL na dobrom putu da dostigne razinu A. Obilježila je i dodatni pokazatelj pokušaja da tvrtka kontinuirano nastoji uskladiti svoje poslovanje s načeli-

ma održivog razvoja, povećati transparentnost i osigurati još kvalitetniji dijalog s dionicima. Osim što je pozitivno ocijenjeno detaljnije izvještavanje o procjenama strateškog upravljanja, odnosu s kupcima kao i odjelima na tržištu, što govori o transparentnosti poslovanja.

Rezultati 2012.

U 2012. godini JGL Grupa je premašila prihode od 750 milijuna HRK i to je, prema

IVO USMIANI, direktor JGL-a

tržišna direktora JGL-a Ivo Usmiani, obitavno javno-otvoreno zahvaljujući inovativnim proizvodima, te kontinuiranim ulaganjima u edukaciju i razvoj postojećih, ali i brzoj integraciji novih kadrova, koji su imali najveći utjecaj na produktivnost i uspješnost tvrtke. Ivo Usmiani ukupno ocjenjuje 2012. poslovnu go-

dinu izuzetno uspješnom godinom, te u predgovoru izvješća navodi da je, uz razvijanje operacija u regijama ZND i ZJE, i dalje jedan od strateških fokusa JGL-a internacionalizacija poslovanja koja, među ostalim, uključuje proširenje aktivnosti na tržištima SAD-a, Južne Amerike, Bliskog i Dalekog istoka, IZ.

PRAVI PUT RJEČKA KOMPA NIJA ZAPOS LIT ĆE JOŠ 70 RADNIKA

JGL ulaže 350 milijuna kuna i gradi Farmacijsku dolinu

Riječka farmaceutska kompanija Jadran - Galenski laboratorij u ovoj godini planira zaposlijavanje 70 novih radnika, rast prihoda od 18 posto te povećanje izvornih prihoda od čak 78 posto, a počela je i gradnju novog, 350 milijuna kuna vrijednog kompleksa, rekao je jučer predsjednik Uprave JGL-a i vodeći dionikar Ivo Usmiani.

Na predstavljanju budućeg razvojno-proizvodnog tehnološkog kompleksa JGL-a u Sviniom pokraj Rijeke bili su i ministri Slavko Linić, Branko Grčić, Gordon Maras,

Branko Grčić i Ivo Usmiani s poslovanjem pogona JGL-a u Sviniom

godina uveli su ukupno 377 milijuna kuna - istaknuo je Usmiani.

JGL danas ima 602 zaposlenih, prosječne dobi 38 godina. Više od 60 posto ima visoku stručnu spremu, a 78 posto zaposlenih čine žene.

Plan za globalno tržište

Ključno tržište su mu zemlje CIS-a i jugoistočne Europe, a u planu je otvaranje novih izvornih tržišta. Usmiani kaže da su otkončani pregovori o ulasku na tržišta Indonezije, Kuvajta, Južnoafričke Republike, Nigerije, Etiopije i Etiopi-

NAGRADE I PRIZNANJA

Povelja Republike Hrvatske

Povodom obilježavanja Dana državnosti, predsjednik Republike Ivo Josipović 25. lipnja 2013. godine uručio je državna odličja i priznanja zaslužnim pojedincima, tvrtkama i kulturnim institucijama. JGL-u pripala je povelja RH za izniman doprinos u gospodarstvu i poticanje društvenog razvoja Hrvatske.

JGL među Top 5 poslodavaca partnera u Hrvatskoj

U travnju 2013. JGL ušao je među top 5 Poslodavaca Partnera u Hrvatskoj prema odluci ovlaštenog certifikatora. Certifikat Poslodavac Partner proveo je analizu kvalitete upravljanja ljudskim resursima u vodećim hrvatskim kompanijama i svrstao JGL uz bok internacionalnih kompanija.

Zlato za Aqua Maris i Meralys

Na 28. izdanju izložbe inovacija i novih proizvoda INPEX, što se od 19. do 21. lipnja 2013. održavao u Pittsburghu, naši proizvodi nagrađeni su zlatnom medaljom. Aqua Maris sustav za ispiranje i sprej za nos Meralys prepoznati su u konkurenciji od 1.800 izložaka iz SAD-a i 22 države iz cijelog svijeta.

Nakon izvještajnog razdoblja, u ožujku 2014., JGL je nagrađen respektabilnim priznanjem Indeks DOP-a u kategoriji velikih poduzeća

U sklopu 5. konferencije o društveno odgovornom poslovanju održane 25.3.2014. dodijeljene su nagrade Indeks DOP-a. Cilj je nagrade omogućiti pouzdanu godišnju procjenu najuspješnijih tvrtki s obzirom na njihovu odgovornost i primjenu načela održivog poslovanja. JGL nagrađen je u kategoriji velikih poduzeća zbog kontinuiranog ulaganja u područja održivog razvoja.

ČLANSTVA

- HRVATSKI POSLOVNI SAVJET ZA ODRŽIVI RAZVOJ
- HRVATSKA GOSPODARSKA KOMORA
- THE EUROPEAN GENERIC MEDICINES ASSOCIATION
- HRVATSKO UDRUŽENJE MENADŽERA I PODUZETNIKA
- HRVATSKO UDRUŽENJE ZA AUTOMATSKU IDENTIFIKACIJU, ELEKTRONIČKU RAZMJENU PODATAKA I UNAPREĐENJE POSLOVNIH PROCESA
- HRVATSKI IZVOZNICI
- UNITED NATIONS GLOBAL COMPACT
- HRVATSKO FARMACEUTSKO DRUŠTVO
- HRVATSKO FARMAKOLOŠKO DRUŠTVO
- HRVATSKO DRUŠTVO KOZMETIČKIH KEMIČARA
- UDRUGA STRUČNJAKA ZA LICENCIRANJE
- UDRUGA HRVATSKOG POSLOVNOG FORUMA
- HRVATSKI KLASTER ZA ZDRAVSTVO

UPRAVLJANJE, OBVEZE I UKLJUČENOST

03

ZAKONODAVSTVO I MEĐUNARODNE SMJERNICE

Tvrtka JGL:

- posluje u skladu s važećim propisima zemalja u kojima obavlja svoju djelatnost;
- osigurava da su zadovoljeni najviši standardi kroz organizaciju poslovanja primjenjujući poslovna načela koja usmjeravaju sve aktivnosti i odnose društva u svim područjima rada;
- je svjesna da globalizacija poslovanja sve više uvjetuje primjenu međunarodnih smjernica i ugrađuje ih u svoju poslovnu praksu i procedure;
- općenito osnažuje obveze i preporuke o upravljanju izdane od mjerodavnih organizacija za područje svoje djelatnosti a posebice u pogledu održivog razvoja i OECD smjernica za korporativno upravljanje.

Načela:

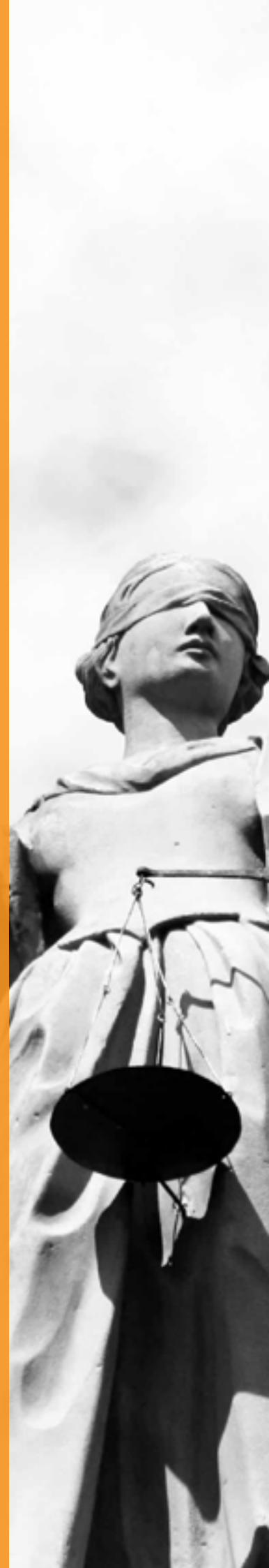
- prava i obveze dioničara;
- načelo jednakog postupanja prema dioničarima;
- obveze i odgovornosti Uprave i Nadzornog odbora JGL-a;
- obavještavanje i transparentnost.

Sva načela se zasnivaju na hrvatskom Zakonu o trgovačkim društvima, Zakonu o tržištu vrijednosnih papira i Pravilima Zagrebačke burze s obzirom da je registrirano sjedište Jadran Galenskog Laboratorija d.d. u Republici Hrvatskoj.

Organi tvrtke su Uprava, Nadzorni odbor i Glavna skupština.

PRAVA I OBVEZE DIONIČARA

Glavna skupština sastaje se najmanje jednom na godinu (redovna glavna skupština). Redovna glavna skupština saziva se po isteku poslovne godine, uz uvažavanje rokova predviđenih propisima Republike Hrvatske za donošenje financijskih izvješća. Izvanredna glavna skupština održava se uvijek kad to zahtijevaju interesi tvrtke. Prava dioničara proizlaze iz

NAČELO JEDNAKOG POSTUPANJA PREMA

DIONIČARIMA

Temeljna prava i obveze dioničara JGL-a uključuju posebice pravo na:

- pouzdan način registracije prava vlasništva na dionicama;
- redovno i pravovremeno dostavljanje ili osiguravanje pristupa odgovarajućim pouzdanim informacijama o JGL-u;
- sudjelovanje u radu i glasovanje na redovnoj i izvanrednoj Skupštini dioničara JGL-a, osobno ili u odsutnosti preko punomoćnika a sukladno Zakonu o trgovačkim društvima i Statutu JGL-a;
- pravovremeno obavještanje o vremenu, mjestu održavanja i dnevnom redu Skupštine dioničara JGL-a, dostavu zapisnika i odluka Skupštine u razumnom roku;
- odobravanje godišnjih konsolidiranih financijskih izvješća Grupe JGL;
- davanje razrješnice članovima Uprave i Nadzornog odbora JGL-a;
- odlučivanje o upotrebi dobiti JGL-a, a posebno određivanje iznosa dividende;
- opoziv i izbor članova Nadzornog odbora JGL-a;
- opoziv i izbor revizora godišnjih financijskih izvješća JGL-a i konsolidiranih financijskih izvješća Grupe JGL;
- usvajanje i izmjenu Statuta JGL-a;
- donošenje svih odluka koje je prema Zakonu ili Statutu ovlaštena donositi Skupština dioničara JGL-a;
- predlaganje točki dnevnog reda i postavljanje pitanja na Skupštini dioničara JGL-a u skladu sa Zakonom i Statutom;
- zahtijevanje da se prestane s povredom njihovih prava sukladno hrvatskom Zakonu.

Pravila za saziv Skupštine dioničara JGL-a trebaju osigurati svim dioničarima dovoljno odgovarajućih i pravovremenih informacija o predmetu odlučivanja koji je predviđen dnevnim redom. Dividenda se isplaćuje u razumnom razdoblju sukladno jasnim pravilima o pravu na dividendu. Tvrtka može izdati dionice koje glase na ime, redovite i povlaštene, kao i povlaštene dionice bez prava glasa, u skladu s odredbama Zakona i Statuta.

Pravo glasa ostvaruje se prema nominalnim iznosima dionica. Povlaštene dionice ne daju pravo glasa na Skupštini, osim ako drugačije nije određeno odlukom o izdavanju dionica.

Procedure vezane na organizaciju održavanja i rad Skupštine dioničara omogućuju jednako postupanje prema dioničarima. Procedure JGL-a su takve da dioničarima olakšavaju glasovanje.

Uprava je ovlaštena tijekom poslovne godine iz predvidivog dijela neto dobiti isplatiti dioničarima predujam na ime dividende. Za takvu isplatu potrebna je suglasnost Nadzornog odbora. Troškove isplate dividende u domicilnoj valuti Republike Hrvatske snosi tvrtka.

OBVEZE I ODGOVORNOSTI UPRAVE I NADZORNOG ODBORA

Uloga Uprave u vođenju poslova uređena je Zakonom o trgovačkim društvima i Statutom JGL-a. Uloga Nadzornog odbora u nadziranju vođenja poslova uređena je Zakonom o trgovačkim društvima i Statutom JGL-a.

Uprava i Nadzorni odbor odgovorni su dioničarima i tvrtki. Član Uprave i članovi Nadzornog odbora djeluju na osnovu potpune informiranosti, u dobroj vjeri, savjesno i s pažnjom dobrog gospodarstvenika te u najboljem interesu JGL-a i društava Grupe JGL.

Uprava u suradnji s Nadzornim odborom osigurava strateške smjernice za učinkovit nadzor nad radom menadžmenta.

Tvrtkom rukovodi Uprava u osobi glavnoga direktora kojega imenuje Nadzorni odbor. Uprava je za svoj rad odgovorna Nadzornom odboru koji je i bira. Uprava je odgovorna za vođenje, strategiju, administraciju i skladnu organizaciju svih poslovnih procesa i organizacijskih cjelina menadžmenta.

Uprava vodi poslovanje; napose je dužna, u skladu sa zakonom i statutom, utvrđivati poslovnu politiku tvrtke, donositi planove u sklopu provođenja utvrđene poslovne politike, utvrđivati organizaciju, voditi operativno poslovanje, voditi poslovne knjige i izvještavati druge organe te, u sklopu

toga, donositi potrebne odluke i opće akte ako to zakonom ili statutom izrijekom nije stavljeno u nadležnost drugog organa društva.

Uprava je odgovorna za sastavljanje i objektivan prikaz financijskih izvješća u skladu sa zakonskim okvirom financijskog izvještavanja primjenjivim u Republici Hrvatskoj na velike poduzetnike i poduzetnike čije su dionice ili dužnički vrijednosni papiri uvršteni ili se obavlja priprema za njihovo uvrštenje na organizirano tržište vrijednosnih papira.

Opredjeljenost Uprave za razvoj, primjenu i poboljšavanje sustava kvalitete, očuvanje okoliša te zdravlje i sigurnost osoba ključna je za postizanje ciljeva koji proizlaze iz politika tvrtke. Zbog toga Uprava mora osigurati sljedeće:

- da su sve zainteresirane strane identificirane, njihovi zahtjevi utvrđeni i dostupni te da se ti zahtjevi ispunjavaju i povremeno preispituju;
- da su politike i ciljevi uspostavljeni i redovito ažurirani te da su poznati svim zaposlenicima;
- redovito provođenje ocjene sustava Uprave;
- planiranje i raspoloživost potrebnih resursa;
- da su odgovornosti i ovlasti utvrđene i poznate;
- uspostavljanje i održavanje sustava interne komunikacije.

Uloga Uprave ključna je za postizanje utvrđenih ciljeva i poboljšavanja sustava kvalitete u skladu s politikama kvalitete. Zbog toga Uprava svojim radom daje primjer ostalim zaposlenicima.

Dužnost Predsjednika Uprave obnaša Ivo Usmiani, mr. pharm. spec.

OBAVJEŠTAVANJE I TRANSPARENTNOST

JGL želi svim svojim dionicima osigurati pristup pouzdanim, aktualnim i konzistentnim informacijama na redovan, pravovremen i ujednačen način. JGL kontinuirano slijedi politiku obavještanja i transparentnosti, osim ako je to u suprotnosti sa zaštitom konkurentne pozicije društva ili pravnom regulativom.

Nositeljima interesa ili dionicima smatraju se dionici tvrtke, zaposlenici, poslovni partneri, kupci i korisnici usluga (tvrtke, institucije, ustanove, veletrgovine, ljekarnice, liječnici, farmaceuti i ostali pojedinci i krajnji korisnici), dobavljači i davatelji usluga, vjerovnici, lokalna zajednica i tijela državne vlasti.

Uprava je odgovorna za transparentne i kvalitetne odnose tvrtke i nositelja interesa (dionika). Zaštita prava nositelja interesa te razvijanje kvalitetnih odnosa s njima čimbenik je uspjeha tvrtke i time je u skladu s interesima dioničara.

Bez obzira na prava zaposlenika koja su izričito utvrđena važećim zakonom, JGL i društva Grupe JGL nastoje redovno informirati zaposlene o svim značajnim poslovnim događajima.

Pored obavještanja koja je JGL dužan obavljati prema važećim propisima, tvrtka povremeno obavještava javnost i o:

- ukupnim ciljevima;
- imenovanjima u Upravu i Nadzorni odbor;
- politici nagrađivanja Uprave i menadžmenta;
- imenovanju revizora;
- poslovanju pojedinih djelatnosti;
- glavnim čimbenicima rizika;
- politici korporativnog upravljanja;
- značajnim pitanjima koja se tiču položaja dionika.

JGL postupa u skladu sa svim važećim propisima i zahtjevima nadležnih tijela. Također prati sve promjene propisa i kada god je to moguće sudjeluje u prethodnoj raspravi o promjenama u zakonodavstvu Republike Hrvatske.

KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

ORGANIZACIJA

Osnovni elementi organizacije ili poslovnog sustava JGL-a su strategija, procesi, organizacijska struktura, informacijski sustav te unutrašnje i vanjske isporuke sustava. Razvoj i upravljanje poslovnim sustavom JGL-a podrazumijeva razvoj i upravljanje svim navedenim elementima. Između navedenih elemenata poslovnog sustava postoji ovisnost pa tako i uzročno-posljedična uvjetovanost njihove evaluacije.

Strategija predstavlja temelj poslovnog sustava. U skladu s misijom i vizijom tvrtke, strategija definira vrijednosti kao i način na koji ih poslovni sustav treba isporučivati. Zato se pored dugoročnog planiranja poslovnih ciljeva, unutar strateškog plana definiraju i dugoročni ciljevi razvoja poslovnog sustava JGL-a. Ovakav zahtjev prema poslovnom sustavu formira se kroz BSC sustav JGL-a kojeg čine strateške mape sa *scorecardima* pripadnih strateških ciljeva.

Sve vrijednosti planirane strategijom JGL-a isporučuju procesi. Zbog te činjenice procesna mapa tvrtke zauzima centralnu poziciju unutar poslovnog sustava JGL-a. Procesi predstavljaju dinamički pogled na poslovni sustav dok ostali elementi poslovnog sustava predstavljaju statičke poglede. Procesni su podržani odgovarajućom organizacijskom strukturom odnosno optimalnim organiziranjem ljudskih resursa. Primjenjuje se pravilo da organizacijska struktura mora biti što više orijentirana procesima tvrtke kako bi osigurala njihovu što veću efikasnost. Kao i organizacijska struktura, arhitektura informacijskog sustava JGL-a direktno proizlazi iz zahtjeva za podrškom procesa tvrtke. Stoga je u opisu procesa, pored organizacijskih rola, obavezan i prikaz informacijskog tijeka zbog lakšeg definiranja zahtjeva na IT sustav (infrastruktura i aplikacije).

RAZVOJ ORGANIZACIJE

Brzina, usluga, rješenja potpuno prilagođena kupcima i fleksibilnost ključni su pojmovi koje JGL razmatra u svojim smjerenjima u daljem razvoju organizacije, a koja treba uspjeti u novim tržišnim uvjetima. Dinamiziranje promjena u poslovnoj okolini dovodi do inzistiranja na novim i fleksibilnijim organizacijskim modelima.

U tom kontekstu, JGL će se u budućnosti još više okrenuti tzv. *cross-functional* organizaciji oblikovanoj oko tzv. *end to end* procesa. Ovakav pristup, koji se naziva horizontalna ili procesna organizacija, planira se primijeniti na organiziranju resursa koji podržavaju središnje procese tvrtke, dok se za organiziranje resursa u procesima podrške koji zahtijevaju funkcijsku specijalizaciju, namjerava zadržati funkcijski ili vertikalni način upravljanja.

UPRAVLJAČKI SUSTAV

JGL razvija integriran upravljački sustav koji povezuje strateško planiranje i operativnu realizaciju kroz šest faza:

- razvoj strategije;
- planiranje strategije;
- usklađivanje organizacije;
- planiranje operacija;
- praćenje realizacije strategije;
- revizija strategije.

U prvoj fazi strateški tim revidira postojeću ili razvija novu strategiju korištenjem standardnih strateških alata. Slijedi druga faza ili planiranje strategije razvojem strateških mapa i *scorecarda* strateških ciljeva.

Nakon što se na višoj razini organizacije kreiraju strateške mape i pripadni *scorecardi*, strateški tim u trećoj fazi vrši strateško usklađivanje kaskadiranjem strateških mapa i *scorecarda* prema ostalim strateški relevantnim organizacijskim segmentima. Slijedi usklađivanje zaposlenika putem formalnog komunikacijskog procesa i povezivanja njihovih osobnih poslovnih ciljeva sa strateškim ciljevima tvrtke.

Po usklađivanju organizacijskih jedinica i zaposlenika sa strategijom, u četvrtoj fazi menadžment JGL-a u skladu sa strateškim inputima kreira operativni plan kroz njegove osnovne komponente: planiranje unapređenja strateški relevantnih procesa, detaljnu prognozu prodaje, plan kapaciteta resursa, te izradu budžeta za operativne troškove i kapitalne izdatke.

Tijekom izvršavanja strateškog i operativnog plana ili pete faze koja se proteže kroz čitavu poslovnu godinu, menadžment je angažiran na praćenju i učenju o nastalim problemima, barijerama i ostalim izazovima unutar poslovnog sustava. Ovaj proces integrira informacije o operacijama i strategiji putem realizacije odvojenih operativnih i strateških sastanaka za izvješćivanje.

U konačnici, strateški tim koristi interne operativne podatke i nove podatke o vanjskom okruženju i konkurenciji kako bi procijenio i adaptirao postojeću strategiju, pokrećući tako novu petlju strateškog planiranja i operativne realizacije unutar integriranog upravljačkog sustava.

RUKOVODEĆA TIJELA UPRAVLJANJA

U tvrtki postoje i Izvršni odbor (*Executive Board*), Odbor za upravljanje portfeljem (*Portfolio Management Board*) te Strateški odbor čiji sastav određuje Uprava tvrtke posebnom odlukom.

- Izvršni odbor tvrtke predstavlja multifunkcijsko tijelo koje uključuje direktore ključnih poslovnih funkcija s odgovarajućim autoritetom i izvršnim ovlastima. Odbor se sastaje definiranom dinamikom i po prethodno definiranim temama sastanaka. Raspravlja o vitalnim strateškim i operativnim korporativnim pitanjima. Primarna je uloga Izvršnog odbora analiziranje poslovanja i sudjelovanje u donošenju odluka o aktualnim pitanjima poslovanja Društva te definiranje prioriternih projekata i aktivnosti. U ključne odgovornosti spada i odgovornost za rezultate poslovanja, nadzor strateških planova, koordinacija i rješavanja konflikata organizacijskih cjelina te donošenje ključnih odluka. Članovi Izvršnog odbora odgovorni su Upravi tvrtke za poslovanje organizacijskih jedinica kojima neposredno upravljaju, kao i organizacijskih jedinica koje su im dodijeljene posebnom odlukom Uprave Društva.
- Strateški odbor predstavlja multifunkcijsko i multidisciplinarno stručno tijelo koje uključuje zaposlenike s odgovarajućim stručnim kvalifikacijama i ovlastima za predlaganje i razvijanje strategije tvrtke. Ključne odgovornosti su procjena i preporuka korporativne strategije, pregled potencijalnih akvizicija i/ili strateških saveza; praćenje strateškog razvoja industrija u kojima se tvrtka natječe: procjena ključnih investicija, projektnih/proizvodnih odluka ili otpisa pojedinog poslovnog područja JGL Grupe; procjena i preporuka strateški ključnih projekata R&D-a, kao i komunikacija strategije cijeloj kompaniji.

Članovi Strateškog odbora su:

- o članovi Izvršnog odbora;
 - o direktori – rukovoditelji poslovnih funkcija;
 - o direktor strateškog upravljanja;
 - o prema potrebi i ključni rukovoditelji poslovnih jedinica.
- Odbor za upravljanje portfeljem (PMB) je iz savjetodavnog, multifunkcijskog i multidisciplinarnog stručnog tijela postao tijelo koje odlučuje o portfelju tvrtke. Na osnovi procjene internih dokumenata kojima se formalno predlažu nove teme, PMB konsenzusom odlučuje o lansiranju novih razvojnih projekata, proširenju portfelja ili ukidanju neprofitabilnih proizvoda, pri čemu se u obzir uzimaju svi tržišni i stručni čimbenici. Odbor se sastaje definiranom dinamikom i po prethodno definiranim temama sastanaka o kojima informira Izvršni odbor Društva i Upravu.

DRUŠTVENO ODGOVORNO POSLOVANJE U NAJVIŠEM TIJELU UPRAVLJANJA

Za usmjeravanje, koordiniranje i planiranje djelatnosti vezanih uz aktivno društveno odgovorno poslovanje JGL-a odgovoran je Direktor odjela Korporativni branding unutar kojega se godišnje priprema i Izvješće o održivom razvoju JGL-a.

Obzirom da Direktor korporativnog brendiranja ima i ulogu voditelja Strateškog odbora, o razvijanju, praćenju, realiziranju ekonomskih, društvenih i ekoloških učinaka DOP-a, kao i integriranju istih u korporativnu strategiju tvrtke kontinuirano se izvještavaju svi članovi Strateškog odbora tvrtke.

Direktor korporativnog brandinga odgovoran za održivi razvoj sudjeluje na sastancima top menadžmenta i ima uvid u poslovne odluke i službene dokumente organizacije. S Upravom komunicira jednom mjesečno, a prema potrebi i češće. Dostupnost za konzultacije s Upravom je konstantna.

MENADŽMENT, ODGOVORNOST I NADZOR

Kultura integriteta i sukladnosti unutar organizacije počinje na vrhu. Menadžment mora ispunjavati svoje dužnosti organizacije i nadzora, među ostalim, u pogledu okolišnih, društvenih i ekonomskih pitanja. Svi menadžeri moraju steći poštovanje primjerenim ponašanjem, rezultatima, otvorenošću te društvenim vještinama. To, između ostalog, znači i da svaki menadžer mora naglašavati važnost etičnosti i slijedenja pravila, primjenjivati ih u svakodnevnom radu te ih promovirati kroz svoje osobno vodstvo i trening. Svaki od menadžera također mora postaviti jasne, ambiciozne i realne ciljeve te voditi vlastitim primjerom.

POŠTENNO POSLOVANJE

Cilj tvrtke JGL i JGL Grupe je uspjeti poštenim i otvorenim natjecanjem na tržištu. JGL teži vrhunskim rezultatima, ali nikada ih ne pokušava postići neetičnom ili protuzakonitom poslovnim praksom. Članovi višeg menadžmenta, direktori, rukovoditelji, voditelji i zaposlenici moraju uvijek težiti poštenim odnosima s kupcima, dobavljačima, konkurentima i zaposlenicima. Nitko ne smije iskorištavati drugu osobu manipulacijom, skrivanjem ili zlouporabom povlaštenih informacija, odnosno netočnim prikazivanjem važnih činjenica.

JGL poštuje poslovne tajne i vlasničke informacije drugih poslovnih subjekata. Informacije iz javnih izvora predstavljaju legitiman izvor informacija o konkurenciji, dok poslovna tajna do koje se došlo neprikladnim sredstvima to ne predstavlja.

Prodaja proizvoda i usluga JGL-a te nabava proizvoda i usluga dobavljača obavlja se isključivo na temelju kvalitete, cijene i usluge, a nikada na temelju davanja ili primanja novčanih iznosa, darova, reprezentacije ili usluga.

JGL se na svim tržištima rukovodi načelima etičnosti što je u Hrvatskoj između ostalog regulirano i Ugovorom o etičkom oglašavanju, koji je tvrtka s Hrvatskim zavodom za zdravstveno osiguranje potpisala 12. svibnja 2010. godine. Ugovorom je definirano da nositelj odobrenja za lijekove na osnovnoj i dopuskoj listi Zavodu dostavlja podatke o stručnim skupovima i edukacijama koje organizira ili financira, kao i da Zavod treba nositelja odobrenja u roku od 20 dana od saznanja obavijestiti o eventualnoj povredi oglašavanja. Zavod od dana potpisivanja do danas JGL-u nije dostavio ni jednu zamjerku na postupanje.

Sredstva, imovina ili informacije JGL-a ne smiju se koristiti u protuzakonite svrhe. Menadžment i zaposlenici ne smiju kupovati privilegije ili prednosti davanjem mita, protuzakonitih donacija u politici ni drugim protuzakonitim plaćanjima te ne smiju državnim službenicima poklanjati nikakve vrijednosti koje bi mogle utjecati na njihovo djelovanje ili odluke.

Ne smiju se stvarati nikakvi tajni i neevidentirani fondovi. U poslovne knjige i zapise JGL-a ne smiju se iz bilo kojeg razloga unositi netočne ili lažne informacije, a nijedan se zaposlenik ne smije uključivati u radnje koje rezultiraju takvim zabranjenim činom, čak ni u slučaju da ga na to uputi nadređena osoba. Nijedna se isplata neće odobriti i izvršiti na način koji podrazumijeva dogovor ili sporazum o upotrebi bilo kojeg dijela isplate u svrhu koja nije navedena u isplatnim dokumentima.

ZAŠTITA PODATAKA

U poslovnom djelovanju JGL se rukovodi odredbama propisa koji regulira zaštitu osobnih podataka.

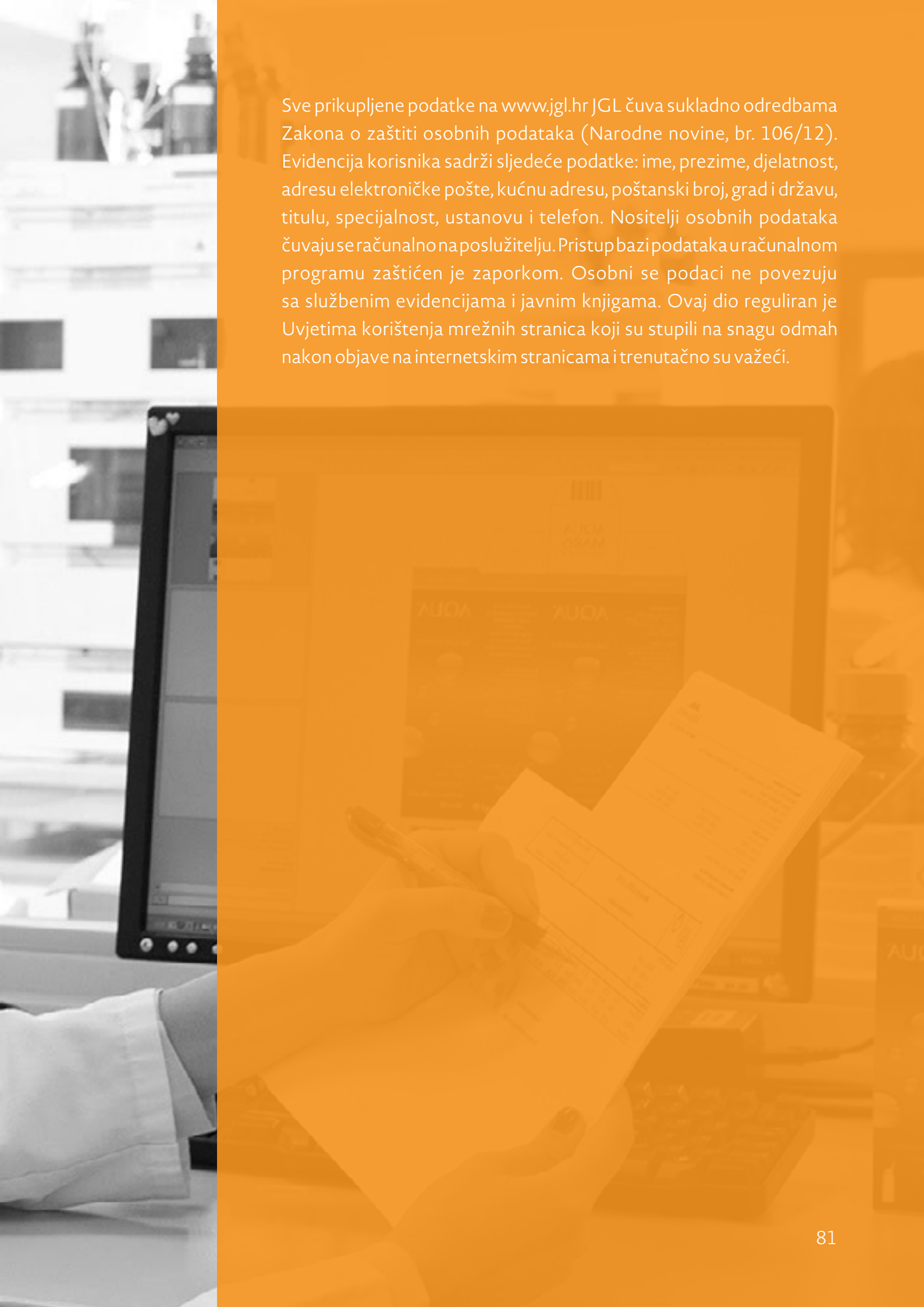
Tvrtka odlučno pristupa ispunjavanju razumnih očekivanja u zaštiti privatnosti osoba s kojima posluje, uključujući kupce, korisnike i zaposlenike. Pojedinci imaju pravo odlučiti o prikupljanju, korištenju i objavljivanju osobnih podataka, a odgovorno korištenje osobnih podataka ključno je u održavanju povjerenja u brend JGL-a i uvjerenja da JGL poštuje pravo na privatnost.

Svi osobni podaci koji su na raspolaganju JGL-u se stoga moraju štiti prema sljedećim načelima:

- osobni se podaci prikupljaju, obrađuju, pohranjuju i prenose uz primjenu odgovarajućih mjera opreza kako bi se osigurala povjerljivost te su dostupni i poznati samo osobama koje za to imaju opravdane razloge;
- kada je to prikladno ili obavezno, zaposlenici i druge osobe zamolit će se za pristanak za prikupljanje, obradu, prijenos i pohranu svojih osobnih podataka;
- zaposlenici moraju imati mogućnost pregleda svojih osobnih podataka kojima JGL raspolaže kako bi se ispravile moguće pogreške.

Primjerice, svi korisnici mogu pregledavati mrežnu stranicu www.jgl.hr bez ikakve obveze te za pregledavanje stranica ne moraju otkriti ni svoj identitet niti ikakve osobne podatke. Odluče li se, putem ustupljene im zaporke, pristupiti dijelovima mrežnih stranica namijenjenima kategoriji korisnika „Liječnik“ i „Farmaceut“, potpisuju i Izjavu o zaštiti osobnih podataka korisnika mrežnih stranica www.jgl.hr.

Sve prikupljene podatke na www.jgl.hr JGL čuva sukladno odredbama Zakona o zaštiti osobnih podataka (Narodne novine, br. 106/12). Evidencija korisnika sadrži sljedeće podatke: ime, prezime, djelatnost, adresu elektroničke pošte, kućnu adresu, poštanski broj, grad i državu, titulu, specijalnost, ustanovu i telefon. Nositelji osobnih podataka čuvaju se računalno na poslužitelju. Pristup bazi podataka u računalnom programu zaštićen je zaporkom. Osobni se podaci ne povezuju sa službenim evidencijama i javnim knjigama. Ovaj dio reguliran je Uvjetima korištenja mrežnih stranica koji su stupili na snagu odmah nakon objave na internetskim stranicama i trenutačno su važeći.

EKONOMSKA DIMENZIJA

04

Sukladno Zakonu o računovodstvu Republike Hrvatske, Uprava je dužna pobrinuti se da za svaku financijsku godinu budu sastavljeni financijski izvještaji u skladu s Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, koji pružaju istinit i objektivan prikaz stanja u Društvu, kao i njegove rezultate poslovanja za navedeno razdoblje.

PRIKAZ REZULTATA I OPĆEG STANJA DRUŠTVA

Pregled općih financijskih pokazatelja u razdoblju 2009.-2013.

PRIKAZ REZULTATA I OPĆEG STANJA DRUŠTVA					
Tisuće HRK	2013.	2012.	2011.	2010.	2009.
Poslovni prihodi	663.354	597.968	508.156	489.240	365.670
Hrvatska	144.341	146.125	145.028	165.502	164.023
Izvoz	510.114	439.940	353.326	312.716	187.753
EBITDA	131.411	111.130	107.617	79.726	60.037
Normalizirana dobit prije oporezivanja*	90.216	70.218	70.861	54.804	29.840
Dobit prije oporezivanja ¹	67.255	69.749	69.786	39.192	29.403
Ukupna imovina	939.632	832.840	716.408	578.789	514.609
Kapital i rezerve	387.614	315.336	262.437	202.106	167.969
Investicije	57.492	103.598	66.192	25.485	10.242
Pokazatelji					
EBITDA marža	19,8%	18,6%	21,2%	16,3%	16,4%
Normalizirana bruto marža*	13,6%	11,7%	13,9%	11,2%	8,2%
Bruto marža	10,1%	11,7%	13,7%	8,0%	8,0%
ROE	17,4%	22,1%	26,6%	19,4%	17,5%
ROA	7,2%	8,4%	9,7%	6,8%	5,7%
Koeficijent vlastitog financiranja	41,3%	37,9%	36,6%	34,9%	32,6%
Broj zaposlenih					
Na kraju godine	660	602	524	477	418

* Razlika između normalizirane dobiti i dobiti prije oporezivanja proizlazi iz otpisa vrijednosti potraživanja. U 2013. godini napravljen je ispravak cjelokupnog potraživanja od ukrajinskih kupaca (umanjen za iznos osiguran preko Hrvatskog kreditnog osiguranja d.d.) u iznosu 22,8 milijuna kuna). Sličnu situaciju je Društvo imalo i zbog svjetske financijske krize kada su događaji na svjetskim tržištima uzrokovali probleme za ruske veletrgovnice te su neke od njih završile u stečaju. U 2010. godini su iz tog razloga otpisana potraživanja u ukupnom iznosu 15,6 milijuna kuna. U ostalim godinama su otpisi iznosili manje od 0,2% prihoda.

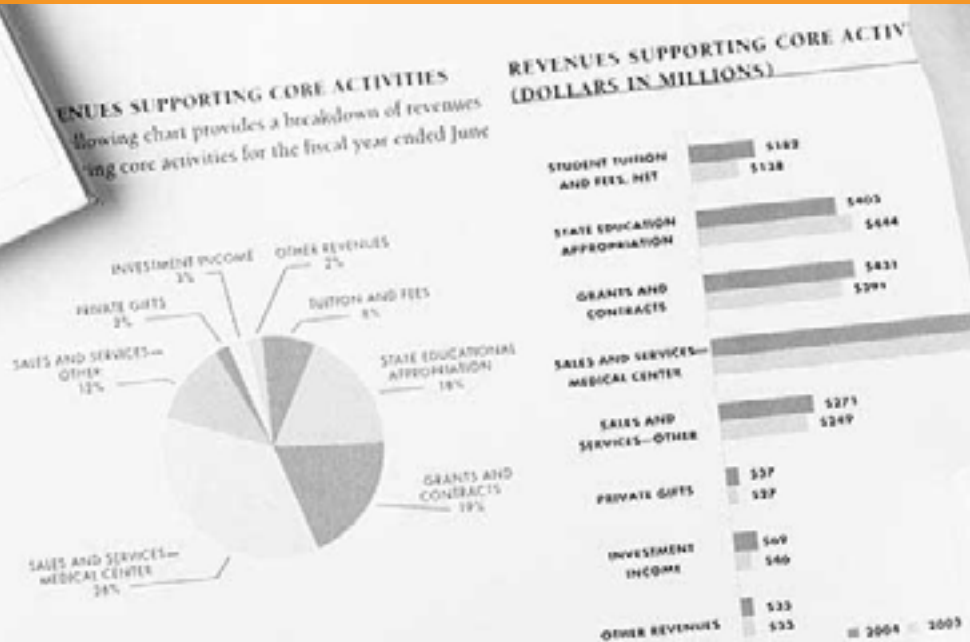
¹Društvo ima status nositelja poticajnih mjera te koristi porezne povlastice u vidu smanjene stope poreza na dobit stoga su radi usporedivosti podataka po godinama uporabljeni podaci o dobiti prije oporezivanja i bruto marži

RAČUN DOBITI I GUBITKA

Račun dobiti i gubitka tvrtke JGL d.d. u 2012. i 2013. godini

NAZIV POZICIJE	PRETHODNO RAZDOBLJE	TEKUĆE RAZDOBLJE	INDEX
POSLOVNI PRIHODI	597.968.458,75	663.354.057,84	110,93
Prihodi od prodaje u zemlji	146.124.725,91	144.341.035,00	98,78
Prihodi od prodaje u inozemstvu	439.939.933,03	510.113.767,06	115,95
Prihodi od kompenzacija, subvencija i dotacija	269.775,20	87.880,47	32,58
Prihodi od upotrebe vlastitih proizvoda	4.157.451,47	5.294.404,41	127,35
Ostali poslovni prihodi	7.476.573,14	3.516.970,90	47,04
POSLOVNI RASHODI	509.391.204,89	578.659.162,40	113,60
Promjena zaliha	2.759.949,72	-271.703,03	-9,84
Materijalni troškovi i usluge	319.903.534,59	342.208.206,50	106,97
Troškovi sirovina i materijala	165.451.098,23	189.148.963,62	114,32
Troškovi prodane robe	3.669.346,70	2.992.978,34	81,57
Troškovi usluga	150.783.089,66	150.066.264,54	99,52
Troškovi osoblja	124.042.669,03	149.225.757,05	120,30
Neto plaće	75.096.719,47	89.831.247,19	119,62
Troškovi poreza i doprinosa	48.945.949,56	59.394.509,86	121,35
Amortizacija	22.084.665,81	23.755.369,54	107,56
Ostali troškovi	29.908.394,44	30.118.987,21	100,70
Vrijednosno usklađenje	469.291,93	22.961.033,42	4.892,70
Rezerviranja	1.212.200,84	95.645,00	7,89
Ostali poslovni rashodi	9.010.498,53	10.565.866,71	117,26
FINANCIJSKI PRIHODI	20.472.036,98	21.438.621,77	104,72
FINANCIJSKI RASHODI	39.397.343,06	38.964.249,42	98,90

NAZIV POZICIJE	PRETHODNO RAZDOBLJE	TEKUĆE RAZDOBLJE	INDEX
UDIO U DOBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA	97.177,27	85.300,69	87,78
OSTALI PRIHODI	0,00	0,00	0,00
OSTALI RASHODI	0,00	0,00	0,00
UKUPNI PRIHOD	618.537.673,00	684.877.980,30	110,73
UKUPNI RASHOD	548.788.547,95	617.623.411,82	112,54
REZULTAT RAZDOBLJA PRIJE OPOREZIVANJA	69.749.125,05	67.254.568,48	96,42
Porez na dobit	1.818.924,59	-4.580.217,71	-251,81
REZULTAT RAZDOBLJA	67.930.200,46	71.834.786,19	105,75

The following chart provides a breakdown of revenues supporting core activities for the fiscal year ended June 30, 2003

Revenues to support UC Davis' core activities of over \$2 billion, including those classified as nonoperating revenues, increased by \$115 million from 2003 to 2004. UC Davis has very diversified

U drugom polugodištu 2013. godine intenzivirao se trend rasta prihoda od prodaje iz prvog polugodišta 2014. Poslovni prihodi bilježe rast od 11% u odnosu na isti period u prethodnoj godini pri čemu je prodaja u inozemstvu porasla za 16%. Udio izvoza u poslovnim prihodima bilježi porast sa 73,57% (2012.) na 76,89% (2013.) što je rezultat još snažnijeg etabliranja ključnih brendova i razvoja novih.

Najznačajniji izvozni rezultati prodaje postignuti su na tržištima Rusije (24% porast u odnosu na 2012.) te u Regiji Globalna tržišta (22% porast u odnosu na 2012). Razvidno je da Rusija i dalje svojim udjelom u poslovnim prihodima od 66,88% dominira te značajno utječe na ukupne prihode i izvozne rezultate. Visoke stope rasta koje se ostvaruju iz godine u godinu na tržištu Rusije upućuju na pozitivan trend i u budućnosti kao i na činjenicu da je tvrtka na tom tržištu uspjela etablirati svoje brendove i partnerske odnose.

Tržište Hrvatske, kao drugo najveće tržište, realiziralo je prodaju na razini 99 posto u odnosu na prošlu godinu što upućuje na stagnaciju kao i činjenicu da se to tržište još uvijek nalazi u određenom recesivnom razdoblju.

Poslovni rashodi narasli su za 13% (69 milijuna HRK), najviše pod utjecajem 20%-tnog povećanja troškova osoblja (25 milijuna HRK) u kontekstu povećanog zapošljavanja u smislu pripreme za aktiviranje investicijskog projekta Svilno 2, kao i porasta troškova vrijednosnog usklađenja kratkotrajne imovine (22 milijuna HRK).

Naime, uslijed eskalacije političke situacije u Ukrajini, neizvjesnosti u smislu daljnjeg razvoja iste kao i nedostatka prikladne osnove za procjenu razmjera naplate u budućnosti, Društvo se odlučilo na konzervativan pristup i izvršilo rezervaciju cjelokupnog iznosa potraživanja od ukrajinskih kupaca u iznosu od 2.985.926,88 EUR (22.805.443,53 HRK). Neovisno o trenutnoj situaciji, tržište Ukrajine ostaje u našim dugoročnim planovima a Društvo pomno prati zbivanja u Ukrajini i pravovremeno će izvještavati javnost o značajnim događajima koji imaju utjecaj na poslovanje.

Financijski su prihodi neznatno narasli (3%) zbog većih pozitivnih tečajnih razlika, dok su se financijski rashodi smanjili, prvenstveno zbog nižih kamatnih rashoda. Najveći efekt na smanjenje kamatnih rashoda imao je pad prinosa na trezorske zapise Ministarstva financija RH koji čine varijabilni dio kamatne stope na izdane obveznice Društva.

UPRAVLJANJE RIZICIMA

Tvrtka je izložena raznim financijskim rizicima koji su povezani s valutnim, kamatnim, kreditnim i rizikom likvidnosti. JGL prati navedene rizike i nastoji umanjiti njihov potencijalni utjecaj na financijsku izloženost tvrtke.

JGL je izložen riziku promjene tečaja inozemnih valuta prilikom nabavki i prodaje koji su denominirani u stranim valutama. Valutni rizik prisutan je zbog mogućih promjena tečaja stranih valuta. Dominantni udio izvoda u prodaji rezultira izloženosti valutnom riziku na način da devizna aktiva premašuje iznos devizne pasive. Izloženost valutnom riziku se kontinuirano prati te se po potrebi koriste instrumenti zaštite. Odluka o zaštiti ovisi o valuti u kojoj je iskazano potraživanje te vrsti instrumenta zaštite od rizika kao i njegovoj cijeni.

JGL je izložen kamatnom riziku u maloj mjeri jer je većina kamatonosnog duga ugovorena uz fiksnu kamatnu stopu.

Imovina koja potencijalno može izložiti tvrtku kreditnom riziku obuhvaća kratkotrajnu financijsku imovinu, novac te potraživanja od kupaca. Kreditni rizik vezan za potraživanja od kupaca je ograničen zbog rasprostranjenosti tih potraživanja po raznim zemljopisnim područjima i kupcima. JGL se nastoji zaštititi ishodom instrumenta osiguranja plaćanja i selekcijom kupaca na temelju procjene boniteta. Za veće kupce na teritoriju Rusije JGL raspolaže policama osiguranja izdanim od HBOR-a dok su značajni kupci drugih država pokriveni policama osiguranja izdanim od HKO-a (Hrvatsko kreditno osiguranje). Tvrtka kontinuirano radi s navedenim partnerima na povećanju udjela osiguranih kupaca u ukupnom iznosu potraživanja. Kreditni rizik je vezan i uz kratkotrajnu

financijsku imovinu kao i novac u banci. Tvrtka se od navednih rizika štiti držanjem sredstava kod poslovnih banaka preko kojih vrši i ostatak poslovanja, a koje su među vodećim bankama u Republici Hrvatskoj te imaju zadovoljavajuće razine adekvatnosti kapitala.

Osigurana svota na 31.12.2013. pokriva otprilike EUR 10 milijuna, što predstavlja 38% prosječne razine potraživanja od inozemnih kupaca u 2013. godini. JGL kontinuirano radi na povećanju udjela osiguranih kupaca u ukupnom iznosu potraživanja.

Rizik likvidnosti manifestira se kao opasnost da tvrtka neće moći izvršavati svoje obveze prema vjerovnicima. Odrizikalikvidnosti JGL se štiti putem kreditnih linija koje omogućavaju da se jednostavno i brzo prebrodi trenutna potreba za likvidnim sredstvima uz unaprijed dogovorene i poznate uvjete.

BILANCA

Bilanca tvrtke JGL d.d. u 2012. i 2013. godini

NAZIV POZICIJE	PRETHODNO RAZDOBLJE	TEKUĆE RAZDOBLJE	INDEX
UKUPNA AKTIVA	832.839.590,81	939.631.914,40	112,82
DUGOTRAJNA IMOVINA	314.735.475,02	365.264.088,49	116,05
Nematerijalna imovina	29.394.507,33	31.874.940,64	108,44
Materijalna imovina	253.892.329,03	291.991.522,59	115,01
Dugotrajna financijska imovina	31.448.638,66	36.633.939,35	116,49
Odgođena porezna imovina	0,00	4.763.685,91	0,00
KRATKOTRAJNA IMOVINA	512.085.844,09	566.670.097,73	110,66
Zalihe	143.073.305,241	50.026.836,75	104,86
Potraživanja	357.349.852,86	407.613.829,93	114,07
Kratkotrajna financijska imovina	1.069.171,99	970.136,62	90,74
Novac u banci i blagajni	10.593.514,00	8.059.294,43	76,08
PLAĆENI TROŠKOVI			
BUDUĆEG RAZDOBLJA I OBRAČUNANI PRIHODI	6.018.271,70	7.697.728,18	127,91
UKUPNA PASIVA	832.839.590,81	939.631.914,40	112,82
KAPITAL I REZERVE	315.335.684,97	387.613.592,36	122,92
Upisani kapital	5.625.000,00	58.310.000,00	1.036,62
Premije na emitirane dionice	1.926.364,18	8.004.817,18	415,54
Vlastite dionice	-20.000,00	-413.800,00	2.069,00
Rezerve	3.490.415,50	7.410.530,46	212,31
Zadržana dobit	236.383.704,83	242.467.258,53	102,57

The following chart provides information on the revenues to support core activities for the fiscal year ended June 30, 2003.

Revenues to support UC Davis' core activities of over \$2 billion, including those classified as nonoperating revenues, increased by \$115 million from 2002 to 2004. UC Davis has very diversified

NAZIV POZICIJE	PRETHODNO RAZDOBLJE	TEKUĆE RAZDOBLJE	INDEX
REZULTAT RAZDOBLJA	67.930.200,46	71.834.786,19	105,75
DUGOROČNA REZERVIRANJA	917.341,00	1.012.986,00	110,43
DUGOROČNE OBVEZE	285.175.749,94	320.665.942,76	112,45
Obveze za obveznice	139.444.666,66	139.612.666,66	100,12
Ostale dugoročne obveze	145.731.083,28	181.053.276,10	124,24
KRA TKOROČNE OBVEZE	222.413.749,56	213.749.448,01	96,10
Obveze prema povezanim poduzećima	5.011.155,88	6.129.168,09	122,31
Kratkoročne financijske obveze	104.627.463,94	83.057.191,35	79,38
Obveze po vrijednosnim papirima	1.200.000,00	3.320.000,00	276,67
Obveze prema dobavljačima	85.497.040,78	90.843.935,16	106,25
Obveze prema zaposlenima	10.220.415,82	13.046.189,31	127,65
Obveze za poreze i doprinose	15.526.001,36	17.183.682,97	110,68
Obveze po osnovi udjela u rezultatu	18.000,00	21.000,00	116,67
Ostale kratkoročne obveze	313.671,78	148.281,13	47,27
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA, PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA I REZERVIRANJA	8.997.065,34	16.589.945,27	184,39

Porast ukupne imovine od gotovo 13% u odnosu na prethodno razdoblje, najviše je pod utjecajem porasta materijalne imovine (15%) u okviru dugotrajne imovine koja je rasla 16%, u kontekstu nastavka investicijskih aktivnosti „Svilno 2“.

Također, značajan porast od 16% vidljiv je i na poziciji dugotrajne financijske imovine koji je realiziran osnivanjem tvrtke Adrialab d.o.o. u 100%-tnom vlasništvu, kao i povećanjem kapitala u povezanom društvu Pablo d.o.o.

Porast kratkotrajne imovine od 10% pod najvećim je utjecajem porasta pozicije potraživanja od kupaca koja je rasla po stopi od 20% u odnosu na prethodno razdoblje. Odgođenu poreznu imovinu čini obveza poreza na dobit na iznos privremenih poreznih razlika za rezervacije temeljem jubilarnih nagrada i otpremnina kao i privremeno porezno nepriznato vrijednosno usklađenje za rezervirana potraživanja od kupaca na tržištu Ukrajine.

U stavkama kapitala i rezervi najznačajnija je stavka povećanje temeljnog kapitala s 5,6 milijuna kuna na 58,3 milijuna kuna. Razlog tome je dokapitalizacija Društva iz zadržane dobiti provedena u lipnju 2013. godine. Povećanje dugoročnih obveza je nastalo zbog povećanja dugoročnih kredita banaka sa 133 milijuna HRK na 171 milijun kuna. Taj rast se većinom odnosi na kredit HBOR-a za investiciju Svilno 2.

Dio povučenog iznosa tog kredita je iskorišten za zatvaranje kredita kojim je financirana kupnja zemljišta što je vidljivo u smanjenju kratkoročnih obveza (u kojima su se financijske obveze smanjile s 99 milijuna na 77 milijuna HRK).

Ukupna razina kamatnih obveza porasla je za samo 4% (s 391 na 407 milijun HRK) čime je povećan udio vlastitog financiranja s 37,9% u 2012. na 41,3% u 2013. godini.

KOMENTAR FINANCIJSKIH REZULTATA PO PROIZVODNIM PROGRAMIMA

U 2013. JGL je ostvario neto prodaju u iznosu od cca HRK 649,2 milijuna. U odnosu na prethodnu godinu riječ o prebačaju od cca 12%. Potpuna realizacija plana, ali i rast od 20% u odnosu na razdoblje 2012. ostvareno je u Regiji CIS, a iako još uvijek s puno manjim iznosima, rast od 21% bilježi i Regija Globalnih tržišta (sve zemlje svijeta koje ne spadaju u regiju CIS i JIE).

Drugo najvažnije tržište nakon tržišta Rusije, s udjelom od 20% u ukupnoj prodaji za JGL je tržište Hrvatske na kojemu je prodaja ponajprije lijekova na recept količinski rasla, ali uslijed pada cijena ista je vrijednosno niža. Pad cijena dogodio se na cijelom tržištu lijekova kao posljedica promjena unutar hrvatskog zdravstvenog sustava. Ukupno tržište u 2013. veličine je HRK 5.8 milijardi, JGL bilježi pad za 8% što je za oko HRK 12 milijuna manje nego u istom periodu prošle godine (HRK 142,8 milijardi). Naturalno tržište raste 1%, a JGL prati rast tržišta.

Ukupno među proizvođačima (bilo originalnih, bilo generičkih) lijekova na hrvatskom tržištu JGL zauzima 14. mjesto, što je ujedno i 5. mjesto među proizvođačima generičkih lijekova (iza Plive, Belupa, Krke i Sandoza). Udio JGL-a u ukupnom farmaceutskom tržištu Hrvatske u 2013. iznosio je 2,48%.

RECEPTNI PROGRAM

Tržište lijekova na recept u 2013. financijski pada za oko 4%, dok naturalno raste 1%. Kroz kanal ljekarni zamijećen je naturalni porast i tržišta i JGL-a (pritom JGL raste više od tržišta), dok je financijski i dalje u padu. JGL-ov gubitak na cijenama je, kao i gubitak ostalih generičkih proizvođača lijekova nesrazmjerno velik u odnosu na ukupan pad cijena. U zadnjem valu sniženja cijena HZZO je uštedio cca HRK 230 milijuna, a hrvatski proizvođači lijekova okupljeni unutar grupacije HUP-UPL, u tom sniženju participiraju s HRK 154,7 milijuna.

Receptni program JGL-a u 2013. godini ostvario je neto prodaju u iznosu od cca HRK 139,7 milijuna. U odnosu na prethodnu godinu

riječ o prebačaju od cca 5%. Gledano po pojedinim tržištima, u ovom programu dominira domaće tržište koje čini 64% od realizirane prodaje. Na njemu je ostvaren prebačaj prethodne godine od cca 13%.

Na tržištu JIE ostvareno je cca HRK 8,9 milijuna, što predstavlja pad u odnosu na realizaciju prethodne godine (cca 6%). Razlog pada je pad cijena koji se s tržišta Hrvatske prenosi na ostala tržišta Regije kao i zastoji u registracijskim procedurama zbog nestabilnog političkog okruženja, posebice na drugom najvećem tržištu nakon hrvatskog, tržištu Bosne i Hercegovine.

Ovaj program svoju realizaciju ima i na tržištima CIS-a, gdje je zabilježen porast od 16% u odnosu na prethodnu godinu. Plan je također premašen u istom postotku.

BEZRECEPTNI PROGRAM

Bezreceptni program, koji je tijekom 2013. godine zabilježio porast prodaje prvenstveno u Regiji CIS i Regiji Globalna tržišta, realizirao je cca HRK 155,6 milijuna. U odnosu na plan riječ je o prebačaju od 3%, dok je prebačaj realizacije prethodne godine za 12%.

Na domaćem tržištu zabilježen je pad od cca 2% u odnosu na prethodnu godinu, kao i varijanca plana od 89%. Slabiji rezultati bili su i u ostalim zemljama Regije JIE, gdje je zabilježen pad od 2% u odnosu na prethodnu godinu. Najveći razlog tome je dugotrajna ekonomska kriza koja je značajno smanjila kupovnu moć građana.

Za razliku od JIE, na tržištima CIS-a ovaj program bilježi rast (varijanca 121% u odnosu na prethodnu godinu, a 116% u odnosu na plan). Program je zastupljen i u Regiji Globalna tržišta gdje je plan prebačen za 76%, no za sada je riječ o malim, tek početnim, iznosima za to tržište.

PROGRAM AQUA MARIS

Kao i proteklih godina, Program Aqua Maris bilježi daljnji rast i u 2013. Isti je realiziran s cca HRK 319,8 milijuna, što predstavlja rast od cca 21% u odnosu na 2012. godinu.

Program je na svim tržištima imao bolje rezultate u odnosu na prethodno razdoblje - na tržištu Hrvatske ostvaren je rast od 11%, a na tržištu JIE od 4%.

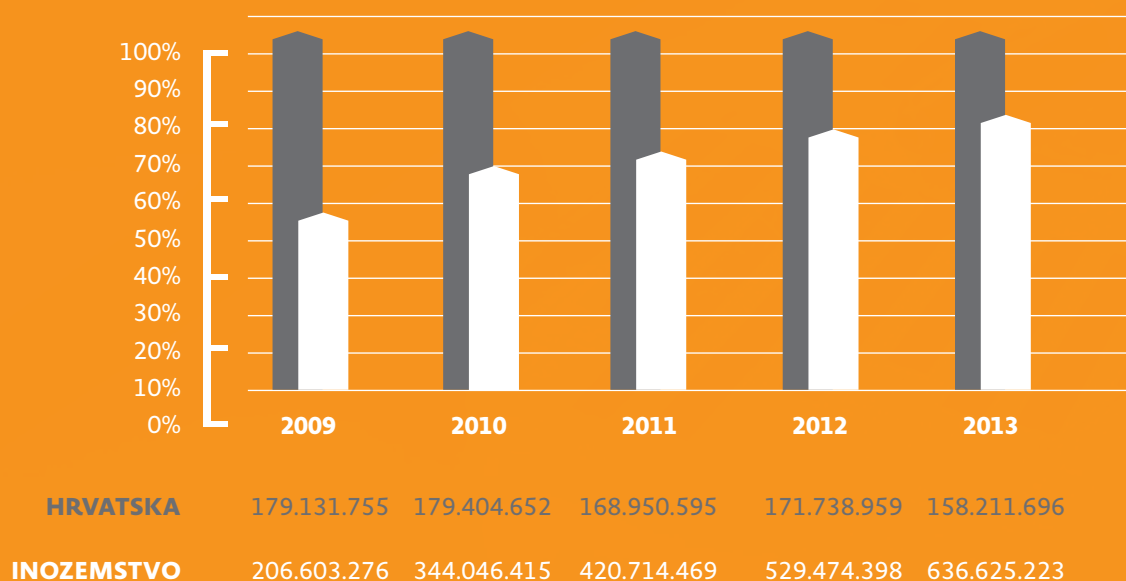
Na ključnoj Regiji CIS za Aqua Maris 2013. godina ponovno je bila sjajna. Prethodna je godina prebačena za čak 20%. Posebno je značajan uspjeh programa u Regiji Globalnih tržišta gdje je ostvaren rast od čak 141%.

UGOVORNA PROIZVODNJA I LICENCIRANJE

U programu Ugovorne proizvodnje i licenciranja ostvareno je cca HRK 36,2 milijuna, što predstavlja značajan porast od 11% u odnosu na prethodnu godinu.

Najveći udio (čak 98%) prodaje realiziran je u Regiji Globalnih tržišta u kojoj je zabilježen prebačaj realizacije prethodne godine za 12%.

Struktura prihoda od prodaje u razdoblju od 2009. do 2013. godine

INVESTICIJE I POTICAJI

Tijekom 2013. godine u dugotrajnu je imovinu Društvo investiralo ukupno HRK 57.492.196,28.

Ulaganja u nematerijalnu imovinu iznose HRK 6.972.280,09 od čega se HRK 3.286.630,50 odnosi na ulaganja u računalne programe i licence, a HRK 3.685.649,59 na ulaganja u razvojne projekte od kojih je većina uključena u program poticaja Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta.

Ulaganja u materijalnu imovinu iznose HRK 45.419.916,19, od čega se HRK 30.600.497,61 odnosina ulaganja u zemljište, građevinske objekte i opremu u kontekst nastavka investicijskog projekta Svilno 2, a HRK 9.750.067,36 uglavnom na nabavu proizvodne, informatičke i transportne opreme. Ulaganja u materijalnu imovinu uključuju i iznos od HRK 5.069.351,23 koji je investiran u zemljište, poslovni objekt, opremu i licence preuzete od tvrtke BG-Pharm d.o.o. u stečaju iz Beograda, Srbija.

Ulaganja u dugotrajnu financijsku imovinu u iznosu od HRK 5.100.000,00 realizirana su u procesu osnivanja tvrtke Adrialab d.o.o. Rijeka u 100%-tnom vlasništvu Društva te povećanjem kapitala u povezanom društvu Pablo d.o.o.

Gore navedena ulaganja ne sadrže dane predujmove u dugotrajnu imovinu za investicijski projekt Svilno 2 u iznosu od HRK 12.052.544,98.

U 2009. godini JGL d.d. je na temelju Zakona o poticanju ulaganja (NN 138/06, 61/11) od strane nadležnog Ministarstva dobio status nositelja poticajnih mjera za projekte ulaganja pod zajedničkim nazivom „Razvoj proizvodnje polučvrstih oblika, sirovine za kozmetičke i farmaceutske proizvode i razvoj proizvodnje otopina i doziranja Aqua Marisa“, te stekao pravo na korištenje državnih poticaja maksimalnog intenziteta 29.892.013 HRK. U razdoblju od 2009. Do 2013. godine iskorišten je porezni poticaj u iznosu od 29.401.033 HRK, od toga u 2013. godini 5.025.383 HRK.

Dana 26.2.2014. godine Ministarstvo gospodarstva je temeljem Zakona o poticanju investicija i unapređenju investicijskog okruženja (NN 111/12, 28/13) dodijelilo JGL-u status nositelja poticajnih mjera za projekt „Svilno 2“. JGL je u 2013. godini prijavio investiciju u novi proizvodni pogon u vrijednosti od 35.772.038 EUR kojim će se osigurati kapaciteti za daljnji globalni rast na postojećim i novim tržištima. Ministarstvo je donijelo rješenje o maksimalnom intenzitetu poticaja u visini od 40% ulaganja što iznosi 103.098.382 HRK koje se može koristiti u periodu od 10 godina u vidu smanjene stope poreza na dobit koja iznosi 0%. Pri obračunu poreza na dobit za 2013. godinu iskorišten je porezni poticaj s te osnove u iznosu od 2.705.975 HRK.

OKOLIŠNA DIMENZIJA

05

Dok globalno unapređuje kvalitetu života kroz brigu o zdravlju, JGL kontinuirano nastoji biti pouzdan i odgovoran član zajednice u kojoj živi i djeluje.

Zaštita okoliša i očuvanje prirodnih resursa stoje visoko na ljestvici prioriteta JGL-a. Brigom odgovornog menadžmenta i predanošću zaposlenika, JGL nastoji obavljati svoje operacije na način neškodljiv za okoliš. Zaštita zdravlja i zaštita okoliša zacrtani su ciljevi počevši od početnog stupnja razvijanja proizvoda nadalje. Svi su dužni pridonositi ovim ciljevima odgovornim radom i ponašanjem.

Tvrtka ulaže velika sredstva i napore u brizi za okoliš, te izvršava sve obveze predviđene važećim propisima. To ostvaruje primjenom ekološki prihvatljivih tehnologija novih generacija koje pomažu u smanjenju potrošnje sirovina i energije, a isto tako kućnim (*in-house*) unapređenjem i razvojem učinkovitih tehnologija odnosno rješenja. JGL ima uveden sveobuhvatan sustav upravljanja okolišem koji je definiran s više dokumenata – u Planu kapitalnih ulaganja u kojemu su dodijeljena sredstva za ostvarenje ciljeva upravljanja okolišem u JGL-u, te Objedinjenim uvjetima zaštite okoliša u kojem su određeni ključni vidovi okoliša. Osoba zadužena za planiranje i provedbu mjera zaštite okoliša je Voditelj tehničke podrške, neposredno odgovoran Izvršnom direktoru farmaceutsko-tehničkih operacija.

POLITIKA ZAŠTITE OKOLIŠA

Tvrtka JGL utvrdila je politiku upravljanja kvalitetom i okolišem kojom, kroz primjenu normi HR EN ISO 9001:2002, ISO 13485:2003 i ISO 22000:2005 u svom svakodnevnom poslovanju, redovito i izvršava sve svoje ugovorene obveze prema kupcima, održava prepoznatljivu kvalitetu svojih proizvoda i usluga, potvrđuje se kao vodeće poduzeće u svojoj djelatnosti u regiji, te stalno radi na smanjenju korištenja resursa iz okoliša i na smanjenju otpada i zagađenja.

Politika zaštite okoliša tvrtke obuhvaća:

- stalno praćenje i unapređivanje sustava upravljanja okolišem i sustava kvalitete;
- održivi razvoj poslovnog sustava;
- suradnju s lokalnom zajednicom uz ustupanje zainteresiranim stranama svih informacija o zaštiti okoliša vezano uz djelovanje tvrtke;
- brigu o ekologiji i zdravlju zaposlenika na način da proces bude siguran s tehničkog i s ekološkog aspekta.

Mjere sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš obuhvaćaju skup aktivnosti usmjerenih na očuvanje okoliša. Mjere očuvanja i unapređenja okoliša odnosno njegovih ugroženih dijelova (zaštita zraka, voda i tla, kao i zaštita od buke i vibracija) provode se u skladu s važećim zakonima, odlukama i propisima koji su relevantni za ovu problematiku.

Unutar tehnoloških područja proizvodnje, razvoja, kontrole i skladištenja proizvoda a u svrhu sprječavanja nepovoljnih utjecaja na okoliš, napuštaju se procesi i tehnologije koje nisu u skladu sa zakonski propisanim mjerama zaštite okoliša. U primjeni tehnologija te organizaciji prostora, na građevnim česticama namijenjenim gospodarskim sadržajima, tvrtka se pridržava uvjeta i mjera propisanih važećim zakonima i podzakonskim aktima koji reguliraju:

- zaštitu okoliša;
- zaštitu voda;
- zaštitu zraka;
- zaštitu od buke;
- zaštitu na radu, kao i
- posebnu zaštitu (zaštitu od akcidenata: požara, potresa, poplava, eksplozija, kod prijevoza opasnog tereta i sl., sklanjanje ljudi).

ZAŠTITA TLA

Na prostoru proizvodnih lokacija nema posebnih vrijednosti koje bi trebalo štiti. Nije dozvoljen i nije vršen nikakav unos štetnih tvari u tlo, izravno ili putem ispuštanja otpadnih voda. Internim propisima je zabranjeno te nije vršeno nikakvo nepropisno odlaganje tehnološkog i drugog otpada kojim se može prouzročiti zagađenje tla i podzemnih voda.

U 2013. godini izrađeni su novi operativni planovi interventnih mjera u slučaju izvanrednog i iznenadnog onečišćenja voda, a što obuhvaća i zaštitu tla, te su isti usklađeni s Državnim planom mjera. Više o tome u poglavlju o zaštiti voda.

ZAŠTITA ZRAKA

Zaštita zraka provodi se sukladno odredbama Zakona o zaštiti zraka i drugih propisa donesenih temeljem tog zakona. Dopuštene emisije u zrak određene su Uredbom o preporučenim i graničnim vrijednostima kakvoće zraka. Prije gradnje novih objekata nastojalo se utvrditi mjere zaštite primjenom najboljih dostupnih tehnologija i tehničkih rješenja, odnosno zadržati izrazito nisku razinu emisija u zrak koju je tvrtka imala i ranije, a što je višekratno potvrđeno mjerenjima izvedenim od akreditiranih društava.

Stacionarni izvori onečišćenja zraka (tehnološki procesi, pogoni, uređaji i objekti iz kojih se ispuštaju u zrak onečišćujuće tvari) koncipirani su tako da su proizvedeni, opremljeni, rabljeni i održavani na način da u zrak ispuštaju tvari znatno ispod GVE (graničnih vrijednosti emisije) određenih Uredbom o graničnim vrijednostima emisije onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora (NN 117/2012).

U organizaciji tehnološkog procesa nastojalo se spriječiti raznošenje prašine, širenje neugodnih mirisa i sl., kojima se mogu pogoršati uvjeti korištenja susjednih objekata i građevinskih čestica. Uređivanjem brojnih zelenih površina unutar našeg kruga nastojalo se doprinijeti prirodnom provjetravanju, regeneraciji zraka i ugodnijem okolišu.

ZAŠTITA VODA

Unutar proizvodnih lokacija i okolnog prostora nema stalnih površinskih vodotokova. Otpadne tehnološke vode nastale pranjem postrojenja, strojeva, vozila, radnih i asfaltnih površina i sl., onečišćene deterdžentima, ostacima proizvoda, uljima i drugim tvarima, redovito se pročišćavaju prije ispuštanja u tlo. Zabranjeno je nepropisno, nezaštićeno odlaganje tehnološkog i drugog otpada, kojim se može prouzročiti zagađenje tla i/ili podzemnih vodotoka.

Kakvoća otpadne vode odnosno granične vrijednosti pokazatelja i dopuštene koncentracije opasnih i drugih tvari održavane su u granicama propisanih vodopravnim dozvolama a u skladu s odredbama Pravilnika o graničnim vrijednostima emisija otpadnih voda (NN 80/2013).

Odabirom odgovarajuće tehnologije, izvedbom i redovitim održavanjem sustava za pročišćavanje otpadnih voda postignut jestupan j pročišćavanja koji omogućuje ponovno korištenje pročišćenih otpadnih voda kao tehnoloških voda za manje zahtjevne potrebe.

U izvještajnom razdoblju izrađeni su novi operativni planovi interventnih mjera u slučaju izvanrednog i iznenadnog onečišćenja voda za obje proizvodne lokacije, te su isti usklađeni s Državnim planom mjera za slučaj izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda (NN 05/11). Operativni planovi obuhvaćaju odnosno reguliraju, uz ostalo, slijedeće:

- procjenu ugroženosti voda u slučaju onečišćenja;
- preventivne mjere za sprječavanje onečišćenja voda;
- organizaciju postupanja, opseg i način provedbe mjera u slučaju onečišćenja voda i način zbrinjavanja opasnih i onečišćujućih tvari koje su prouzrokovale onečišćenje što se provodi u skladu s posebnim propisima;
- odgovorne osobe i potrebne stručne djelatnike u provedbi mjera;
- opremu i sredstva za provedbu mjera;
- sudjelovanje drugih fizičkih i pravnih osoba u provedbi potrebnih interventnih mjera;
- program osposobljavanja za primjenu nižeg plana mjera;
- informiranje javnosti o slučaju izvanrednih i iznenadnih onečišćenja voda.

ZAŠTITA OD BUKE

Mjere zaštite od buke provode se sukladno odredbama Zakonom o zaštiti od buke i pratećih provedbenih propisa. Preventivnim djelovanjem na zaštiti od buke kod projektiranja, građenja i odabira tehnologije nastojalo se osigurati čim manju emisiju buke, prvenstveno primjenom slijedećih mjera:

- odabirom i uporabom tihih (s niskom razinom buke) strojeva, uređaja i sredstava za rad i transport;
- izvedbom odgovarajuće zvučne izolacije građevina u kojima su izvori buke;
- dodatnom zaštitom (bukobranom) izgrađenom na mjestima usisa i ispuha zraka iz komora;
- uređenjem zelenih površina u i oko pogona/dvorišta.

Zaštita od buke generirane proizvodnim procesima provedena je unutar određene prostorije ili direktno na strojevima, unutar određene građevine odnosno pripadajuće čestice te je tako zaposlenicima i okolini osigurana niska razina buke.

ZBRINJAVANJE OTPADA

Kao proizvodna organizacija JGL je neizbježno i proizvođač otpada i sudionik u procesu gospodarenja otpadom te je dužan pridržavati se odredbi Zakona o otpadu i propisa donesenih temeljem tog Zakona. Kao svaki proizvođač otpada dužni smo na propisan način skladištiti, oporabljivati i/ili zbrinjavati otpad koji nastaje iz naše osnovne ili sporednih djelatnosti. Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti posebno je skupljan, označavan i u najvećoj mjeri oporabljiv.

Otpad se prikuplja u svakom pogonu i na svakoj lokaciji u odgovarajuće spremnike, kontejnere, preskontejnere i slično, čime se spriječava rasipanje i prolijevanje te širenje prašine i mirisa. Ta privremena odlagališta otpada smještena su u skladišta, ispod nadstrešnica, na ograđene parcele ili na otvorenom prostoru unutar dvorišta – ovisno o vrsti i svojstvima otpada. Putem ovlaštenih tvrtki i komunalnog društva otpad se redovito i na vrijeme odvozi na uporabu ili na gradsko odlagalište. Nije vršeno trajno ni privremeno odlaganje otpada kao ni ostavljanje, istovar ili pretovar na mjestima koja nisu za to namijenjena.

Uvjete i provedbu mjera za gospodarenje komunalnim otpadom osigurava grad Rijeka, a skuplja ga ovlaštena pravna osoba, KD Čistoća. Mjere postupanja s otpadom utvrđuju se Planom gospodarenja otpadom kojeg za grad Rijeku donosi Gradsko vijeće. Uvjete i provedbu mjera za gospodarenje svim vrstama otpada, osim opasnog otpada, osigurava Županija, a skuplja ga ovlaštena pravna osoba.

Uvjete i provedbu mjera gospodarenja opasnim otpadom osigurava Vlada Republike Hrvatske, a skupljaju ga ovlaštene pravne osobe. Izrada plana gospodarenja otpadom u JGL definirana je internim Pravilnikom o otpadu. Izrađuje se za najvažnije vrste otpada prema količini i svojstvima te se na taj način udovoljava prethodno spomenutoj regulativi u području gospodarenja otpadom.

STANJE OKOLIŠA U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU

JGL je u 2013. godini ulagao velika sredstva i napore u brizi za okoliš. Kao i proteklih godina, izvršavane su sve obveze predviđene važećim propisima. Također je povećanim angažmanom i utroškom sredstava, kao i novim investicijama, nastavljen kontinuitet unapređenja stanja zaštite okoliša.

Još 2009. godine u JGL-u je napravljen Elaborat o stanju zaštite okoliša u sklopu postupka utvrđivanja objedinjenih uvjeta i temeljem toga Ministarstvo zaštite okoliša donijelo je odluku da JGL nije obveznik ishoda okolišne dozvole prema Uredbi o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN114/08). Neovisno o toj činjenici JGL neprestano preispituje i unapređuje svoj odnos prema okolišu nastojeći biti maksimalno odgovoran i napredan privredni subjekt.

Najvažniji cilj tijekom 2013. godine bio je prepoznavanje i ostvarivanje svih pretpostavki za odabir i primjenu najboljih tehnika u projektiranju i izgradnji novog pogona Svilno 2 ("Pharma Valley"). S renomiranim domaćim kućama angažiranim na izradi projekata, postavljen je dobar temelj da novi proizvodni, skladišni, laboratorijski i drugi objekti budu u skladu sa sadašnjim i budućim standardima zaštite okoliša. Isto se odnosi na odabir procesa i nabavku svekolike opreme.

Drugo važno područje na kojemu je napravljen bitan korak a tiče se smjera primjene principa preventive u zaštiti okoliša jest postupak provjere obradivosti otpada u ranoj fazi razvoja i usvajanja novog proizvoda, počevši od teoretske evaluacije proizvoda do zaključno s fazom izrade pilot i validacijskih serija. Na taj se način postiže da pravovremeno, prije lansiranja prvih proizvodnih serija, bude ustanovljen mogući negativni ekološki potencijal proizvoda te pripremljen „recept“ za obradu otpada nastalog u procesu proizvodnje.

Značajan iskorak u pravcu „zelenog“ napravljen je i ugovaranjem kupnje HEP-ove „Zelene energije“ u kolovozu 2013. godine, tj. kupnjom električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora. Cjelokupna potrošnja, tj. pokrivanje svih JGL potreba na svim lokacijama vrši se električnom energijom iz obnovljivih izvora. Kako JGL koristi isključivo električnu energiju (osim za pogon motornih vozila), ovim potezom napravljen je značajan pomak u smanjenju „ekološkog otiska“.

U 2013. u potpunosti je usvojeno i primijenjeno novo programsko rješenje (WasteControl) za evidenciju i upravljanje procesima gospodarenja otpadom. Također, sklopljeni su novi ugovori s pružateljima usluga u zaštiti okoliša i sa skupljačima otpada te je na taj način proširen krug kooperantskih tvrtki u području zaštite okoliša.

Ukupna visina direktnih investicija u zaštitu okoliša u 2013. godini iznosila je oko 150.000 kuna, ne računajući vrijednost ugovorenih a nezavršenih radova na izgradnji ekološke infrastrukture novog pogona Svilno 2. Tekući izdaci JGL-a za zaštitu okoliša u 2013. dosegli su iznos od gotovo 1.440.000 kuna, bez troška angažmana vlastitih ljudskih kapaciteta, bez troška energije ili bilo kojeg drugog vlastitog materijalnog troška i bez vrijednosti vlastitog doprinosa kroz nova rješenja ili unapređenja.

O svemu navedenom, kao i o mnogim drugim okolišnim indikatorima, vođena je uredna evidencija, izrađeni su svi relevantni izvještaji koji su dostavljeni nadležnim tijelima javne uprave i koji su time postali javni i dostupni na uvid svim zainteresiranim.

O uspješnoj primjeni i pridržavanju zakona i propisa o zaštiti okoliša svjedoči i izostanak bilo kakvih tužbi i pritužbi od strane lokalne zajednice ili pojedinaca, te izostanak novčanih kazni ili bilo kakvih pravnih sankcija ili postupaka prema JGL-u u cijelom izvještajnom razdoblju.

U narednom razdoblju postavljen je prioritet daljnjeg kvalitetnog rješavanja svih ekoloških sastavnica kod izgradnje novog pogona Svilno 2, s ciljem unapređenja stanja u odnosu na postojeća rješenja kao i obuhvaćanje novih aspekata koji do sada nisu bili zastupljeni. Radit će se također na uhodavanju i usavršavanju započetog preventivnog pristupa pri obradi otpadnih voda i gospodarenju otpadom.

ENERGETSKA UČINKOVITOST I GOSPODARENJE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM

Količina potrošene električne energije kao i zahvaćena solarna energija u JGL-u se mjeri na mjesečnoj razini. Ukupna potrošnja energije na proizvodnim lokacijama JGL-a tijekom 2013. iznosi 5.237.308 kWh, što je u odnosu na 2012. godinu uvećanje za 3% (5.321.406 kWh). Povećanje potrošnje nastalo je kao posljedica:

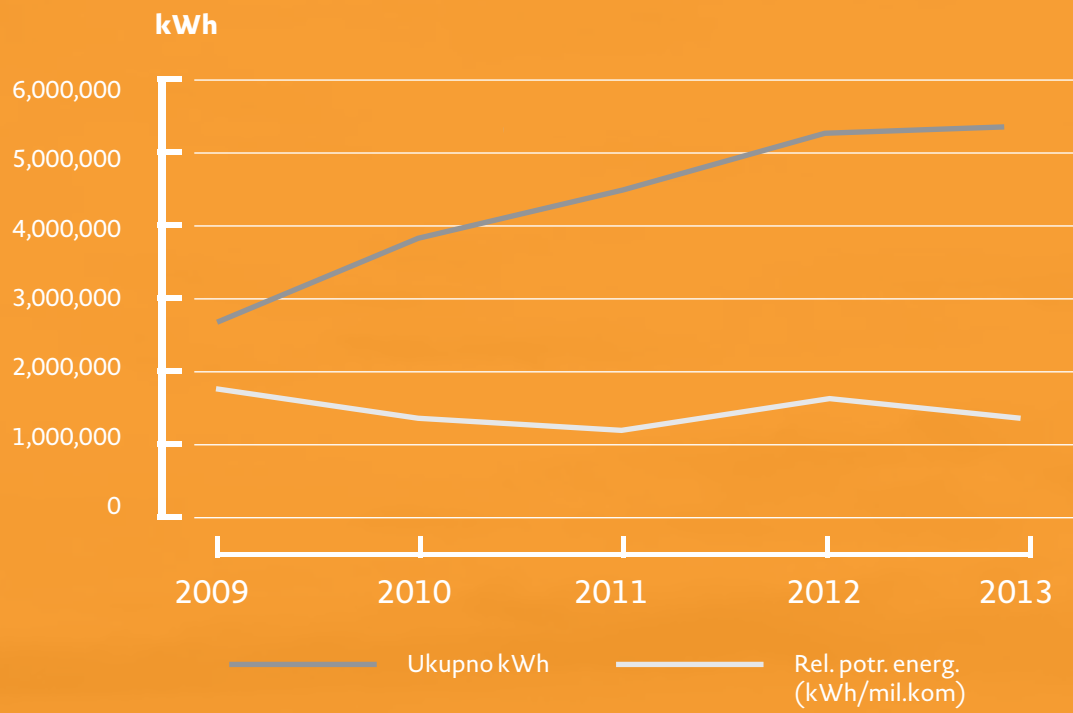
- povećane proizvodnje;
- povećane potrebe za energijom zbog uvođenja novih, energetski zahtjevnijih tehnologija;
- stroži zahtjevi kvalitete i stabilnosti raznih proizvodnih procesa i skladištenja;
- intenzivne investicijske odnosno građevinske aktivnosti i aktiviranja novih proizvodnih, skladišnih i radnih kapaciteta.

Trend povećanja pokušao se neutralizirati mjerama dobrog gospodarenja, odnosno sljedećim mjerama poduzetim u svrhu smanjenja potrošnje energije:

- poboljšavanje toplinskih svojstava (izolacija) objekata;
- regulacija temperatura procesa, radnih, skladišnih i uredskih prostora;
- izbor energetski učinkovitijih tehnologija i opreme;
- djelomično korištenje otpadne topline;
- solarno predgrijavanje tople vode;
- omekšavanje vode (sprječavanje taloženja kamenca na grijače i stijenke sudova i vodova).

Na taj je način postignuto da, unatoč povećanoj potrošnji ukupne količine energije, energetska učinkovitost mjerena odnosom količine utrošene energije i opsega proizvodnje, tj. potrošnja energije po jedinici proizvoda bude smanjena, kao što pokazuje dijagram.

Potrošnja električne energije u razdoblju 2009.-2013.

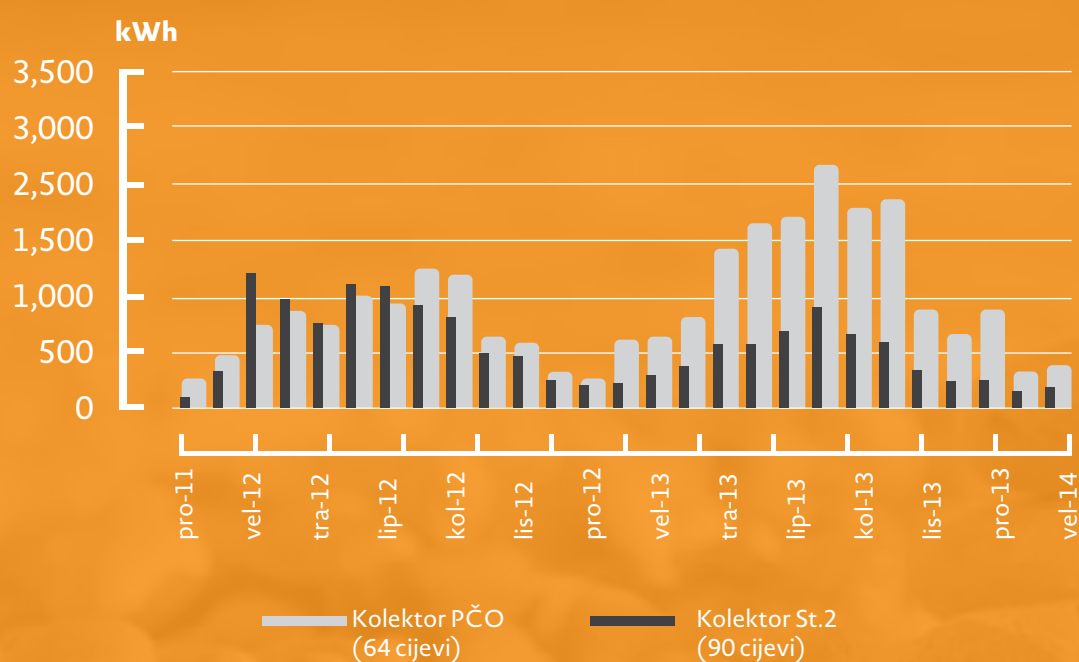
OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE

Proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora kao što su energija sunca, vjetra i vode, put je prema održivom razvoju i energetske neovisnosti. U 2013. godini JGL je napravio veliki napredak u korištenju energije iz obnovljivih izvora, na način da je s HEP – Opskrbom d.o.o. sklopio ugovor o kupnji njihovog proizvoda „Zelen“, tj. ugovor o dobavi hidro energije za sve potrebe, na svim lokacijama, u ukupnom iznosu predviđene potrošnje (oko 5,3 GWh). Kako se u JGL-u koristi gotovo isključivo električna energija za sve potrebe (osim za cestovni transport), ovime je napravljen veliki iskorak u smjeru održivog gospodarstva.

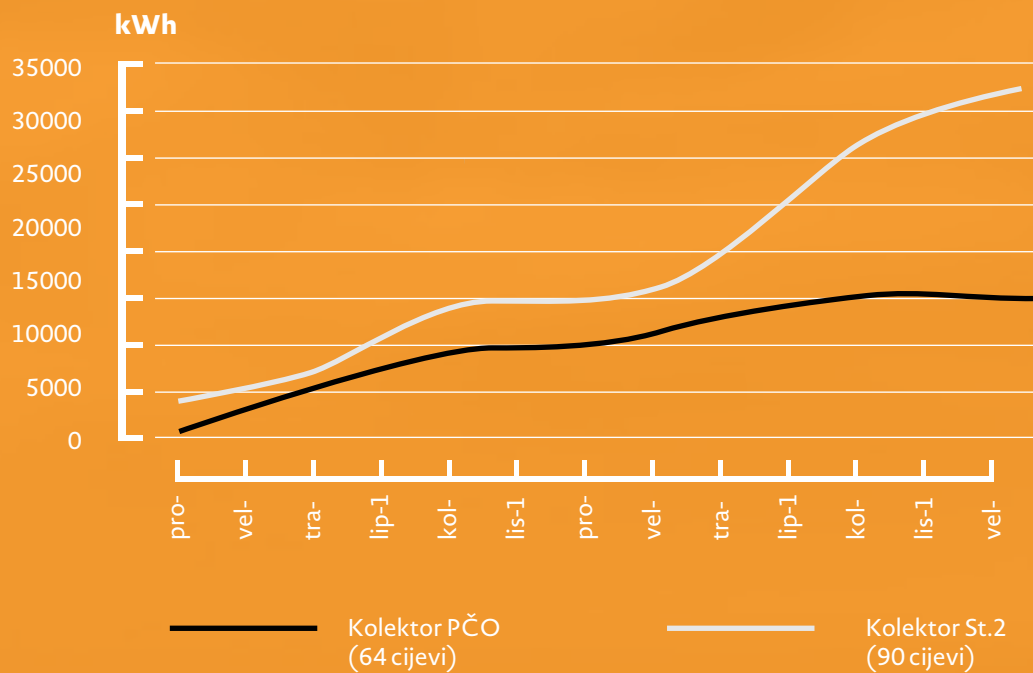
Tvrtka je također planirala ugradnju fotonaponske elektrane za izravnu pretvorbu sunčeve energije u električnu i krajem 2012. godine zatražila dozvolu za gradnju na objektu Svilno 2. Vršna snaga projektirane fotonaponske elektrane na novoj lokaciji Svilno 2 iznosi 109,4 kW. Isto tako u planu je izgradnja solarnih sustava za zagrijavanje tehnološke vode na lokaciji Svilno 2, tj. planira se ugradnja 22 vakumska kolektora s po 30 cijevi.

U korištenju sunčeve energije za pripremu vode tvrtka već ima pozitivna iskustva, odnosno na taj se način već zagrijava voda na lokaciji Svilno 1. Donji grafovi pokazuju mjesečnu i kumulativnu bilancu zahvaćene sunčeve energije. Uza sve moguće mjerne nepreciznosti, vidljivo je da se radi o velikim energetske uštedama.

Mjesečni prinos solara

Kumulativni prinos solara

JGL je 2012. godine ishodio energetske certifikate za sve zgrade na Svilnom – upravnu zgradu i aneks, staru i novu proizvodnu zgradu i skladište ul. materijala. Sve ove zgrade udovoljavaju kriterijima za (visoku) B energetska klasu, osim skladišta starijeg datuma izrade, koje je C klase. Prošle je godine pak pokrenut postupak certificiranja ostalih objekata u vlasništvu tvrtke te se očekuje vrlo skori završetak postupka.

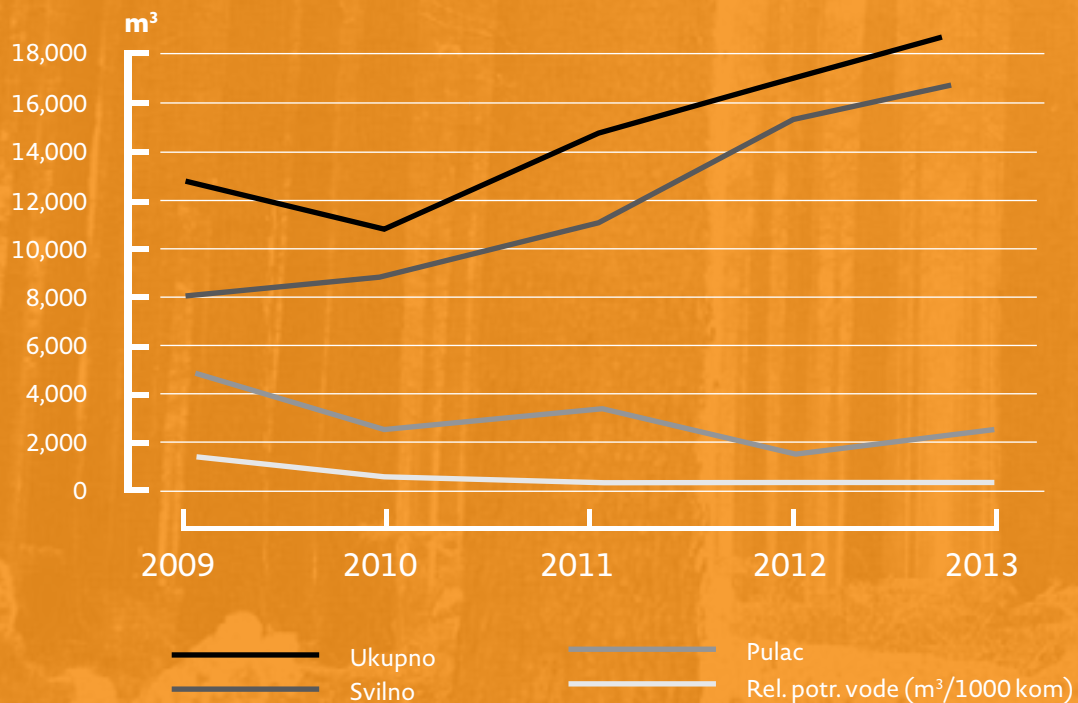
GOSPODARENJE VODOM

Mjere koje se u JGL-u poduzimaju za smanjenje potrošnje vode su sljedeće:

- uvođenje naprednih procesa pranja i čišćenja (WIP, CIP);
- učinkovita priprema pročišćene vode za tehnološke potrebe – manje otpadne vode;
- korištenje otpadne vode za zalijevanje zelenih površina;
- korištenje otpadne vode za punjenje i dopunjavanje akumulacija za protupožarne sustave (hidrantski i sprinkler), pogon Svilno 2.

U ovom je izvještajnom razdoblju došlo do povećanja potrošnje vode, prije svega zbog aktiviranja novih proizvodnih, skladišnih i radnih kapaciteta, kao i zbog problema kvalitete zahvaćene vode iz mreže odnosno potrebe ispiranja vodova nakon prekida snabdijevanja. Tijekom 2013. u JGL-u se, prema zvaničnim mjerenjima KD Vodovod i kanalizacija, ukupno potrošilo 18.619 m³ vode, što je u odnosu na 2012. (16.727 m³) povećanje od 11%. Ipak i ovdje su trendovi pozitivni, obzirom da relativna potrošnja vode po jedinici proizvoda u posljednje vrijeme stagnira ili blago pada, kao što pokazuje slijedeći dijagram.

Potrošnja vode u razdoblju 2009.-2013.

Značajno je za istaknuti trajno kvalitetnu obradu tehnoloških otpadnih voda iz pogona. Mjere koje su korištene za poboljšanje kvalitete otpadne vode bile su:

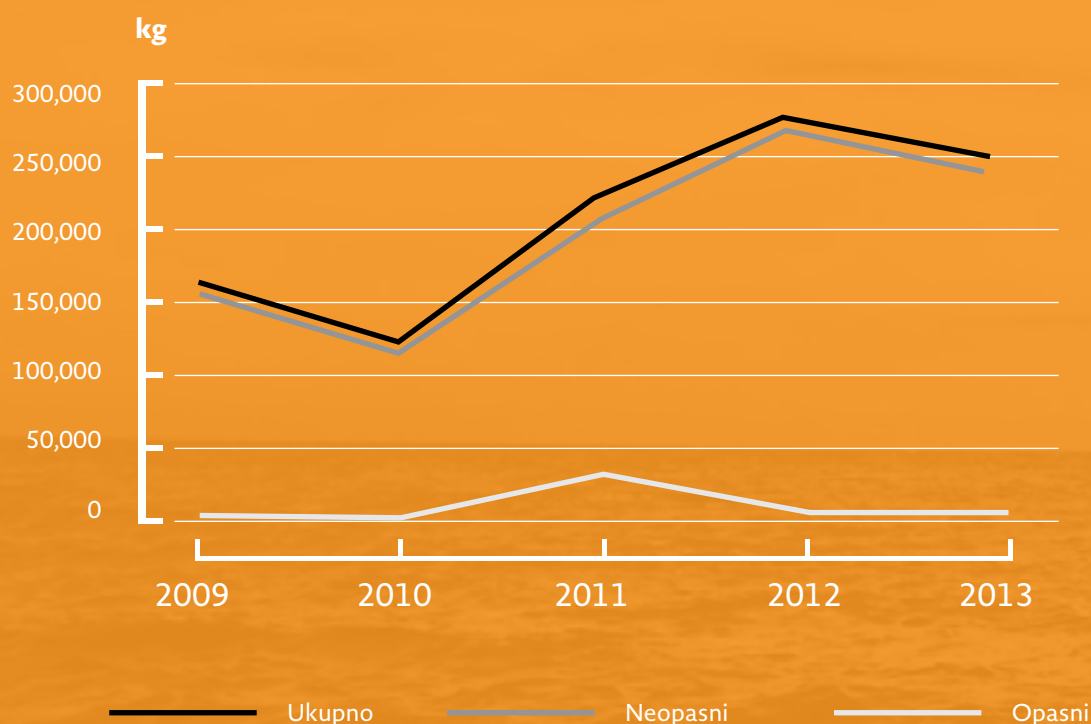
- djelomična rekonstrukcija i proširenje sustava odvodnje;
- nadogradnja sustava obrade otpadnih voda;
- redovita višestruka kontrola i upravljanje procesom obrade otpadnih voda;
- angažiranje stručnih kooperanata na rješavanju specifičnih problema;
- interno informiranje i timsko rješavanje problematike kvalitete otpadnih voda.

Navedeno je rezultiralo kvalitetom ispuštenih voda koja u potpunosti zadovoljava kriterije postavljene vodopravnim dozvolama. O tome svjedoče rezultati analiza napravljeni od strane neovisnih kuća i prikazane u poglavlju Gospodarenje otpadnim vodama

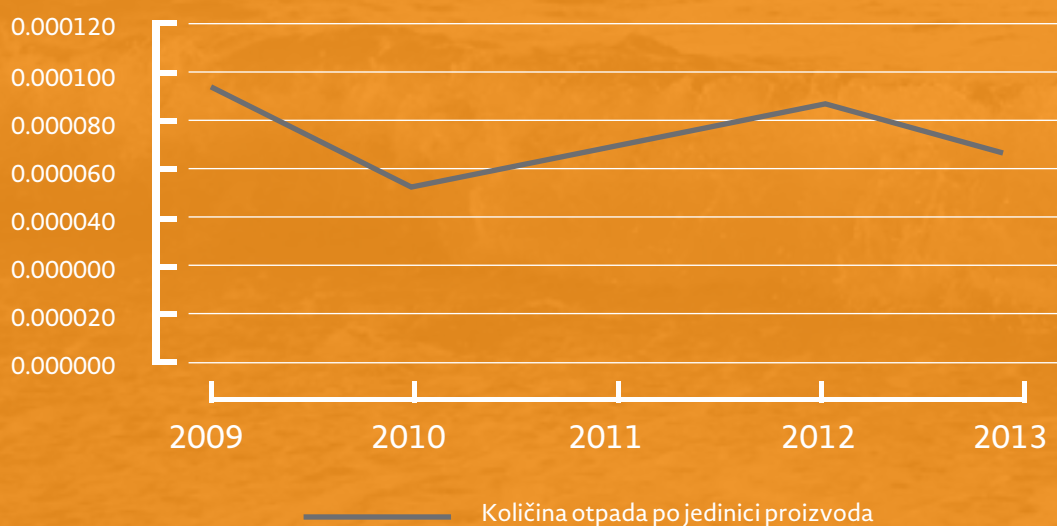
GOSPODARENJE OTPADOM

I protekle godine uloženi su veliki napori i znatna sredstva u zbrinjavanje otpada, gospodarenje otpadom te sprječavanje nekontroliranog tijeka otpada. Došlo je do osjetnog smanjenja količine otpada u 2013. prema prethodnoj godini, unatoč povećanja opsega proizvodnje. Relativna količina generiranog otpada po jedinici proizvoda, znatno opada, što svjedoči o uspjehu mjera za smanjenje otpada.

Količine otpada u razdoblju 2009.-2013.

Količina otpada po jedinici proizvoda u razdoblju 2009.-2013.

U prikazanim količinama sadržan je sav otpad nastao u JGL-u, ne samo proizvodni, uključujući čak i škart sirovina i poluproizvoda dobavljača koji se u tvrtki dogovorno oporabio.

Mjere koje su poduzimane za smanjenje količine otpada su sljedeće:

- planiranje i kontrola tijekom materijala kroz cijeli proizvodni proces, od ulaza materijala do gotovog proizvoda;
- unapređenje i kontrola proizvodnih procesa uvođenjem sustava MEPIS za automatsko elektronsko praćenje proizvodnje, materijala i proizvoda;
- uvođenje programskog rješenja WasteControl (Zelene tehnologije) za evidencije i upravljanje procesima gospodarenja otpadom koji je znatno poboljšao, ubrzao i olakšao procese gospodarenja otpadom;
- obrada i sušenje mulja kojim se postiže smanjenje količine i poboljšanje svojstava mulja tako da se može adekvatno zbrinjavati.

Cjelokupno gospodarenje otpadom vršeno je u skladu s propisima, suradnjom s ovlaštenim skupljačima i pokriveno potrebnom dokumentacijom. JGL ima ugovore sklopljene s nekoliko renomiranih domaćih tvrtki ovlaštenih za skupljanje i obradu otpada i na taj način osigurane pouzdane partnere. Sav opasni otpad zbrinut je posebnom pažnjom preko ovlaštenih skupljača i pretežno izvozom u inozemstvo na spaljivanje. Izvoz je redovito popraćen prekograničnom pratećom listom izvoznika otpada (DOP), kopija kojeg je dostavljena na uvid.

U predtretmanu otpada komprimiranjem, kapaciteti su tijekom 2013. godine prošireni novim preskotejnerom za komunalni otpad.

Zavisno o vrsti i svojstvima otpada, primjenjeni su sljedeći postupci njegove uporabe, odnosno zbrinjavanja:

- recikliranje,
- termička obrada,
- odlaganje,
- ovlaštene sakupljači koje financira Fond,
- predobrada i tretiranje.

Dio otpada prodat je kao sirovina i time ostvaren prihod od cca. 33.000 kuna, što je povećanje u odnosu na prošlu godinu kada je uprihodovano 27.000 kuna.

GOSPODARENJE OTPADNIM VODAMA

JGL je posvećivao veliku brigu i ulagao znatna sredstva u obradu otpadnih voda, bilo da je riječ o tehnološkim, sanitarnim ili oborinskim vodama. Osim redovite kontrole nekoliko parametara važnih za kvalitetu obrade koja se provodi svakog tjedna, po potrebi i češće, tijekom 2013. godine tvrtka je uvela dodatne mjere za poboljšanje kvalitete otpadne vode poput:

- nadogradnja sustava obrade otp. vode;
- interno informiranje i koordinacija mjera u poboljšanju ili održanju kvalitete otpadnih voda;
- prethodno, posredno utvrđivanje obradivosti otpadnih voda ispitivanjem obradivosti potencijalnog onečišćenja, odnosno novih proizvoda.

Slijedom mjerenja koje redovito, dva puta godišnje provode djelatnici Odsjeka za kontroliranje otpada i otpadnih voda Nastavnog zavoda za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, na lokacijama Svilno i Pulac, svi prikupljeni uzorci otpadne vode u 2013. bili su zadovoljavajuće kakvoće, tj. sukladni uvjetima propisanih vodopravnim dozvolama. O kvaliteti obrade otpadnih voda govore i rješenja o konačnom obračunu naknada za zaštitu voda, gdje je tzv. koeficijent onečišćenja K1 određen manjim od 1 (0,788 za Svilno i 0,544 za Pulac), tj. kvaliteta ispuštenih voda bila je toliko viša ili onečišćenje toliko manje od maksimalno dozvoljenog.

GOSPODARENJE MULJEM

JGL posvećuje dužnu pažnju i otpadnom mulju koji nastaje izdvajanjem iz otpadnih voda kod postupka obrade. Takav mulj tretira se odgovarajućom, razvijenom i provjerenom metodom obrade u posebnim uređajima u višestupanjskom postupku. Rezultati se provjeravaju kod ovlaštenog laboratorija redovitom kontrolom sastava.

Rezultati navedenih ispitivanja, predstavljeni u izvještajima neovisnog akreditiranog laboratorija, pokazali su da otpadni mulj udovoljava kriterijima za odlaganje na deponij neopasnog otpada, obzirom da uzorci mulja ne posjeduju opasna svojstva i ne sadrže opasne tvari.

DRUŠTVENA DIMENZIJA

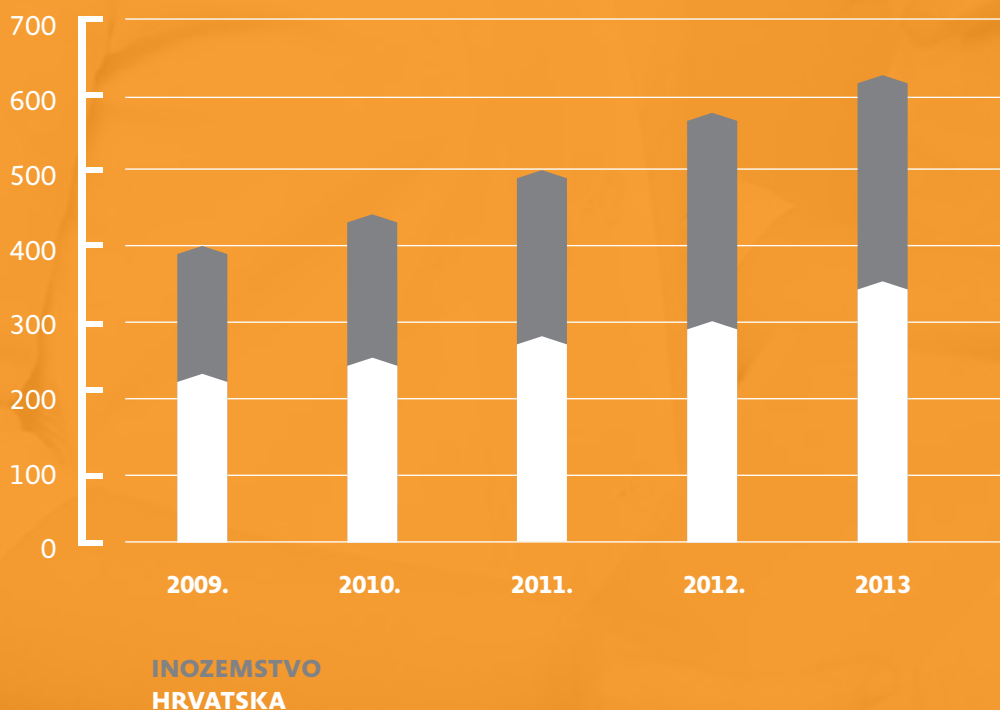
06

Strategija upravljanja ljudskim resursima postoji kao dio BSC (*Balanced Score Card*) strateške mape. Kako bi se strateški pravci iznutra kvalitetno „nosili”, cilj je jačati perspektivu učenja i rasta u JGL-u. To je perspektiva u kojoj se osigurava da interni resursi, ponajprije ljudski, ali i informacijski i organizacijski, budu uravnoteženi, kao i da imaju sposobnost postizanja postavljenih ciljeva.

Unutar JGL-a razvija se poticajna i kooperativna kultura usmjerena na uspjeh na način da se ciljano razvijaju leaderske i menadžerske vještine te osigurava preuzimanje odgovornosti i samostalnost kod svih zaposlenika. U sve što se radi unosi se svijest o važnosti dimenzije izvrsnosti i kvalitete. Cilj je razviti i zadržati motivirane i učinkovite zaposlenike kroz konstantni razvoj sustava upravljanja ključnim kompetencijama, sustavom nagrađivanja i upravljanja učinkom, kao i kroz efikasno komuniciranje – kaskadiranje strategije kako bi svaki zaposlenik razumio svoju ulogu u postizanju strateških ciljeva.

Rast broja zaposlenih u Hrvatskoj i inozemstvu u razdoblju 2009.-2013.

NAJVEĆI IZAZOVI U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU I CILJEVI 2014.

Protekla, 2013. godina bila je obilježena brojnim aktivnostima u Odjelu HR-a (eng. *Human resources*), većinom onima koje su bile usmjerene na interni sustav, ali i ponekima koje smo odradili prema van, s ciljem da se usporedimo s tvrtkama u okruženju.

Pred odjelom, a time i svim zaposlenicima JGL-a, je još jedna izazovna i zahtjevna godina u kojoj će fokus biti na preispitivanju i jačanju internih snaga i resursa za tržišnu utakmicu koja je sve zahtjevnija ali isto tako puna novih prilika za rast i daljnji napredak. Najveći izazov je postići da sustav ostane fleksibilan i sposoban brzo se prilagođavati promjenama na tržištu, u zakonodavstvu, posebice u GMP-u i ostalim područjima specifičnima za farma industriju. Nastavit će se i dalje identificirati i razvijati postojeće ključne kompetencije, ali i usvajati nove, kojima će se nastojati odgovoriti na zahtjeve pred tvrtkom.

- JGL d.d. timu pridružio se veliki broj novih kolega od kojih značajna nekolicina stručnjaka s velikim iskustvom rada u farmaceutskoj industriji - na neke od ključnih pozicija u organizaciji dovedene su nove, svježije snage i kompetencije. Svi novopridošli uklopili su se vrlo brzo i njihov je doprinos već vidljiv. Prepoznata je također i snaga u mjerama poticaja zapošljavanja pa je dana prilika za 10 mladih diplomanata iz različitih područja kroz mjeru stručnog osposobljavanja za rad.
- Rast u broju novih zaposlenika nametnuo je izazov kvalitetnog uvođenja. U 2014. planira se nastaviti s nešto manjim intenzitetom zapošljavanja kako bi intenzivnija posveta bila moguća ka integraciji i još boljoj razradi internih procesa, mentorstvu i *coachingu* te sustavnom transferu znanja unutar kompanije.
- U ovoj je godini pokrenut pilot projekt upravljanja internim znanjem kompanije i, u suradnji s Proizvodnjom, izrađen je prvi *e-learning* projekt. Projekt je dio ostvarenja vizije prikupljanja i organiziranja korporativnog znanja u jedinstveni JGL Centar znanja koji će se razvijati u nekoliko faza. Rezultat toga će biti e-učenje, dostupno svima unutar organizacije, kojeg će se kombinirati s praktičnim radom. Time će se osigurati sustavno upravljanje znanjem u svrhu uvođenja novozaposlenih kod internih premještaja, te za kontinuirani razvoj kompetencija.

- Godina 2013. bila je posvećena razvoju metodologije upravljanja kompetencijama s fokusom na ključna znanja i vještine vezane uz konkretno radno mjesto. Pilot projekt je napravljen u suradnji s odjelom Globalnih tržišta i u 2014. planiramo implementirati metodologiju na ostala poslovna područja. Cilj upravljanja ključnim kompetencijama je analizirati, definirati i raspisati objektivne pokazatelje ključnih znanja, vještina i sposobnosti potrebnih za realizaciju odgovornosti i aktivnosti definiranih kroz opis posla. Tek na temeljima kvalitetnih i realnih prosudbi mogu se isplanirati i osigurati ciljani edukativni programi i pojačati kompetencije.
- Spomenuti opisi poslova prvi su korak u definiciji ključnih kompetencija i u 2014. pokrenut će se projekt njihove sustavne revizije. Revizija opisa poslova radit će se na korporativnom nivou, prvenstveno temeljem analize radnih procesa, a na nju se nastavlja raspis kompetencija za svako radno mjesto te procjena zaposlenika i vrednovanje radnih mjesta. Projekt je sveobuhvatan, ima nekoliko faza koje prvo podrazumijevaju fokus na poslovna područja vezana uz realizaciju i isporuku proizvoda a potom i na ona korporativne podrške. Očekivano trajanje projekta je do polovice 2015.
- Početkom 2014. pokrenut je HR Help-desk sustav za optimizirano i efikasnije upravljanje podrškom prema zaposlenicima iz domene HR-a, ali i za informiranje zaposlenika o najvažnijim promjenama i informacijama iz područja HR-a. Cilj je osigurati kvalitetniji i pravovremeni pristup svim važnim informacijama za zaposlenike.
- Godina 2013. završila se s odrađenom pripremom za kaskadiranje ciljeva i postavljanje ugovora o učinku u 2014. koja podrazumijeva sustavni i transparentni pregled vršnih fokusa i ciljeva organizacije te njihovo kaskadiranje na niže razine i prethodit će postavljanju ciljeva kroz HR.net. Ovaj pristup osigurat će veću integraciju u pojedinačnim fokusima za predstojeću operativnu godinu, bolju međudjelnu organizaciju, a time i snagu u realizaciji korporativnih ciljeva.

ANALIZA ZAPOSLENIH

Ukupan broj zaposlenika 31. prosinca 2013. bio je 660.

Od tog broja, 383 zaposlenika radilo je u Hrvatskoj (HR), 161 u Rusiji (RU), 60 u Ukrajini (UA), 39 u Kazahstanu (KZ) te 17 u regiji Jugoistočne Europe (Bosna i Hercegovina, Srbija, Makedonija, Kosovo).

Broj zaposlenika na osnovi stvarnih sati rada 31. prosinca 2013. bio je 639.

Dva najveća tržišta s obzirom na broj zaposlenika su Hrvatska (koja uključuje operacije Matice) i Rusija. Trend intenzivnog zapošljavanja iz prethodnih razdoblja nastavljen je i tijekom 2013. U usporedbi s prošlom godinom, tijekom 2013. ukupno je zaposleno 58 novih zaposlenika, što je rast od 9%.

Od ukupnog broja zaposlenika 70,90% čine žene, dok je 29,10% muškaraca. Postotak visokoobrazovanih u JGL-u je 70%, dok je prosječna dob zaposlenika 37 godina. Od ukupnog broja zaposlenih, 594 zaposlenika radi na neodređeno, dok njih 66 ima ugovor na određeno radno vrijeme (za usporedbu, dana 31.12.2012. u tvrtki je 573 radnika radilo na neodređeno, a njih 29 na određeno radno vrijeme). S obzirom da se u dijelu društvenih pokazatelja, podaci vezani uz radne ugovore, dob, spol, edukaciju i sl. na razini cijele tvrtke (ne samo Matice) prate od 2012. godine, usporedivost se može pratiti u odnosu na ta dva izvještajna razdoblja.

Broj zaposlenika u 2012. i 2013. godini

	HR	BiH	SRB	MK	RKS	RU	KZ	UA	UKUPNO
2012.	340	8	3	3	1	161	32	55	602
2013.	383	7	4	5	1	161	39	60	660

71%
ŽENA

70%
VSS

37
GODINA

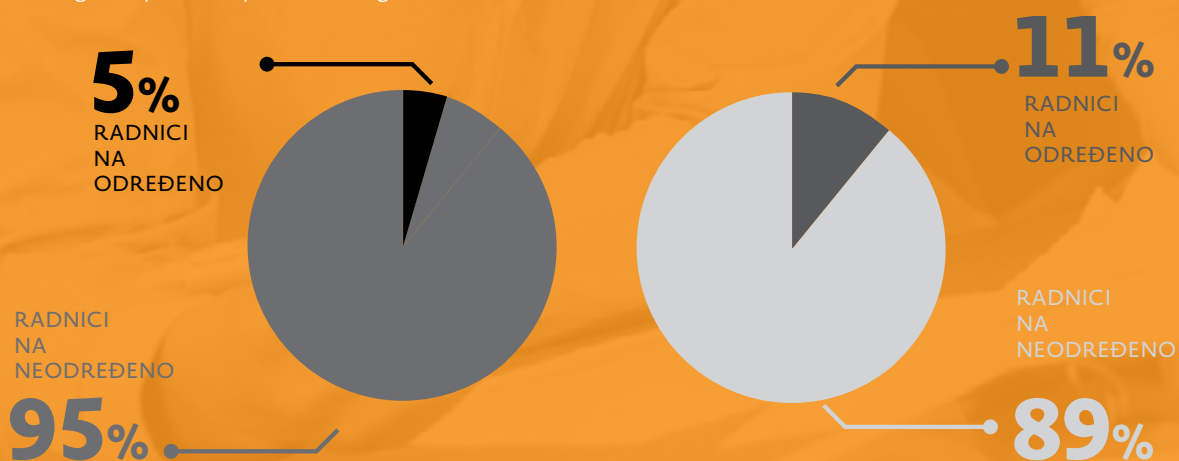
Pregled zaposlenika u 2012. i 2013. godini prema spolu i stručnoj spremi

	2012.	2012.	2013.	2013.
	ŽENE	MUŠKARCI	ŽENE	MUŠKARCI
MR.SPEC.	9	2	9	2
DR.SC.	4	0	4	0
VSS	275	113	315	119
MR	4	1	4	1
VŠŠ	14	8	14	6
SSS	90	51	95	56
VKV	1	2	2	2
KV	4	2	4	3
NSS	14	0	14	0
PK	1	0	1	0
NK	1	1	1	1
UKUPNO	422	180	468	192

Pregled zaposlenika u 2012. i 2013. godini prema dobi

	2012.	2012.	2013.	2013.
	ŽENE	MUŠKARCI	ŽENE	MUŠKARCI
0-24	7	5	11	13
25-29	60	36	83	42
30-34	93	46	102	41
35-39	92	39	93	42
40-44	74	22	79	24
45-49	47	14	51	13
50-54	23	8	24	7
55>	26	10	25	10
UKUPNO	422	180	468	192

Pregled zaposlenika prema vrsti ugovora u 2012. i 2013.

Struktura i broj menadžmenta u 2012. i 2013.

Razina	2012.	2013.
Viši	15	20
Srednji	14	14
Niži	18	27
UKUPNO	47	61

Broj žena u na vodećim pozicijama po obitelji posla

Obitelji posla	Broj žena	Ukupan broj zaposlenih
Korporativna rješenja	29	75
Marketinške propozicije	6	28
Operativna realizacija proizvoda	11	87
Poslovne usluge	13	161
Upravljanje klijentima	35	255
Razvojna realizacija proizvoda	5	33
Strateški menadžment	12	21
UKUPNO	111	660

Izvršni odbor tvrtke (bez direktora društva) ima 5 članova od kojih:

- 2 žene (mr.spec, u dobi od od 51 do 56 godina)
- 3 muškarca (VSS, u dobi od od 41 do 46 godina)

Strateški odbor tvrtke ima 15 članova od kojih:

- 10 žena (5 VSS, 1 mr., 1 mr.sci. i 2 mr.spec. u dobi od 31 do 46 godina)
- 5 muškaraca (2 SSS, 1 VŠS, 1 mr.spec. i 1 mr.sci. u dobi od 40 do 54 godina)

FLUKTUACIJA

Zbog zakonskih obaveza, fluktuacija i bolovanje prate se na mjesečnoj bazi, no kvalitativno se rade analize na polugodišnjoj i najčešće godišnjoj bazi (po grupama, odjelima, hijerarhiji). Prati se trend iz perioda u period i po različitim grupama zaposlenika (hijerarhijski, po odjelima i sl.).

Ukupna fluktuacija na razini JGL-a za 2013. godinu iznosi 11%.

Postotak fluktuacije u 2012. i 2013. godini

	HR	BiH	SRB	MK	RU	KZ	UA
2012.	3%	75%	0%	0%	16%	15%	38%
2013.	3%	0%	0%	0%	5%	2%	1%

Povećana fluktuacija tijekom 2012. i 2013. zabilježena je na ruskom tržištu i to ponajviše zbog ulaska konkurenta Stade akvizicijom Aqualora (našeg lokalnog konkurenta) i strategije ubrzanog širenja njihovih prodajnih operacija kroz zapošljavanje velikog broja medicinskih predstavnika s kompenzacijskim paketom visoko iznad prosjeka tržišta. Naša strategija prodajnih operacija je u novom kontekstu revidirana i politika plaća za 2014. se u tim okvirima izmjenila; krenuli smo u popunjavanje upražnjenih, ali i dodatnu akviziciju novih 25 medicinskih predstavnika.

REGRUTIRANJE I SELEKCIJA

Dio područja Regrutiranje i selekcija obuhvaća informacije o izradi, strukturi i provođenju plana zapošljavanja, načinu provođenja potrage za kadrovima, o procesu selekcije, zaštiti privatnosti kandidata, izbjegavanju bilo kakvih oblika diskriminacije u procesu, regrutacijskim kanalima, informiranju kandidata o tijeku i rezultatima natječaja, mogućnostima slanja otvorenih molbi te postojanju relevantnih informacija na mrežnim stranicama tvrtke. Proces u nadležnosti ovog područja završava sa završenim planom uvođenja svakog novozaposlenog te potvrde ispunjavanja probnog roka i postizanja samostalnosti u radu.

Odabir kandidata prilagođava se posebno za svaku poziciju - plan zapošljavanja je polazišni dokument (neplanirana zapošljavanja dodatno se evidentiraju kroz plan; najčešće su to zamjene za porodiljne, rjeđe za dugotrajna bolovanja ili odlaske zaposlenika).

U dogovoru s direktno nadređenim definiraju se kanali regrutacije (interni natječaj, interna baza otvorenih zamolbi, natječaj, *headhunter*, stručno osposobljavanje, agencija, student servis), postavljaju se rokovi za cijeli proces i definira očekivani datum početka rada.

AKTIVNOSTI U IZVJEŠTAJNOM RAZDOBLJU

HR Matice tijekom 2013. dodatno je preuzeo direktnu uključenost u proces planiranja i provođenja selekcije na ostalim tržištima (JIE, CIS, USA).

Proces regrutacije je unaprijeđen kroz projekte suradnje s fakultetima u zemlji i inozemstvu, održavanje predavanja u sklopu kolegija na kojima su studenti imali priliku upoznati se s mogućnostima angažmana i razvoja karijere u JGL-u, ali i kroz vježbe pisanja životopisa i sudjelovanja u selekcijskom procesu.

Interni natječaji dodatno su osnaženi u 2013. i određene pozicije nisu popunjavane kroz vanjske kanale, već je prednost dana internim zaposlenicima. Proces selekcije prati se kroz HR.net i dodatno usklađuje s planom zapošljavanja (u vremenskom i budžetnom smislu).

U 2013. centraliziran je proces upravljanja angažmanom studenata i učenika (rad, praksa, izrada seminarskih i diplomskih) na HR odjel i izrađena je službena procedura sa standardiziranim procesom te pravima i odgovornostima. Postavljen je sustav planiranja i praćenja provedbe prakse za studente Biotehnologije s kojima je potpisan ugovor o suradnji. Izrađen je program, ispiti i evidencija rezultata studenata koji se ugrađuju u bazu preporuka za daljnje angažmane u JGL-u, a fakultetu su dodatni input za praćenje uspješnosti studenata.

Program SPOJ zaposlenici „spojevci“ predstavili su studentima u Hrvatskoj i u Španjolskoj. Regrutacijski procesi unaprijeđeni su bazama procjene studenata i učenika koji su ušli u neku vrstu angažmana s JGL-om i za koje voditelji daju povratnu informaciju i preporuke.

The image is a screenshot of the JGL website. At the top left is the JGL logo with the tagline 'Nisi taj koji si daju'. Below the logo is a navigation menu with links: 'O JGL', 'PROIZVODI', 'ZAJEDNICA I JGL', 'LJUDSKI RESURSI', 'NOVOSTI I MEDIJ', and 'TKO STE VI'. A search bar is located to the right of the logo. The main content area features a section titled 'Pronađite karijeru u JGL-u' with a sub-heading 'Poboljšajte karijeru u JGL-u'. The text below the heading reads: 'JGL nudi široki raspon mogućnosti za početak ili nadogradnju ponajprije farmaceutske karijere, bilo da se radi o područjima istraživanja, razvoja, tehnologije, marketinga ili prodaje.' Below the text is a photograph of three people (two men and one woman) in a professional setting, looking at a tablet. At the bottom of the page, there is a small line of text: 'Našim vam željama da postanete dio našeg tima. Pošaljite nam prijavu da obavimo razgovor i obavimo zajednički posao s vama i našim timom.'

NE POSTOJANJE DISKRIMINACIJE U PROCESU REGRUTIRANJA I SELEKCIJE

Za primanje i rješavanje pritužbi radnika vezanih uz zaštitu dostojanstva imenovana su dva radna mjesta i nositelji su određeni odlukom Uprave - Direktor upravljanja ljudskim resursima i Voditelj HR Operacija.

Također, postavljeni su zakonom određeni dokumenti kojima se potiče suzbijanje diskriminacije i raznolikost na radnom mjestu (unutar Pravilnika o radu JGL-a):

- Zaštita zdravlja i privatnosti radnika;
- Postupak i mjere za zaštitu dostojanstva radnika.

Turtka njeguje koncept otvorenih vrata i zaposlenici imaju naviku konzultiranja i savjetovanja po pitanju diskriminatornog ponašanja.

Odgovorne osobe su, kroz razne seminare, dobile edukaciju o poštivanju raznolikosti i sprečavanju diskriminacije na radnom mjestu.

Uz to, u 2013. bilo je nekoliko zapošljavanja različitih nacionalnosti koje su se s obiteljima preselile u Rijeku i za koje je JGL osigurao cijelu logistiku i pomoć u preseljenju i integraciji. Interes za regrutacijom u Srbiji, Sloveniji i BiH došao je od strane samih voditelja i članova odjela.

U oglasima i natječajima i dalje potičemo iste prakse jednakih mogućnosti zapošljavanja po spolu, nacionalnosti, dobi i ostalim pripadnostima.

Od ostalih inicijativa u domeni poticaja ne diskriminacije u radnom okruženju, JGL je otvoren i za prilagodbu rada na skraćeno radno vrijeme, pa je u 2013. takav pristup omogućen dvjema djelatnicama koje su iz obiteljskih razloga imale takvu potrebu.

U 2013. omogućen je i neplaćeni dopust u trajanju od tri mjeseca magistri farmacije koja je pokušala upis na doktorski studij u inozemstvu za koji je trebala pripremu. Djelatnici je osigurana mogućnost povratka ukoliko ne upiše doktorat.

U izlaznom interviuu pitanja o dostoianiu diskriminaciiie ne postavliaiu se na direktan način.

ZAŠTITA PODATAKA DOBIVENIH U PROCESU REGRUTIRANJA I SELEKCIJE

Isključivo Odjel ljudskih resursa ima pristup podacima dobivenim u procesu regrutiranja i selekcije. Uvođenjem novog modula svi podaci zainteresiranih kandidata pohranjuju se u bazi HR.net programa te postoje dva administratora koji imaju uvid u informacije, raspoređivanje i korištenje istih.

Svi kandidati se informiraju u svim fazama regrutacije i selekcije, ovisno o fazi u kojoj se nađu. Interni kandidati kontaktiraju se usmeno u svim fazama selekcije, dok se svi ostali usmeno kontaktiraju o svom statusu u natječaju samo u finalnom krugu gdje dobivaju povratnu informaciju.

PRIMJENA SUSTAVA PROCJENE RADNE USPJEŠNOSTI

Umreženost sustava upravljanja ukupnim učinkom i dalje se sastoji od istih elemenata (procjena u odnosu na zahtjeve radnog mjesta, u odnosu na postavljene ciljeve -korporativne, individualne i razvojne) koji nose varijabilni dio plaće, u odnosu na specijalne zadatke tijekom godine i u odnosu na kompetencije. Cilj je unaprijediti sustav upravljanja ciljevima i osigurati sustav mjerenja kompetencija na razinu svakog radnog mjesta (što će obuhvaćati projekt 2014.-2015.), čime će se dobiti kvalitetnija procjena svakog zaposlenika u matrici ukupnog učinka i procjeni potencijala a što je osnova za upravljanje karijerom, postavljanje PIP-a i upravljanje talentima/*low performerima*.

PRIMJENA SUSTAVA PROCJENE RADNE USPJEŠNOSTI

I dalje je 100% zaposlenika obuhvaćeno procjenom učinka i mogućnošću ostvarenja varijabilnog dijela plaće. Isti postotak je arhiviranih procesa s tim da su u HR.net praćenje uključeni svi koji imaju obračun plaće u Hrvatskoj.

Također, 100% menadžera educirano je za provođenje sustava procjene radne uspješnosti, edukacije su kontinuirane za nove menadžere, a uključeni su i u razvoj sustava tako da se na taj način kreira podjela znanja i osnaživanje alata. Dinamika provođenja analize je ista kao i do sada (mjesečno za Proizvodnju i dva puta godišnje za ostatak sustava).

Nakon svake procjene rade se inicijative ili za unapređenje procesa ili služe kao input za usklađenja. Upravo zahvaljujući analizama HR-a ukazana je potreba za većom integracijom i sustavnim kaskadiranjem ciljeva koje trenutno ne omogućava HR.net aplikacija. Nakon odrađenih radionica za proces postavljanja ciljeva u 2014., radit će se na unapređenju aplikativne podrške.

Prosječna neto plaća zaposlenika u 2012. i 2013. godini

	2012.	2013.
Plaća bez bonusa	12.687,78 HRK	13.416,34 HRK
Plaća s bonusom	14.048,47 HRK	15.831,93 HRK
Plaća žena bez bonusa	12.941,54 HRK	13.537,09 HRK
Plaća žena s bonusom	14.329,44 HRK	15.974,42 HRK

POVEZANOST SUSTAVA PROCJENE RADNE USPJEŠNOSTI S NAGRAĐIVANJEM

I dalje je 100% zaposlenika obuhvaćeno mogućnošću realizacije varijabilnog dijela plaće kroz realizaciju ciljeva iz ugovora o učinku koje može pratiti na mjesečnoj, kvartalnoj, polugodišnjoj i godišnjoj razini (ovisno o kategoriji cilja i KPI-evima).

U 2013. osigurani su preduvjeti za integraciju tržišta s ključnim KPI-evima Matice za 2014. čime je postignuta cjelovita usklađenost s tržištem CIS-a koje je do sada imalo drugačiji proces upravljanja učinkom.

NENOVČANI I OSTALI SPECIFIČNI NOVČANI NAČINI NAGRAĐIVANJA

Postoji niz nenovčanih načina nagrađivanja zaposlenika:

- dodatno zdravstveno osiguranje;
- stimulacija uplata u III. mirovinski fond;
- popusti i povlastice na širok raspon usluga i proizvoda;
- kolektivno Euroherc osiguranje od poljedica nezgode (pokriće za vrijeme 24 sata);
- rođendanski pokloni za svakog djelatnika;
- poklon za Božić za svako dijete do 15. godine;
- poklon za Uskrs za svakog djelatnika; božićnica i regres; jubilarne nagrade i sl.

Od prošlog izvještajnog razdoblja, uvedena je novčana naknada za svako novorođeno dijete svakog od zaposlenika u Hrvatskoj (u okviru zakonske mogućnosti neoporezivog nagrađivanja). U paket novih menadžera gdje se podrazumijeva preseljenje ili tjedni boravak u Rijeci, osiguran je fleksibilni dio u okviru financijskog paketa u vidu participacije ili potpunog preuzimanja troškova stanovanja (na određeni rok), podrška u preseljenju, pronalasku škole ili vrtića za djecu i sl.

Cilj je izgraditi sustav *cafeterie* koji će zaposlenicima nuditi različite pakete nagrađivanja sukladno njihovom životnom stilu, potrebama i prioritetima.

EDUKACIJE I USAVRŠAVANJE

Ukupni trošak edukacija na razini cijelog JGL-a iznosi 3.500.000 kuna za 2013. godinu.

Pregled sati edukacija i financijskih ulaganja u 2012. i 2013. godini

	2012.	2013.
Ukupno HRK	5.056.800	3.500.000
HRK po zaposleniku	8.400	5.503

Pristup u planiranju potreba i izradi godišnjeg plana edukacija integrirao je sve novine iz 2012. i za plan 2014. uvedena je centralizacija planiranja na HR svih edukacija na razini Matice čime se nastavlja fokus iz 2012. na ciljne razvojne programe po kritičnim i ključnim funkcijama.

Plan troškova podrazumijeva kotizaciju i trošak obrazovanja, dnevnice, smještaj i put vezan uz edukaciju. Odobreni budžeti su se kroz sustav upravljanja troškovima spustili na razine odjela i njima dalje upravljaju menadžeri. HR vršno prati realizaciju plana i budžeta.

Cilj je bio osigurati fokus na razvoj ključnih znanja i osigurati da glavnina ukupnog budžeta za 2014. primarno osigura razvojne alate i kanale koji će biti u službi podizanja ključnih znanja. Određeni dio budžeta također centralno vođen od strane HR-a bit će dodjeljen za nastavak učenja engleskog i ruskog jezika. Dodatni budžet je osiguran za projekt usmjeren na *leadership* i menadžment vještine, te *core* znanja iz područja upravljanja ljudskim resursima.

Uvedeni su *coaching* programi na engleskom jeziku koje određeni menadžeri imaju u svojim razvojnim ciljevima i izgrađen je sustav dokumentiranog praćenja kroz postavljanje *coaching* ugovora i njegove isporuke/realizacije. Šest menadžera je u 2013. bilo uključeno u ovaj vid razvoja.

Dodatno su razvijeni mentorski programi, ojačan je proces uvođenja u posao i kreiran proces procjene pripravnika temeljem koje se potvrđuje spremnost za preuzimanjem određenih pozicija.

Fokus na neki od oblika razvoja i usavršavanja dodatno je potaknut kroz promicanje upravljanja karijerom tako da su se svi razvojni ciljevi unutar ugovora o učinku bazirali na jednom od razvojnih modela: učenje kroz posao, mentoring/coaching ili konkretna edukacija/trening baziran na specifičnoj kompetencijskoj potrebi.

U tom okviru, 98% zaposlenika je prošlo neki oblik usavršavanja. Ostali (2%) koji nisu prošli neki od oblika usavršavanja, nisu bili radno aktivni kroz većinski dio 2013. godine.

PONUĐA EDUKACIJSKIH PROGRAMA U 2013.

Oснаžena je interna podjela znanja kroz imenovanje različitih multidisciplinarnih timova koji kroz aktivnu izmjenu znanja i iskustva primjenjuju ista u rješavanju određenih poslovnih tematika (primjer „tim za popravke“ koji ujedinjava 6 različitih poslovnih područja čiji predstavnici rade na slučajevima rješavanja pitanja kvalitete proizvoda i time preveniraju i korigiraju potencijalne situacije bilo u proizvodnom, laboratorijskom, sirovinskom ili razvojnom dijelu procesa).

Otvorena je i mogućnost sudjelovanja na internim auditima u ulozi „observatora“. Svaki zaposlenik se može kandidirati i kroz taj proces ulazi u bolje razumijevanje drugog poslovnog područja, usvaja nove vještine i dobiva mogućnost certifikacije za internog auditora. Svake godine osigurava se od 3-5 stipendija za postdiplomske, doktorske ili specijalističke studije s fokusom na potrebe posla i interese zaposlenika te dodatno jedan MBA program za menadžere.

INTERNA KOMUNIKACIJA

Kanali interne komunikacije su: web, e-pošta, javne mape (engl. *public folderi*), Newsletter (elektronički, šalje se svaki mjesec), radionice, kava s Odjelom ljudskih resursa i sl.

Newsletter obrađuje razne aktualne teme, od informativnog karaktera do zabavnog. Kroz desetak različitih rubrika, jednom mjesečno donosi detaljan i informativan pregled prošlih, aktualnih i budućih zbivanja na razini tvrtke. Uz informativan sadržaj o novim proizvodima, tržištima, certifikatima, značajnim investicijama, projektima i uspjesima, objavljuju se i organizacijske informacije, izvještava o edukacijama, povlasticama, novim zaposlenicima, a kontinuirano se prilažu i zanimljive medijske objave, svjedočenja kupaca, sponzorsko-donatorske akcije te mali korporativni kalendar koji najavljuje predstojeće događaje.

Na periodičnoj razini, interne informacije distribuiraju se i uz pomoć cirkularne poruke e-pošte

JGL Obavijesti koju zaprimaju svi zaposlenici s registriranim računom za e-poštu (85%), dok se ostalima objavljeno prilaže na oglasne ploče. Kako bi vijesti na oglasnim pločama zaintrigirale zaposlenike, iste su gotovo uvijek vizualno oblikovane u skladu s korporativnim vizualom. Stalno aktivni su i frekventno posjećivani tzv. *public folderi* (čija se posjećenost prati) te korporativne mrežne stranice tvrtke na kojima se ažurno objavljuje veliki dio onoga što se zbiva unutar i izvan tvrtke.

Svi zaposlenici znaju da se mogu obratiti Odjelu korporativnih komunikacija i/ili Ljudskih resursa ako naiđu na komunikacijsku prepreku ili im je potrebna pomoć pri odabiru komunikacijskog kanala/prenošenju informacija/jasnijem i preciznijem izražavanju poruka sustavu.

KANALI KOMUNIKACIJE

Kanal komunikacije	Redovito / rijetko korištenje
Kolegiji (službeni interni sastanci na redovitoj osnovi)	Redovito (dnevno), 80% (fokusan broj tematskih sastanaka i timova koji sudjeluju)
Manje unaprijed određeni sastanci	Redovito (dnevno), 40%
Oglasne ploče	Redovito (dnevno), 100%
E-mail sa službene adrese svim zaposlenicima (npr. HR-a)	Redovito (mjesečno), 100%
E-mail općenito	Redovito (dnevno), 90%
Telefonska linija (i VPN) s javno objavljenim i dostupnim internim telefonskim imenikom	Redovito (dnevno), 100%
Interno glasilo (elektroničko i/ili tiskano)	Redovito (mjesečno), 100%
Redoviti skup zaposlenika (minimum zadnje 2 godine)	Redovito (jednom godišnje), 90%
Ostale vrste obraćanja predsjednika uprave/direktora zaposlenicima	Rijetko (jednom do dva puta godišnje), 90% zadnje 2 godine)
Mrežne stranice	Redovito
Interne mrežne stanice (intranet)	Ne postoji, priprema lansiranja HR Help-deska
Postojanje zajedničkih foldera na serveru (share) s različitim pristupnim pravima	Redovito
Video konferencije	Redovito (tjedno), 50%
Conference call	Redovito (tjedno), 70%
Okružnice	Redovito (mjesečno), 40%
Brošura o organizaciji i njenim proizvodima	Redovito (mjesečno), 100%
Poster	Redovito (mjesečno), 100%
Kartice i sl.	Redovito (mjesečno), 100%
Ankete	Redovito (mjesečno), 100%
Godišnji razgovori / razgovori vezani uz radnu uspješnost	Redovito (dva puta godišnje/tjedno za proizvodnju), 100%
Team building aktivnosti	Redovito (godišnje), 80%
Osiguran prostor za zajednički ručak bar dijela zaposlenika istovremeno (npr. Kuhinje, menze i sl.)	Redovito, 80%
Orijentacijski program	Redovito, 90%
Ostalo (navesti, npr. Lista često korištenih kratica, istaknutost organizacijske sheme)	Tzv. WIG sastanci u sklopu 4D alata – tjedno 50%

ISPITIVANJE STAVOVA ZAPOSLENIKA

Svake godine se radi istraživanje organizacijske klime i zadovoljstva poslom i angažiranosti. Ispitivanje za razdoblje 2011., 2012. i 2013. godine rađeno je globalno tako da su se rezultati mogli uspoređivati. U najsvježijem za 2013. godinu bilo je obuhvaćeno 100% zaposlenika. Upitnik je ispunilo ukupno 718 zaposlenika JGL-a, što čini 81% zaposlenih (Matica, CIS, JIE). Prema dosadašnjoj praksi, akcijski plan za 2013. će se definirati u 2014. na nivou cijelog upravljačkog tima tvrtke, a nakon toga HR radi pripremu komunikacije sa svim menadžerima u hijerarhiji tako da je komunikacija prema zaposlenicima osigurana na nivou svakog odjela u navedenom sastavu.

Novitet u izvještajnom razdoblju je uključivanje zaposlenika ZU Pablo, kao i dodatno izrađena analiza za *leadership* skupine menadžmenta s fokusom na kulturu i *roll modelling*.

RAZDOBLJE U KOJEM SE UNAPRIJED OBAVJEŠTAVA O ZNAČAJNIM PROMJENAMA

Organizacijske promjene koje su rezultat prilagodbe poslovnim zahtjevima rade se u sklopu strateškog kalendara i potvrde organizacije od strane Uprave za izradu operativnog plana za narednu godinu. Zaposlenici se o promjenama obavještavaju najmanje mjesec dana unaprijed.

SUGESTIJE ZAPOSLENIKA

U sklopu promicanja davanja komentara i sugestija kroz postavljanje i realizaciju akcijskog plana temeljem istraživanja klime i zadovoljstva, postignut je efekt kroz izrazito velik broj sugestija u kvalitativnim odgovorima a temeljem kojih je pripremljena prezentacija za upravljački tim kako bi iste uključili u novi akcijski plan za 2014.

ORIJENTACIJSKI PROGRAM ZA NOVE ZAPOSLENIKE

Unaprijeđen je službeni program kroz dorade u procedurama i procesu uvođenja, izrađeni su upitnici za procjenu mentora i realizacije plana uvođenja te *follow up* sastanke s HR-om. HR tim se dodatno podijelio po poslovnim područjima i na taj način osigurao kvalitetniju podršku poslovnoj strani i vođenju procesa strukturirane mjesečne edukacija za novozaposlene. Plan uvođenja radi se i za zaposlenike koji se vraćaju s porodiljnih dopusta.

BRIGA O SIGURNOSTI I ZDRAVLJU ZAPOSLENIKA U JGL-u

Zaštita zdravlja i sigurnost zaposlenika na radnom mjestu važan je prioritet JGL-a. Obveza je svakoga promicati napore JGL-a u provedbi operacija na siguran način. Odgovornost spram zaposlenika zahtijeva primjenu najboljih mogućih mjera u prevenciji nezgoda, a odnosi se na: tehničko planiranje radnih mjesta, opremu i procese; upravljanje sigurnošću i osobno ponašanje na radnim mjestima. Svi su dužni kontinuirano voditi računa o sigurnosti na radu.

U smjeru JGL-ove misije „unapređenje kvalitete života kroz brigu o zdravlju“ djeluju službe Zaštita na radu (ZNR) i Zaštita od požara (ZOP). Kako je preduvjet za ostvarenje toga cilja siguran rad, kao i sigurno radno okruženje, u 2013. godini poduzete su brojne mjere kao i implementacija već postojećeg stanja sigurnosti na radu. Nabava novih strojeva i uređaja jedan je od važnih iskoraka u unapređenju sigurnosti i brige za zaposlenike JGL-a tijekom 2013.

Briga o zdravlju i sigurnosti zaposlenika provodi se u skladu s nizom heteronomnih zakonskih odredaba kao i autonomnih akata koje je JGL propisao s ciljem poboljšanja i napretka u smislu sigurnosti na radu i zaštiti od požara, kao i očuvanju okoliša.

JGL je kroz redovita godišnja izvješća nadležnim tijelima (Državni inspektorat zaštite na radu, Agencija za zaštitu okoliša, Državni zavod za statistiku i dr.) prikazao stvarno stanje kroz koje se vidi napredak u odnosu na 2012.

U interesu sprečavanja ozljeda na radu, profesionalnih bolesti ili bilo koje druge bolesti u vezi s radom, kao i otklanjanja potencijalnih opasnosti na radnim mjestima, obavljeno je niz ispitivanja i edukacija:

- **Osposobljavanje za rad na siguran način**

Kontinuirano se vrši provjera znanja iz područja sigurnosti na radu kod svih zaposlenika. U 2013. godini educirano je 34 novih zaposlenika teoretski i praktično za rad na siguran način i 45 za zaštitu od požara. Uz stručnu pomoć službe ZNR i ZOP ovlaštenici poslodavca (voditelji odjela) za provođenje mjera zaštite na radu upoznali su ostale zaposlenike o eventualnim opasnostima i štetnostima kao i preventivnim mjerama kojima se otklanjaju, odnosno dovode na najmanju moguću mjeru. Novi zaposlenici prije dolaska na radno mjesto prolaze inicijalno upoznavanje iz zaštite na radu kroz GMP program. Drugi korak upoznavanja s potencijalnim opasnostima i radom na siguran način obrađen je u sklopu GMP 1. Završni dio osposobljavanja iz područja zaštite na radu, a ujedno i zakonski propisan, je edukacija po programu odobrenom od Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva koja se sastoji od teoretskog i praktičnog dijela, a provodi ga stručna služba sigurnosti na radu.

Za rukovoditelje je organizirana dodatna izobrazba s ciljem sagledavanja važnosti zaštite zdravlja i sigurnosti na radu.

Aktivnosti Službe zaštite na radu u 2013. godini bile su usmjerene između ostalog i na proširenje autonomnih akata iz područja zaštite na radu, sudjelovanje u radnim skupinama prilikom izgradnje novih i rekonstrukcije postojećih objekata i nabavke novih strojeva i uređaja.

- **Stalni zdravstveni nadzor**

JGL ima ugovorni odnos sa stručnim timom specijaliste medicine rada, uz njihov angažman redovito se prati zdravstveno stanje zaposlenika, kroz prethodne, periodičke i izvanredne liječničke preglede, također i kroz sudjelovanje u izradi procjene opasnosti. JGL je pored liječničkog nadzora specijaliste medicine rada svojim zaposlenicima osigurao i godišnje sistematske preglede preko Basler osiguranja.

- **Briga o sredstvima rada**

U 2013. godini izvršena su sva potrebna ispitivanja strojeva i uređaja s povećanim opasnostima, ispitivane su električne instalacije, izvršeno je ispitivanje radnog okoliša (buka, vibracija, rasvjeta, mikroklimatski uvjeti), izvršena su sva ispitivanja iz područja zaštite od požara.

- **Interni i eksterni nadzor**

Redovitim unutarnjim nadzorom smo pratili stanje zaštite na radu i otklanjali eventualne nepravilnosti u svrhu sprječavanja neželjenih događaja. U 2013. godini obavljeno je niz ciljanih i potpunih nadzora, tamo gdje su uočeni propusti dane su upute i rokovi za otklanjanje.

- **Zaštita od požara i eksplozija**

Pored uobičajenih redovnih (tromjesečnih) i periodičkih (godišnjih) pregleda vatrogasne opreme, JGL je u 2013. godini organizirao vatrogasnu vježbu prema postojećem SOP-u, kao i edukaciju novozaposlenih iz protupožarne zaštite od požara u suradnji s vatrogasnom postajom Vežica.

STANJE ZAŠTITE NA RADU U JGL-u

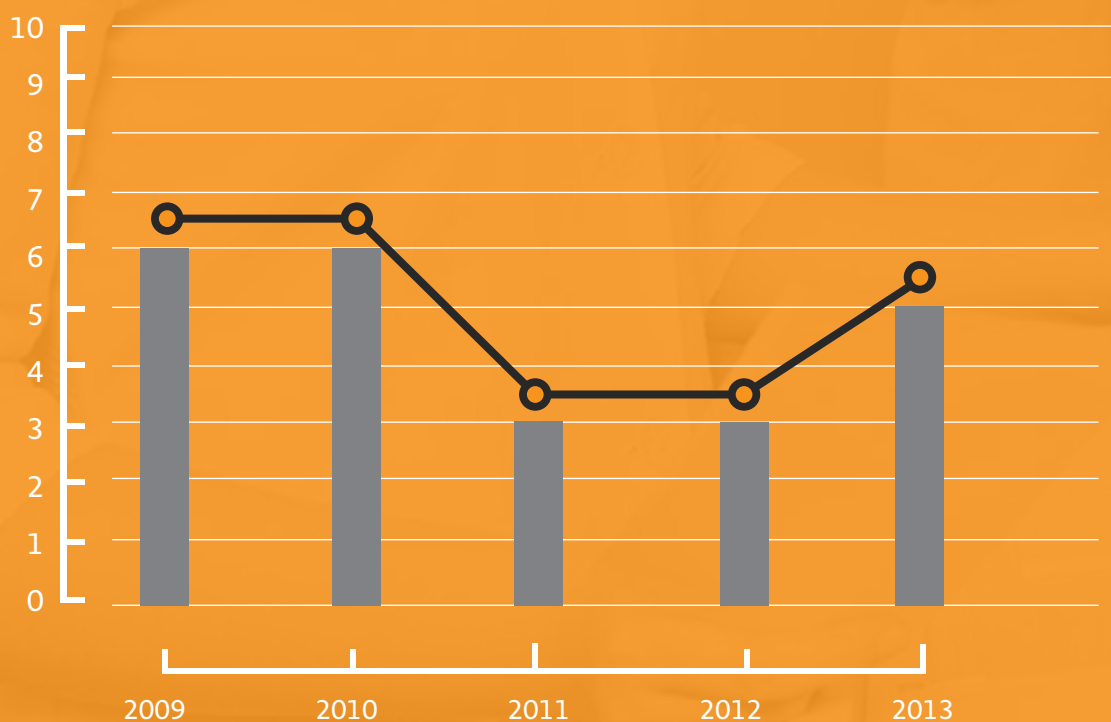
Stanje zaštite na radu najbolje možemo promatrati kroz statističke podatke o ozljedama na radu, profesionalnim bolestima i bolestima u svezi rada. Situacije u 2013. godini u odnosu na proteklih pet godina je prikazana kroz tablični i grafički prikaz:

U razdoblju zadnjih pet godina (2009. – 2013.) registrirane su ukupno 23 ozljede na radu. U zadnjih pet godina djelatnosti tvrtke nije registriran niti jedan slučaj profesionalnog oboljenja.

- **Analiza svih ozljeda na radu**

U grafikonu je dan prikaz učestalosti svih evidentiranih ozljeda po godini događanja. Prikazane su ozljede nastale na mjestu rada i izvan stalnog mjesta rada kao što su ozljede na putu do mjesta rada i obrnuto.

Grafički prikaz svih ozljeda po godinama nastanka

- Ukupno su registrirane 23 ozljede. Od ukupnog broja u proteklih pet godina 5 ozljeda je registrirano na redovnom putu od mjesta boravka do stalnog radnog mjesta i obratno, a 18 na mjestu obavljanja poslova i radnih zadataka.

	NA MJESTU OBAVLJANJA POSLOVA I RADNIH ZADATAKA	NA REDOVITOM PUTU OD STANA DO MJESTA RADA I OBRATNO	UKUPNO
2009.	6	0	6
2010.	5	1	6
2011.	3	0	3
2012.	2	1	3
2013.	2	3	5

ODGOVORNOST ZA PROIZVOD

ZAŠTITA ZDRAVLJA I SIGURNOSTI POTROŠAČA

Zakonom o lijekovima te Pravilnikom o postupku i davanja odobrenja za stavljanje gotovog lijeka u promet utvrđen je postupak proizvodnje i ispitivanja, potrebne dokumentacije i stavljanja u promet lijekova te način provjere kakvoće za lijekove. Za medicinske proizvode radi se ocjena sukladnosti.

Agencija za lijekove i medicinske proizvode Republike Hrvatske provodi poslove vezane uz izdavanje odobrenja za stavljanje u promet, praćenje nuspojava i nadzor nad lijekovima i medicinskim proizvodima. Kvalitetu lijeka JGL osigurava primjenom EU standarda kvalitete u svim životnim fazama lijeka. Osnovni standardi kvalitete kojih se svaki proizvođač lijeka mora pridržavati zovu se Dobra proizvođačka praksa – DPP (engl. *Good Manufacturing Practice, GMP*) i predstavljaju niz preporuka koje se moraju primjenjivati tijekom razvoja, proizvodnje, kontrole, skladištenja i distribucije lijeka. Za kvalitetu lijeka u prvom redu odgovoran je proizvođač, ali odgovornost za nju snose i ostali sudionici u lancu: veleprodajne, ljekarne, pa i sami pacijenti kroz poštivanje preporuka danih od proizvođača. Praćenje nuspojava i nadzor nad lijekovima provodi se po principima Dobre farmakovigilacijske prakse (*Good Pharmacovigilance Practice*).

Pojam kvalitete u JGL-u nije ograničen samo na strogo udovoljavanje regulatornim zahtjevima, već podrazumijeva duboko usađenu svijest da samo trajnom brigom, etičnošću i primjenom principa stalnog poboljšanja kvalitete možemo spriječiti neželjene događaje u svim poslovnim procesima i svim fazama životnog ciklusa lijeka i pacijentima pružiti djelotvoran, neškodljiv i kvalitetan lijek i sigurnost u primjeni. Informacije prikupljene tijekom razvoja lijekova te postupak provjere pokazatelja o ispravnosti, djelotvornosti i neškodljivosti lijeka tijekom postupka registracije pri regulatornom tijelu prvi su korak u lancu osiguravanja kvalitete lijekova. Nadalje, svi materijali koji se koriste u procesima planiraju se i kontroliraju u svim fazama nabave, procjene kvalitete, proizvodnje, čuvanja i distribucije lijeka. Taj proces započinje razumijevanjem kvalitete procesa kod dobavljača i uključuje formalnu procjenu sustava kvalitete dobavljača kroz redovite i periodične posjete/nadzore dobavljača. Briga o proizvodu nastavlja se i nakon registracije i stavljanja proizvoda na tržište. Sustavno praćenje svih događaja tijekom primjene, kako novih spoznaja iz literature, tako i svih individualnih informacija vezanih uz upotrebu lijeka i mogućih neočekivanih popratnih pojava prijavljenih od pacijenata, JGL-ova je, ne samo regulatorna, već prije svega moralna obveza i predstavlja trajnu brigu u zaštiti pacijenta, njihova zdravlja i sigurnosti.

OBUKA I EDUKACIJA ZAPOSLENIKA U VEZI S ASPEKTIMA ODGOVORNOSTI ZA PROIZVOD

Zdravstvene djelatnike o lijeku mogu usmeno obavještavati stručni suradnici proizvođača, predstavništva proizvođača, odnosno ovlaštenog zastupnika koji imaju visoku stručnu spremu zdravstvenog usmjerenja te osobe educirane osnovnim kliničko-farmakološkim znanjima za područje o kojem obavještavaju.

S obzirom da JGL ima širok portfelj proizvoda koji obuhvaćaju sve registracijske statute, po njima se određuje i sveobuhvatnost edukacije djelatnika u operativnom marketingu i prodaji (direktori, marketing menadžeri, product menadžeri, voditelji stručnih suradnika, suradnici...).

Sam proces edukacije stručnih suradnika za postojeće teme u portfelju te prenošenje znanja u uvođenju novih stručnih suradnika odgovornost je product i marketing menadžera regije JIE. Edukacija započinje pregledom marketinških alata općenito i osnovama marketinga, a nastavlja se razradom po portfelju i ključnim brendovima. Edukacija o portfelju sadrži osnovna znanja iz fiziologije, farmakologije (farmakodinamike i farmakokinetike), zatim znanja o konkurenciji, načinu i cilju promocije te ključnim porukama.

Za lijekove je obvezna i edukacija o farmakovigilanciji koju svake godine organiziraju zaposlenici unutar Odjela medicinskih poslova. Uz marketinške materijale, suradnici pri promociji moraju obvezno imati i SmPC (sažetak karakteristika lijekova) te Obrazac za prijavu nuspojava. Agencija za lijekove (HALMED) ima pravo provjeriti suradnika na terenu ima li propisane materijale. Svaki marketinški letak za lijekove odobrava odjel Medicinskih poslova prije puštanja u tisak. Nakon uvodnog dijela znanja o portfelju slijedi edukacija i iz prodajnih vještina (teorija i praksa) te CRM-a.

OZNAČAVANJE PROIZVODA

U Hrvatskoj je označavanje lijekova regulirano Zakonom o lijekovima. Označavanje lijekova je vrlo slično kao i u Europskoj uniji. Nekoliko osnovnih i zajedničkih (s EU) informacija koje moraju biti navedene na ambalaži lijekova su: zaštićeni naziv lijeka, njegov generički (kemijski) naziv, doza i oblik za primjenu, proizvođač i nositelj odobrenja, broj rješenja Agencije za lijekove i medicinske proizvode te broj proizvodne serije, rok valjanosti lijeka te hrvatski ean kod.

Svaka kutija lijeka sadrži i detaljnu uputu za korisnika (pacijenta) s indikacijama, kontraindikacijama, interakcijama s drugim lijekovima, doziranjem i načinom primjene te mjerama opreza, nuspojavama i postupanju u slučaju eventualnog predoziranja u *patient friendly* obliku, tj. obliku koji je tekstom prilagođen korisniku da ga što jednostavnije prihvati. Dodatna vrijednost tekstovima upute za bolesnika je testiranje čitljivosti upute koje se provodi kako bi uputa koja završi kod korisnika bila što razumljivija za krajnjeg korisnika.

OGLAŠAVANJE

Oglašavanje lijekova i informiranje o njima JGL vrši sukladno Zakonu o lijekovima i medicinskim proizvodima. Promidžba lijekova koji se propisuju na liječnički recept zabranjena je u cijeloj Europi, pa tako i u Hrvatskoj. Oglašavanje prema krajnjem potrošaču (pacijentu) dopušteno je isključivo za lijekove i medicinske proizvode koji se izdaju bez recepta. Prilikom oglašavanja JGL se drži pravila da nije dopušteno ostavljati dojam da lijek jamči uspjeh u liječenju bolesti te da je određeni lijek, odnosno medicinski proizvod, nesumnjivo bolji od drugih lijekova. Također, potrošača se nikad ne upućuje da propisani lijek ili medicinski proizvod zamijeni, već se to ostavlja njegovoj procjeni.

POSTUPAK REKLAMACIJA

Obveza svakog proizvođača lijekova je osigurati pravovremenu i kvalitetnu opskrbu tržišta svim svojim proizvodima. U slučaju odstupanja u kvaliteti proizvoda, JGL poduzima mjere prema interno opisanim procedurama i prema pripadajućim Pravilnicima Republike Hrvatske kako bi na vrijeme obavijestio pacijente, ljekarne, veletrgovine i liječnike o poduzetim mjerama. Sve eventualne prigovore na proizvod, nuspojave ili druge štetne događaje, eventualne reklamacije kupaca, odgovorne osobe u JGL-u (Odjel medicinskih poslova) zaprimaju uz podatke o nazivu proizvoda, dozi, obveznom kontrolnom broju serije proizvoda otisnutom na pakiranju uz razlog reklamacije i proslijeđuju ih u odgovarajući Odjel kako bi se dobili kvalitetni odgovori ili provjerilo naknadnim istraživanjem i analizom je li prigovor opravdan ili nije. Procedura uključuje i povratnu informaciju o poduzetim mjerama krajnjem korisniku u najkraćem mogućem roku. JGL ima na svojoj internetskoj stranici mogućnost prijave reklamacije putem elektroničke pošte, a postoji i telefon za kontakt na koji se mogu zatražiti savjeti i/ili prijaviti reklamacija, a isto tako i zatražiti stručni savjet. U 2013. godini ukupno su prijavljene 32 nuspojave s tržišta na JGL lijekove. Literaturnih nuspojava bilo je ukupno 9, dok je izvješća o nuspojavama ukupno 18.

Radi ulaska RH u EU, način i pravila prijavljivanja nuspojava promijenjeni su - literaturne nuspojave za generičke lijekove više ne moraju prijavljivati na Nadležno tijelo, već samo pratiti. Izvješća se usklađuju s EU regulativom i brojčano će ih biti manje, ali su puno zahtjevnijeg karaktera.

BUĐUĆI RAZVOJ

07

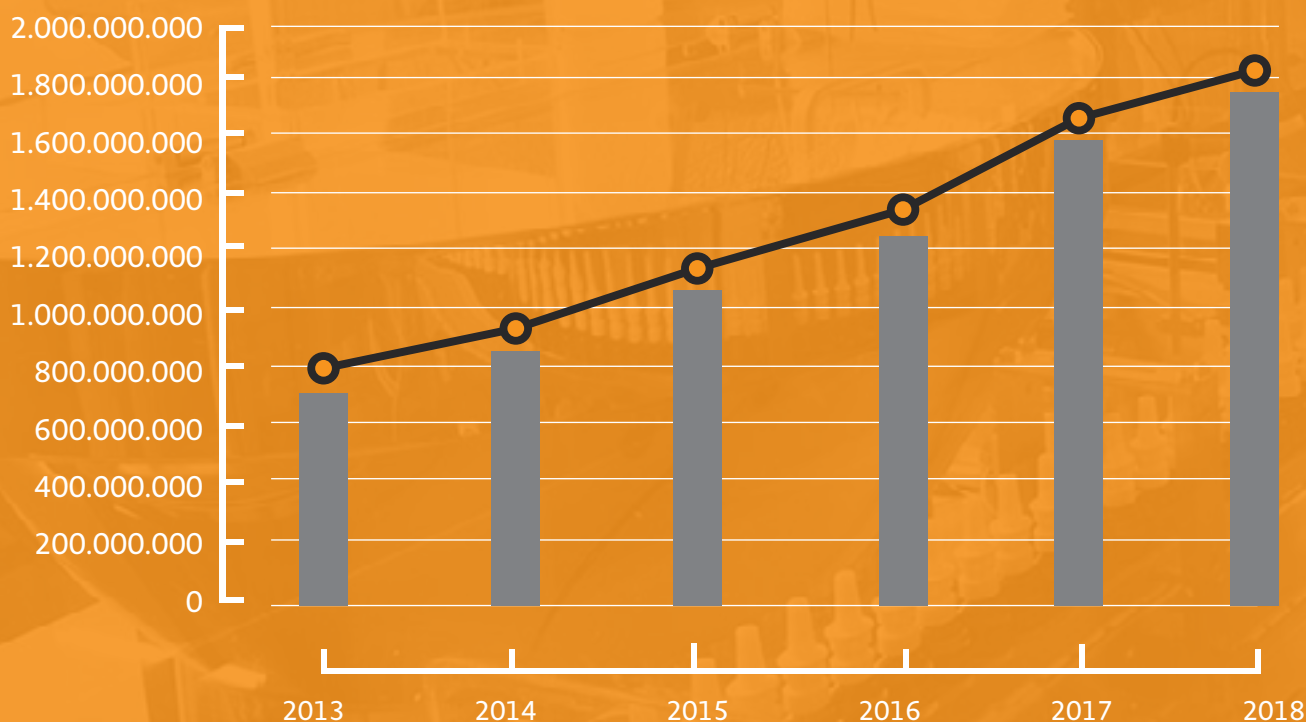
JGL je svoju usmjerenost na zdravlje definirao misijom: „Unapređujemo kvalitetu života kroz brigu o vašem zdravlju“, te vizijom tvrtke prema kojoj JGL sebe vidi kao „internacionalnu farmaceutsku tvrtku orijentiranu na razvoj i proizvodnju lijekova u ciljanim terapijskim područjima s fokusom na osjetila, te želi biti globalni lider u korištenju blagodatni morske vode u svrhu zdravlja.“

U skladu s usvojenom korporativnom vizijom i misijom tvrtke, postavljeni su ciljevi dugoročnog razvoja društva, a na temelju provedenih strateških portfelj analiza, te evaluacija razvojnih projekata vrednovanih po odgovarajućim strateškim i operativnim nivoima. Projekcija prodaje postojećeg i razvojnog portfelja izrađena je na temelju tržišnih baza podataka ciljanih interesnih skupina dok je razvojni portfelj postavljen projektno i evaluiran od strane Odbora za upravljanje portfeljem tvrtke.

U perspektivi do 2018. godine tvrtka planira rast bruto prodaje od 230% u odnosu na realizaciju prodaje 2013., uključivši sva tržišta, kroz sve programe i različite poslovne modele.

Glavne strateške odrednice budućeg razvoja društva su: internacionalizacija, fokusiranost, održivi rast, bliskost s kupcima.

Planirani rast bruto prodaje u razdoblju do 2018. godine

Internacionalizacija

Internacionalizacija poslovanja jedna je od ključnih strateških odrednica JGL-a, bilo putem prodaje vlastitih brendova na inozemna tržišta, bilo putem licenciranja, kao i ostvarivanja prihoda proizvodnjom za treće strane, tj. ugovornom proizvodnjom. Cilj internacionalizacije kao strateškog usmjerenja je veća afirmacija na inozemnim tržištima i smanjenje rizika ovisnosti. Prilikom revizije strategije procijenjeno je da najveći potencijal u tom smislu imaju linije proizvoda Aqua Maris, Meralys i Vizol S, od kojih su se neke već dokazale kao izuzetno uspješni i konkurentni brendovi s vodećom pozicijom na tržištima JIE i CIS. Uz spomenute, za internacionalizaciju je kandidiran još niz proizvoda u portfelju JGL-a koji će dobiti priliku za širenje na međunarodnom tržištu.

Fokusiranost

Fokusiranost kao strateška odrednica podrazumijeva da će JGL jake strane i znanja fokusirati na područja koja otvaraju mogućnost diferencijacije i konkurentne prednosti. Pri tome se prvenstveno misli na razvoj i proizvodnju sterilnih farmaceutskih oblika u indikacijskom području proizvoda za dišne putove, a zatim i na razvoj i proizvodnju oftalmoloških proizvoda, sprejeva i aerosola u kojima JGL ima ključne kompetencije. Portfelj će se izbalansirati na način da se osigura fokusiranost uz istovremeno smanjivanje rizika „ovisnosti“ o samo nekoliko proizvoda na pojedinim tržištima. Rast će se postići vlastitim razvojem brendiranih generika i bezreceptnog programa, kao i suradnjom te strateškim povezivanjem s partnerima u području razvoja, proizvodnje i marketinga. JGL je definirao ključna terapijska područja u kojima vidi priliku za daljnji rast, te se fokusirano radi na širenju portfelja u respiratornom, oftalmološkom, ginekološkom i dermatološkom portfelju, te segmentu probiotika, kao jednom od najbrže rastućih.

Održivi rast

JGL svoju strategiju gradi na elementima balansirano rasta koji neće ugroziti profitabilnost i efikasnost, te na uravnoteženosti između investicija i troškova. Ravnoteža investicija i troškova, uz nešto manju stopu rasta, povećava vjerojatnost održivog i dugoročnog razvoja tvrtke.

Bliskost s kupcima

JGL se profilira kao tvrtka koja u fokus svojih odluka stavlja kupca na prvo mjesto shvaćajući da kupac ima širi spektar potreba i očekivanja od samog proizvoda. Tvrtka se kulturno, organizacijski, kompetencijski, tehnološki i procesno svakodnevno usklađuje i nadograđuje kako bi stvorila preduvjete rješavanja šireg spektra potreba kupaca kroz personaliziranu, proaktivnu uslugu kao dodanu vrijednost isporuke prema kupcu. JGL nastoji biti partner kupcu i njegovo prvo rješenje u poslovnim izazovima. JGL u fokus stavlja slijedeće kupce: krajnjeg potrošača i ljekarnu, liječnike opće prakse, pedijatre, ginekologe, oftalmologe i dermatologe.

PARAMETRI IZVJEŠĆA

08

PROFIL IZVJEŠĆA

Nakon Izvješća o održivom razdoblju za 2012. izdanom u listopadu 2013., ovo je šesto izdanje IOR-a tvrtke JGL koje obuhvaća jednogodišnji izvještajni ciklus, odnosno razdoblje između 1. siječnja 2013. i 31. prosinca 2013. godine. Očekuje se da će Izvješće koristiti svim dionicima tvrtke – Upravi, zaposlenicima, poslovnim partnerima, kupcima i ostalim korisnicima usluga tvrtke poput dobavljača i davatelja usluga, vjerovnika, lokalne zajednice i tijela državne vlasti.

U slučaju bilo kakvih pitanja vezanih uz ovo Izvješće, osoba za kontakt je Dea Demić, dea.demic@jgl.hr, Pulac 4a, 51000 Rijeka, Hrvatska.

JGL se obvezuje svake godine izrađivati Izvješće o održivom razvoju.

OPSEG I GRANICA IZVJEŠĆA

Ako nije drukčije navedeno, Izvješće se odnosi na godišnje poslovanje tvrtke JGL d.d. i rađeno je prema Smjernicama za izvještavanje o održivosti Globalne inicijative za izvještavanje, u skladu s GRI-jem. Sve iznesene informacije unutar Izvješća su uravnotežene, usporedive, točne, pravodobne, jasne, pouzdane, razumljive i pristupačne.

Izvješćem se nastojalo zadržati razinu B izvještavanja, dosegnutu prošlogodišnjem izdanjem, te se, sukladno podršci Hrvatskog poslovnog savjeta za održivi razvoj (HR PSOR), detaljnije pristupilo izvještavanju o strateškom upravljanju i utjecajima poduzeća na društvo i okoliš, zatim području gospodarenja otpadom, a iznijeli smo i više informacija o odnosima sa zajednicom kako bi se osim donacija dobio dojam i o uključivanju JGL-a u aktivnosti u zajednici. Upravo je HR PSOR najpozvanija ustanova u Republici Hrvatskoj kad je riječ o promicanju društveno odgovornog poslovanja pa se i u ovom Izvješću cijeni iznošenje mišljenja i razine Izvješća.

Kao i svi prijašnji Izvještaji, i ovaj će biti objavljen na mrežnim stranicama tvrtke JGL www.jgl.hr, u dijelu Zajednica i JGL – Održivi razvoj.

Osnova za izradu ovoga Izvješća bili su sljedeći dokumenti:

- Godišnji financijski izvještaji tvrtke JGL za 2012. i 2013. godinu
- Izvještaji o izvršenoj prodaji i proizvodnji
- Priručnik za kvalitetu
- Ocjena kvalitete Uprave i Izvršnog odbora za 2013. godinu
- Objedinjeni uvjeti zaštite okoliša
- Pravilnik o radu
- Pravilnik o poslovnom organiziranju
- Godišnji plan tvrtke
- Statut JGL-a
- Plan kapitalnih ulaganja, capex
- Plan režijskih troškova, opex
- Pravilnik o otpadu
- Planovi preventivnog i tekućeg održavanja
- Elaborat objedinjeni uvjeti zaštite okoliša.

Načela opisana u dijelu dokumenata zasnivaju se na različitim zakonskim zahtjevima te drugim zahtjevima, smjernicama, dobrim praksama i preporukama:

- Zakon o lijekovima i medicinskim proizvodima
- Dobra proizvođačka praksa
- Zakon o hrani
- Zakon o predmetima opće uporabe
- Directive 93/42 EEC
- ISO 9000:2005
- ISO 9001:2008
- ISO 13485:2003
- ISO 19011:2002
- ISO 22000:2005
- ISO 22716:2007
- EC Good manufacturing Practice
- FDA cGMP
- ICH smjernice primjenjive na poslovanje JGL
- EN ISO 14971:2007.

Sustav dokumentacije tvrtke dijelom je elektronički, a dijelom papirnati pa dokumenti mogu postojati u elektroničkom izdanju (npr. u formatu .pdf., doc, .xls., .jpg i sl.) ili papirnatom izdanju. Za

upravljanje dokumentima u elektroničkom obliku koriste se aplikacije MyProcess i Mepis. Dokumenti su kreirani na način da su jednostavni za primjenu i lako razumljivi osobama za koje se očekuje da će ih koristiti.

Svaki dokument je odobren na odgovarajući način. Za pojedine vrste dokumenata utvrđeno je tko je odgovoran za odobravanje. U slučaju elektroničkog odobravanja, ono je provedeno na način koji osigurava vjerodostojnost takvog odobravanja.

UN GC POKAZATELJI

JGL je aktivni član mreže Global Compacta Hrvatske - tvrtka poštuje, provodi i promiče deset općih načela koja su usuglašena i izvedena iz Opće deklaracije o ljudskim pravima, Deklaracije Međunarodne organizacije rada o temeljnim načelima i pravima iz radnog odnosa, Deklaracije o okolišu i razvoju iz Rija, te Konvencije Ujedinjenih naroda protiv korupcije. Uprava JGL-a obvezala se na sljedeće:

Ljudska prava

1. načelo: Podupiremo i poštujemo zaštitu međunarodnih ljudskih prava unutar svog područja utjecaja
2. načelo: Brinemo se da ne sudjelujemo u kršenjima ljudskih prava

Radna prava

3. načelo: Podržavamo slobodu udruživanja i stvarno priznavanje prava na kolektivno pregovaranje
4. načelo: Podržavamo dokidanje svih oblika prisilnog rada
5. načelo: Zalažemo se za stvarno ukidanje dječjeg rada
6. načelo: Ukidanje diskriminacije u vezi sa zapošljavanjem i izborom zanimanja

Okoliš

7. načelo: Podupiremo predostrožan pristup izazovima na području okoliša
8. načelo: Pokrećemo inicijative radi promicanja veće odgovornosti prema okolišu
9. načelo: Potičemo razvoj i širenje ekološki prihvatljivih tehnologija

Borba protiv korupcije

10. načelo: Radimo na suzbijanju korupcije u svim njenim oblicima, uključujući iznudu i podmićivanje

KAZALO SADRŽAJA GRI-a

GRI POKAZATELJI

1.1. i 1.2. Strategija i analiza	str. 24-25
2.1.-2.10. Organizacijski profil	str. 14-23, 27-66
3.1.-3.11. Parametri izvješća	str. 152-156
4.1.-4.17. Upravljanje, obveze i uključenost	str. 68-81

STRANICA IZVJEŠĆA

Pokazatelji

EC1	str. 46, 84-85, 130
EC2	str. 89
EC4	str. 93
EC6	str. 62-63
EC9	str. 88
EN3	str. 108-109
EN5	str. 110-111
EN6	str. 110-111
EN8	str. 112-113
EN22	str. 114-115
EN26	str. 102-107
EN28	str. 107
EN30	str. 107
LA1	str. 123-124
LA2	str. 126
LA3	str. 130
LA5	str. 135
LA7	str. 138-139
LA8	str. 136-137
LA10	str. 131
LA12	str. 129-130
LA13	str. 125
LA14	str. 130
HR8	str. 128
PR1	str. 140
PR2	str. 145
PR3	str. 144
PR5	str. 57
PR6	str. 144-145

Jigol

